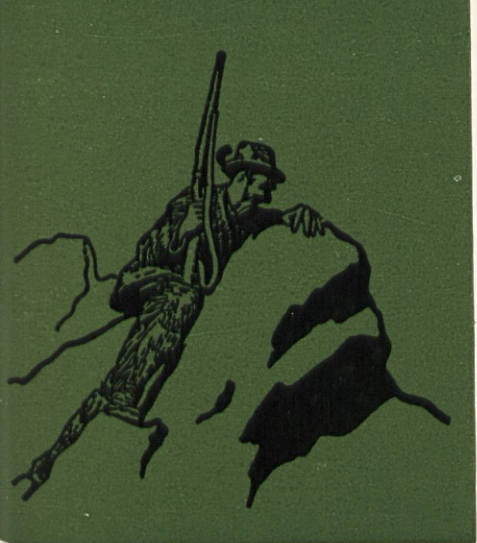

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

November 8
1976

MALI OGLASI

Češko bokarico, kal. 12—12, prodam, za 4000 din. Boro Ličina, Bratov Učakar 42, 61000 Ljubljana.

Prodaj skoraj novo puško tricevko, izdelek J. P. Sauer-Sohn, Köln, model 3000, kal. 16—16/70 in 7 × 62 R, s strelnim daljnogledom Hensoldt-Wetzler, diavari 1,5—6 krat. — Jure Sarič, Schrottova 7, 41000 Zagreb.

Nemške kratkodlake ptičarje, 2 psički in 1 psička, seraste — drobno pikčaste, stare po 6 mesecev, ugodno prodam. — Martin Pavlinič, Hum 21, 62270 Ormož.

Istrske kratkodlake goniče, stare po 5 mesecev, odličnih roditeljev, prodam. — Boris Marc, Planina 96, 65270 Ajdovščina.

Revolver Gasser in drugo starinsko orožje kupim. — Janez Hartman, Tončke Čečeve 7, 63000 Celje.

Ograje, vrtno in druge, izdelujem iz aluminijaste žice po naročilu. Višina po želji kupca. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Posavski goniči, poleženi 16. 7. 1976, naprodaj. — Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Puško bokarico brezpetelinko, kaliber 5,6 × 52 R — 16 (savaš), z montiranim strelnim daljnogledom, prodam. Informacije vsak dan od 17. do 20. ure, telefon (064) 26-036.

Mlade nemške kratkodlake ptičarje, poležene 25. junija 1976, prodam. — Avgust Pasterk, Muta 151, 62366 Muta.

Koker španjelko-mladiča prodam. — Kumer, Mengeš, Kolodvorska 2/b, blok.

Enoletno koker španjelko prodam. Je zelo živahna, ima pozitivno telesno oceno in zelo dobre lovske zasnove ter je potomka odličnih staršev. — Jože Pangerl, Ulica 29. novembra 27, 63000 Celje.

Kratkodlake jazbečarje, stare po 3 mesece, prodam. — Ivan Matjašec, Moše Pijade 9, 69220 Lendava.

Strelni daljnogled Kahles 4 × 35 s Suhl montažo ugodno prodam za 1000 din. — Franc Maver, Rožna ulica 11, 64264 Boh. Bistrica.

Lovski karabin, kal. 8 × 57 IS, s strelnim daljnogledom prodam. — Anton Kos, Huje 3, 64000 Kranj.

Prodaj skoraj novo risanico Crvena zastava, kal. 7 × 57, s strelnim daljnogledom Hubertus 4 × 32, montaža Suhl. — Franc Šuligoj, Grilčeva 7, 65280 Idrija.

Prodaj češko bokarico 7 × 57 R-16, z daljnogledom, originalno kopito. Prodaj tudi špansko brezpetelinko 16—16. Andrej Šentjerc, telef. (061) 315-042 ali 310-280, Poljanska 77 a, Ljubljana.

Prodaj polrisanico, kal. 16/70—7 × 57 R, z menjalnima cevema 16—16. Valentin Grčar, Taborniška pot 28, 61430 Hrastnik.

Mlade kratkodlake istrske goniče zelo ugodno prodam, zaradi poznega legla (september). Psica s pd, pes z odl telesno oceno. — Jože Novak, Njivice 41, 61433 Radeče pri Zid. mostu.

Žival je težko zavarovati pred okužbo, še teže pa jo je zdraviti v bolezni. Zato pride v poštev proti pasji kugi edino preventivno, zaščitno cepljenje.

Cepivi za uspešno zaščito pred nadležno, nalezljivo in nevarno boleznijo psov — pasjo kugo sta:

CANDUR SHL CANIVAX SHL

Obe cepivi ima na zalogi

VETPROMET

Slomškova ulica 12
61000 Ljubljana

Vsem lovskim tehnikom!

Vabimo na slovesno podelitev diplom, ki bo v soboto, 13. novembra 1976, ob 9. uri v veliki dvorani hotela Kompas, Ljubljana, Miklošičeva 9.

Diplome bodo dobili vsi, ki so dovršili dopisno lovsko šolo. Po podelitvi diplom bo strokovni seminar o novem lovskem zakonu.

Lovska zveza Slovenije

Člani lovskih družin in drugi bralci LOVCA!

Izpopolnite vaše letnike glasila LOVEC! Na voljo imamo še nekaj izvodov navedenih števil:

- Lov. leto 1969/70 — številke 4, 6, 8, 11, 12
- Lov. leto 1970/71 — številke 4, 5, 6, 8, 9
- Lov. leto 1971/72 — številke 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
- Lov. leto 1972/73 — številke 10, 11, 12
- Lov. leto 1973/74 — številke 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11
- Lov. leto 1974/75 — številke 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Izvide LOVCA lahko dobite osebno v naši pisarni ali vam jih pošljemo po povzetju. Cena izvodu 10 din.

Uredništvo in uprava Lovca
Ljubljana, Župančičeva 9

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki ga je Skupščina SRS sprejela 20. 10. 1976, je objavljen kot priloga te številke.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIX. letnik

št. 8

november–listopad 1976

Foto ing. Janez Černač:
Navadna kanja ali mišar.

Slovenski lovski priročnik opisuje tri vrste kanj: navadno kanjo ali mišarja (*Buteo buteo*), koonogo kanjo (*Buteo lagopus*) in stepsko kanjo (*Buteo rufinus*). Pri nas pogosta je navadna kanja. Redkeje, od septembra do aprila, se pri nas pojavlja kot selivka koonoga kanja. Izredno redka preletna ptica pa je pri nas stepska kanja.

V Sloveniji kanje doslej niso bile zaščitene, medtem ko so v večini drugih dežel uživale delno ali popolno zaščito. Pri nas je kanjo zaščitil edino Zakon o lovu iz leta 1949 oziroma na osnovi 28. člena tega zakona Odločba o lovopustu, ki je predpisovala lovopust na kanjo od 1. marca do 31. julija. Toda ta zaščita je trajala le do leta 1954, ko je nov lovski zakon kanjo zopet izločil iz zaščite. Prizadevanje za zaščito teh koristnih ptic, zlasti za kmetijstvo, pa se je nadaljevalo. Nekatere lovske družine in gojitvena lovišča so kanje delno ali povsem zaščitile samoiniciativno. Predlog Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč je kanje uvrstil med vse leto zaščiteno divjadi.

Vsebina:

Blaž Krže

Ing. Vitomir Mikuletič

Mirko Skudnik

Jurij Verovšek – Jože Vester

Dr. Milan Orel

Franci Strle

F. K.

Janko Perat

Po lovskem svetu:

Lovski optrnik:

Jubilanti

Vprašanja – odgovori:

Lovska organizacija:

V spomin

Lovska kinologija

Šaljive:

Pomembne naloge pred slovenskim lovstvom – 2. seja skupščine Lovske zveze Slovenije	226
Krmljenje divjih petelinov	230
Mežiško lovskogojitveno območje v osmem letu delovanja	231
50-letnica Kluba ljubiteljev psov jamarjev	233
Pasja kuga jeseni in pozimi najnevarnejša	236
Pomoč divjadi v visokem snegu	238
Tudi jaz bi bil rad lovec (kozerija)	239
Srebrni gams	240
Zmagoviti kojot – Ranka Vodanovič	244
Rakun v Nemčiji – A. Pajtler	246
Smernice za gojitev divjadi na Gorenjskem v lovskem letu 1976/77 – J. Rakoše	247
.	248
Raztrgana srnjad – F. S.	249
Aktivnost lovcev ZLD Gornja Radgona – S. Ribič	250
Trideset let LD Jelovica in njeno pobratenje z LD Križevci – elf	250
Dve lovski obieki pa že ne! – M. Konečnik	254
Mednarodna lovska razstava v Marseillu – V. V.	254
.	254
.	255
Repati despot – B. Vrhovec	256

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik France Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 155 din. Za druge naročnike je letna naročnina 120 din, za inozemstvo 140 din. Posamezna številka 10 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 14 din, od 15 do 25 besed 17 din, od 25 do 35 besed 22 din, od 35 do 45 besed 30 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. – Po mnemu Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. – Ta številka je izšla v 17 850 izvodih.

Pomembne naloge pred slovenskim lovstvom

2. seja skupščine Lovski zveze Slovenije

V Ljubljani je bila 25. sept. 1976 2. seja skupščine – najvišjega organa LZS. Delegatska oz. skupščinska razmerja se v skladu z novimi pravili LZS uveljavljajo tako, da imajo zveze lovskih družin (ZLD) na vsakih deset včlanjenih LD po eno delegatsko mesto; ZLD, ki imajo v svojem sestavu manj kot deset LD, imajo le po enega delegata. Od skupno 18 delegacij – delegacijo sestavljajo delegati ene ZLD – se jih je zasedanja udeležilo 16; manjkali so delegati ZLD Kočevje in ZLD Novo mesto. Seje skupščine so se udeležili tudi predstavniki Republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Lojze Lakner, predsednik nadzornega odbora LZS Franjo Bulc, predsednik izvršnega odbora Lovski zveze Slovenije Rado Pehaček in večina članov tega odbora. Sejo skupščine je vodil njen predsednik Lojze Briški.

Poslovnik in program skupščine LZS

V uvodnem delu zasedanja je skupščina sprejela poslovnik o svojem delu, ki je zasnovan na pravilih LZS ter uresničuje demokratično in samoupravno delovanje LZS. Delegati so se zavzeli, da je potrebno o vseh najpomembnejših gradivih z delovnega področja skupščine razpravljati in sooblikovati stališča tudi v lovskih družinah in da je potrebno izkoristiti možnosti obveščanja preko glasila Lovec. Naloga in vsebina dela delegacij ZLD je predvsem zagotavljanje temeljito javno razpravo v lovskih družinah in na tej podlagi sooblikovati in zastopati sprejeta stališča. Temeljni smoter nove organiziranosti lovstva je, da lovci, organizirani v lovskih družinah, prek delegacij ZLD uveljavljajo svoj vpliv in uresničujejo skupne interese, povezane z na-

daljnjim razvojem lovstva. Seveda pa je polna odgovornost in naloga delegatov, da se udeležujejo tudi sej skupščine LZS.

Po obširnejši razpravi je skupščina sprejela program svojega dela, ki zajema vsa pomembnejša vprašanja, o katerih bo skupščina razpravljala, sklepala in odločala. Program zagotavlja enotno politiko pri gospodarjenju z lovišči. Del tega zajema program naslednje seje skupščine, ki bo v februarju 1977.

Podpora predlogu Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč

Na začetku razprave o predlogu je predsednik izvršnega odbora Rado Pehaček zlasti poudaril, da je predlog zakona oblikovan po nekajletni razpravi, v kateri se je lovstvo soočalo tudi s številnimi drugimi za to področje zainteresiranimi dejavniki. Čeprav ne povsem, je v predlogu vendar uresničena večina »Osnovnih načel LZS« kakor tudi vrsta predlogov in pripomb, oblikovanih v javni razpravi v lovskih organizacijah. Zaradi tega bo novi zakon pomenil tudi vsebinsko uresničevanje interesov lovskih organizacij in lovcev za uspešnejše delovanje pri varstvu in gojitvi divjadi ter vključevanju lovstva v celoten družbeni razvoj. Samoupravna opredelitev zakona nam bo seveda naložila tudi več odgovornosti pri izvajanju dogovorjene politike, ne samo glede pravic, pač pa tudi obveznosti.

V razpravi se je skupščina, ki je izrazila tudi nekatere redakcijske pripombe, dotaknila predvsem tistega dela zakona, ki ureja vprašanje odškodninske odgovornosti za škodo, ki jo divjad povzroči udeležencem v prometu oz. njihovim vozilom. Pri tem se je odloč-

Del predsedstva skupščine Lovski zveze Slovenije na seji 25. septembra: (z leve) Bojan Škrk, podpredsednik; Lojze Briški, predsednik; Franjo Ledinek, podpredsednik; Ludvik Zajc, tajnik

Foto K. B.

no zavzela za jasnejšo opredelitev v smislu »krivdne« odgovornosti lovskih organizacij, kar pomeni, da naj lovska organizacija odgovarja za tovrstno škodo le, če je neposredno kriva, da je divjad povzročila nesrečo na cesti (npr. pri izvajanju lova). Rešitev tega pomembnega vprašanja je v zakonu vsekakor treba zagotoviti, četudi z amandmajem.

Skupščina je pozvala vse ZLD in LD, da zagotovijo sodelovanje svojih predstavnikov v razpravah o predlogu tako, da bo predlog dobil čim enotnejšo podporo delegatov v vseh zborih skupščine SR Slovenije. Sklenjeno je bilo tudi, da bo zakon po sprejemu objavljen kot posebna priloga Lovca.

Trije pomembni samoupravni sporazumi

Skladno z zvezno zakonodajo, ki ureja promet blaga in uslug z inozemstvom, in po navodilih zvezne tržne inšpekcije morajo biti temeljna vprašanja o inozemskem lovskem turizmu v SFRJ urejena enotno, sicer lovske organizacije izgube pravico neposrednega poslovanja s tujimi lovci in bi morale to opravljati samo prek turističnih organizacij in agencij. To vprašanje bo urejal poseben samoupravni sporazum, katerega je pripravilo predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije in ga predložilo v razpravo in sprejem lovskim zveznim republikam in pokrajin. Skupščina je sklenila, da LZS pristopi k temu sporazumu; ugotovitve in pripombe iz razprave na seji skupščine pa bodo upoštevane pri sprejemanju republiškega samoupravnega sporazuma, ki bo urejal vse specifičnosti lovskega turizma v Sloveniji. Spoštovanje zakona o ratifikaciji (potrditvi) mednarodne konvencije za varstvo ptic (zakon je sprejela zvezna skupščina SFRJ januarja 1973), pomanjkanje skupnega

zveznega predpisa o enotnem varstvu selilnih ptic ter priporočilo Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC) so spodbudili akcijo, da se to področje zaradi celovitejšega varstva uredi z enotnim samoupravnim sporazumom za vso Jugoslavijo. Delovna telesa Lovske zveze Jugoslavije ter lovskih zvez republik in pokrajin so skupno pripravile predlog in skupščina LZS je soglasno sklenila, da Lovska zveza Slovenije pristopi k temu sporazumu. Med drugim bo po določenih sporazuma, ki ga bomo objavili, ko bodo svoj pristop potrdile lovske zveze vseh republik in pokrajin, na vseh mejnih vodah veljala lovna doba tiste republike, ki ima z zakonom določeno krajšo lovno dobo. Pri tem je za nas zelo pomembno usklajevanje lovne dobe na veliko divjo raco – mlakarico s sosednjo Hrvaško.

Skupščina je potrdila še »Sporazum o upravljanju, vzdrževanju in nadaljnjem razvoju slovenskega lovskega muzeja«, ki ureja tudi vprašanja širšega družbenega sofinanciranja z Ljubljansko kulturno skupnostjo, ureja pa tudi obveznosti LZS ob morebitni razširitvi te kulturne ustanove.

25. jubilejna medpokrajinska konferenca

Letos mineva 25 let sodelovanja pokrajinskih obmejnih lovskih zvez Italije, Avstrije in Lovske zveze Slovenije. To sodelovanje se zlasti potrjuje z letnimi konferencami, ki so namenjene predvsem izmenjavi izkušenj in usklajevanju najpomembnejših vprašanj pri gojitvi divjadi. LZS je letošnji gostitelj konference. Izvršni odbor je sicer predlagal, da bi jubilej tega strokovno in prijateljsko pomembnega sodelovanja proslavili z ustreznim programom konference, s podelitvijo priznanj in odlikovanj zasluž-

Avstrijski generalni konzulat Ljubljana, Štrekljeva 5

Delegati slovenskih lovcev, zbrani na skupščini Lovske zveze Slovenije, najostreje protestiramo proti ravnanju s slovensko in hrvaško narodnostno skupnostjo v republiki Avstriji, s pripadniki narodov, ki sta bila zatirana pod avstroogrsko monarhijo, v predvojni Avstriji, v Hitlerjevem rajhu, pravico do obstoja pa jim s svojim ravnanjem odreka tudi današnja Avstrija.

V Avstriji se pripravljajo na preštevanje pripadnikov slovenskega naroda, ki jih je nemški nacionalizem na Koroškem že celo tisočletje preganjal. To so ljudje, ki so veliko prispevali in še več žrtvovali za vzpostavitev današnje nevtralne Avstrije.

Pripadniki slovenske in hrvaške manjšine so ogorčeni nad nasiljem in pritiski, ki se zgrinjajo nadnje. Z enakim ogorčenjem spremljajo razvoj dogodkov v »demokratski« Avstriji tudi vsi delovni ljudje v Jugoslaviji. Naša država si je vedno prizadevala za dobre sosedske odnose z Avstrijo, vendar zahteva dosledno in popolno uresničitev državne pogodbe in uresničitev tistih človečanskih pravic pripadnikov manjšin, ki jim gredo ne le iz državne pogodbe, temveč tudi iz dokumentov Organizacije združenih narodov, sklepov helsinške konference in drugih dokumentov z mednarodno veljavo.

Današnja Avstrija bi se morala zavedati, kam jo vodijo nemški šovinisti, hajmatdistovci, pripadniki raznih »bojevnih« združenj bivših SS in podobna družina. Vedeti bi morala, da sama koplje grob možnosti svojega demokratičnega razvoja.

Delegati slovenskih lovcev, zbrani na skupščini Lovske zveze Slovenije, ogorčeni zaradi zatiralskega odnosa do slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, opozarjamo na znano resnico: narod, ki zatira druge narode, tudi sam ne more biti svoboden.

V Ljubljani, 25. septembra 1976

PROGRAM SKUPŠČINE LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Skupščina LZS bo stalno obravnavala vsa vprašanja, ki zadevajo: ureditev in razvoj lovstva; zagotavljanje enotne politike pri varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč; organiziranost lovcev in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah; zbiranje in uporabo sredstev za financiranje skupnih programov in potreb; vsebinsko usmeritev glasila LOVEC, Zlatorogove knjižnice in drugih publikacij, ki jih bo izdajala Lovska zveza Slovenije; strokovno usposabljanje lovcev in razvoj znanstveno-raziskovalnega dela s področja lovstva; sodelovanje z Lovsko zvezo Jugoslavije ter z lovskimi organizacijami v Jugoslaviji in tujini; aktivnost lovskih organizacij pri uresničevanju nalog širšega družbenega pomena, posebej pri krepitvi splošne ljudske obrambe in varstva narave; sodelovanje s skupščino SR Slovenije, izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, s skupščinami občin, republiško konferenco SZDL Slovenije in drugimi organizacijami in društvi.

V ta namen bo skupščina zlasti:

- spremljala in usmerjala uresničevanje družbenopolitičnih stališč, zakonitih predpisov, družbenih dogovorov ter smernic, stališč in sklepov občnih zborov in skupščine Lovske zveze Slovenije, s katerimi so opredeljene naloge lovskih organizacij;
- se dogovarjala z družbenimi, političnimi, gospodarskimi in društvenimi dejavniki o uresničevanju takšne aktivnosti in ukrepov, s katerimi se bo zagotavljala nadaljnji razvoj socialistične samoupravne ureditve lovstva in enotne politike pri varstvu in gojitvi divjadi ter upravljanju lovišč;
- spremljala stališča in sklepe, s katerimi bo opredeljevala obveznosti in naloge organov Lovske zveze Slovenije ter lovskih organizacij v Sloveniji;
- spodbujala in organizirala razpravo v lovskih organizacijah o vseh temeljnih vprašanjih lovstva in lovske organizacije.

V lovskem letu 1976/77 bo skupščina obravnavala in sklepala še o naslednjem:

3. seja v februarju 1977

1. Razprava o predlogu organiziranosti lovske kinologije (predlog pripravi Kinološka zveza Slovenije).
2. Program dela in članstvo Zlatorogove knjižnice (program pripravi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije).
3. Razprava in sklepanje o samoupravnem sporazumu med Lovsko zvezo Slovenije in Skupnostjo organizacije združenega dela s področja lovstva (predlog pripravita izvršni odbor Lovske zveze Slovenije in Skupnost).
4. Razprava in sprejem pravilnika o delu in nalogah lovišč Lovske zveze Slovenije (predlog pripravi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije).
5. Poročilo o uresničevanju samoupravnega sporazuma republiških in pokrajinskih lovskih zvez in aktivnosti slovenskih delegatov v Lovski zvezi Jugoslavije (poročilo pripravi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije).
6. Poročilo o delu organov Lovske zveze Slovenije.
7. Program dela strokovnega sekretariata Lovske zveze Slovenije (predlog pripravi sekretariat).
8. Razprava o predlogu lovskogojitvenih območij (predlog pripravi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije).
9. Razprava in sklepanje o predlogu finančnega načrta LZS za lov. leto 1977/78: a) organizacije; b) lovskega sklada (predlog pripravi izvršni odbor LZS).
10. Razno.

Poleg navedenega bo skupščina Lovske zveze Slovenije obravnavala in sklepala tudi o drugih zadevah, ki bodo do 3. seje aktualne.

V Ljubljani, 25. septembra 1976

Predsednik skupščine LZS:
Ljotze Briški

nim organizacijam in posameznikom, s sprejemom pri predsedniku Izvršnega sveta SRS in predsedniku Skupščine mesta Ljubljane ter z lovom za udeležence. Hkrati pa je IO tudi zavzel stališče, da je konferenca v taki obliki pogojena le s pravilno rešitvijo vprašanja koroških Slovencev v Avstriji; o tem je avstrijska koroška lovska zveza že obveščena. V nasprotnem primeru pa bo konferenca omejena le na uradni oz. delovni del.

Skupščina je predlog IO v celoti sprejela, hkrati pa v imenu lovcev SR Slovenije poslala avstrijskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani protestno pismo.

Ustanovitev reda za lovske zasluge III. stopnje

Na podlagi stališč občnega zbora oz. skupščine LZS v Novi Gorici ter številnih predlogov lovskih organizacij je skupščina sprejela predlog izvršnega odbora in ustanovila novo odlikovanje – red za lovske zasluge III. stopnje. Nesporna je ugotovitev, da veliko dolgoletnih zaslužnih delavcev v lovskih družinah doslej ni moglo prejeti višjega odlikovanja kot znak za zasluge, saj je bil med tem odlikovanjem in redom II. stopnje prevelik razmik. Tako bo LZS odslej po posebnem pravilniku, ki ga je sprejela skupščina, podeljevala odlikovanja: znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III., II. in I. stopnje, ter priznanja Zlatorogovo plaketo in plaketo glasila Lovec II. in I. stopnje.

Oživitev puškarstva v Sloveniji

S posebno anketo je LZS evidentirala nezadovoljivo stanje puškarstva v SR Sloveniji. Skupščina je v celoti podprla program nakaza-

Listopad

Foto P. Adamič

nih rešitev o strnitvi in vključevanju širših družbenih dejavnikov oz. ustvarjanju pogojev za oživitev puškarstva v Sloveniji. Vsekakor je to eden temeljnih interesov lovske organizacije. Delegati so menili, da bi puškarji, enotno povezani, lažje premagovali težave pri nabavi reprodukcijskega materiala, da pa mora celotna družbena skupnost puškarstvo obravnavati tudi kot pomemben element v splošni ljudski obrambi.

Sklep skupščine v Novi Gorici o angažiranju LZS na področju odkupa uplenjene divjadi je uresničen. Skupščina je na seji 25. 9. poročilo o tem vzela na znanje, hkrati pa ugotovila, da je pri tem konkurenčnost pozitivna in jo je vsekakor treba nadalje ohraniti in da so notranje rezerve še v smotrnejši organizaciji zbirnih oz. odkupnih mest ter tudi v odgovornosti lovcev za pravilno ravnanje z uplenjeno divjadjo.

Odlikovanja in priznanja

Skupščina je z redom za lovske zasluge I. stopnje odlikovala Zvoneta Vidica, večletnega pred-

sednika ZLD Celje, in Blaža Djuričiča, dolgoletnega in zaslužnega predsednika Lovske zveze Jugoslavije in Lovske zveze BiH.

Zlatorogovo plaketo pa je podelila naslednjim organizacijam in tovarišem, zaslužnim za razvoj lovske organizacije: Lovski zvezi Jugoslavije, ob 50-letnici; Lovski zvezi Srbije, ob 80-letnici; Lovski zvezi BiH, ob 50-letnici; Krožku furlanskih športnih lovcev iz Vidma, za izvedbo razstave Videm 1976; Franju Bulcu – ZLD Novo mesto; Otmarju Cvirnu – ZLD Maribor; Lojzetu Colariču – ZLD Posavje; Jožetu Kuntariču – ZLD Celje; Alfonzu Mazluju – ZLD Ptuj; Srečku Pečariču – ZLD Koper; Evgenu Sili – ZLD Ljubljana; Franju Soku – ZLD Ljubljana; Ljubanu Zadniku – ZLD Ljubljana; Lenartu Zupanu – ZLD Ljubljana.

V razpravi o kriterijih za podeljevanje lovskih odlikovanj, ki so bili doslej pogosto formalni, se je skupščina odločno zavzela za kompleksno obravnavanje tako strokovnih kot širših družbenih vrlin predlaganih. V celotnem procesu podružbljanja lovstva danes ne more biti več sporna ugotovitev, so poudarili delegati, da nam tudi v lovstvu organizacijski in strokovni delavci nič ne pomenijo,

če hkrati nimajo tudi ustreznih moralno-političnih, samoupravnih kvalitet.

Ostale pomebnjše zadeve

V zaključnem delu se je skupščina za člane predsedstva LZ Jugoslavije predlagala Lojzeta Briškijskega, Bojana Škrka in Rada Pehačka, za člana nadzornega odbora LZ Jugoslavije pa dr. Jožeta Benigarja. Skupščina je pozdravila akcijo prekmurskih lovcev, ki so v okviru ZLD Prekmurje zbrali za pomoč Posočju 20 000 din. Pozvala je vse lovce, da se kot občani vključijo v solidarnostno akcijo v okviru SZDL, lovske družine pa naj tudi iz svojih sredstev namenijo ustrezno pomoč.

Skupščina LZS je pozdravila ustanovitev Društva slovenskih lovcev Julijske krajine s sedežem v Dobrodo. Sodelovanje s tem društvom bo, podobno kakor s slovenskim Klubom prijateljev lova v Celovcu, prispevalo h krepitvi narodnostne zavesti naših rojakov v zamejstvu. Zato je prav, da posamezne lovske družine povabijo člane tega društva tudi na svoje love.

Blaž Krže

Krmljenje divjih petelinov

Ing. Vitomir Mikuletič

V članku Marije Preželj »Krmljenje divjih petelinov« (Lovec, št. 3/75) je izredno zanimiv opis uspešnega krmljenja divjih petelinov in ugodnih posledic za stalež te divjadi. Tik preden sem dobil omenjeno številko Lovca, sem v revijah »Wild und Hund«, št. 16/75 in 5/75, ter »Allgemeine Forstzeitschrift«, št. 21/75, prebral tri zapise o divjih petelinih, ki so po svoje zelo zanimivi.

Posebno zanimiv je članek veterinarja Kerschagla iz Avstrije, ki med drugim povezuje gradnjo novih gozdnih cest in uvajanje gozdne mehanizacije namesto konjskih vpreg s krmljenjem divjih petelinov.

Skupaj s člankom M. Preželj oz. Boriskina bi bila to lahko pobuda za podobne poizkuse tudi pri nas. Morali bi jih pač dovolj resno in strokovno zastaviti in spremljati njihove učinke in posledice.

Kerschagl, ki je tudi kot veterinar raziskoval vzroke poginov divjih petelinov, piše, da je do l. 1947 v

nekem petelinjem lovišču na Koroškem (Avstrija) pelo okrog 25 petelinov. L. 1961 pa so v istem lovišču peli le še trije. Tako stanje je pripeljalo do tega, da se je zbralo nekaj izkušenih lovcev, ki so se posvetovali o vzrokih, zaradi katerih naj bi petelin tako naglo izginil. Prišli so do zaključka, da petelin pozimi ne najde dovolj hrane in da strada. Po eni strani so gozdovi sedaj bolj odprti z mnogimi gozdnimi cestami in vanje prihaja vedno več turistov in izletnikov, ki prinašajo nemir in tudi temeljito oberejo borovnice in brusnice, po drugi strani pa so konjsko vprego za spravilo lesa iz gozda popolnoma izrinili traktorji. Tako je odpadla še tista hrana, ki so jo v obliki raztresenega in neprebavljenega ovsa v konjskih odpadkih dobili petelini. Po takem dognanju so lovci zbili iz desk majhna korita, jih napolnili s kalečim ovsom, koruznim zrnjem in odpadnim žitom ter jih namestili po drevesih tako visoko, da jih ni dosegla jelenjad. Razen tega so pod krošnje na kopna tla nasuli še

nekaj prgišč zrnja. V sorazmerno kratkem času so petelini našli ponudeno hrano in so jo radi jemali. Uspeh po petih letih krmljenja je bil, da v tem lovišču spet poje okrog 20 petelinov.

F. Wagner pa spet med drugim poroča, kako pomemben je za divje peteline pri prebavi, posebno pozimi, kremenčev pesek. V lovišču, na katerega se nanaša njegovo poročilo, so približno na 50 ha petelinjih stanišč navozili po en voz kremenčevega peska. Peščena zrna so imela premer od 1 do 5 mm. Pesek potrebujejo petelini posebno pozimi, ko je njihova glavna hrana drevesno in grmovno popje. Zaradi težko razkrojljivih rastlinskih vlaken so petelini nujno navezani na zadostno količino trdega peska, s katerim mišičast želodec »melje« hrano.

B. Komac, preparator v Tolminu, mi je lani odstopil vsebino želodca divjega petelina, ki ga je neki srečni lovec uplenil v lovišču Čezsoča. Zanimali so me predvsem želodčni kamenčki, pa tudi vrsta hrane. Le-to je sestavljalo izključno bukovo popje in še nepopolnoma razvito bukovo listje. Petelin je torej živel oz. se hranil v bukovem gozdu. Za nekatere tuje strokovnjake bi ta ugotovitev lahko bila majhno presenečenje. Večinoma namreč navajajo, da je pozimi, bolje rečeno v času mirovanja vegetacije, poglavitna petelinja hrana popje iglavcev, predvsem bora.

Najbrž to velja za severne predele, kjer je bor glavna drevesna vrsta in najbrž petelin res bolj ceni borovo popje. To bi lahko sklepal npr. tudi po tem, da pozimi v Trnovskem gozdu večkrat vidimo kokoši v odd. 1 (Trnovo) in v odd. 66 (Predmeja), kjer je večji nasad črnega bora, starega 80 do 90 let.

Tam tudi najdemo cele kupe košjih iztrebkov. Sicer pa sta glavni drevesni vrsti v Trnovskem gozdu bukev in jelka, v manjši meri pa

Divji petelin kleplje na krmilnici (fotografija iz sovjetske lovske revije Ohot)

smreka in posamič tudi javor. Od okolja, v katerem petelin živi, je vsekakor odvisna tudi vrsta njegove hrane.

Ko sem vsebino petelinovega želodca opral in izločil ter posušil kamenčke, sem jih seštel in štehtal. Bilo jih je 268, zraven pa še 20 do 30 res drobcenih zrn peska, in so štehtali 18 gramov. Velikost kamenčkov je bila različna: največji je bil dolg 12 mm, širok 6 mm in debel nekaj več kot 2 mm. Po videzu je bila večina kamenčkov kremen ali skrilavec. Po barvi so bili beli, rdeči in črni. Vsi so bili gladki, svetli in bleščeči, razen nekaterih, ki jih je petelin najbrž prav pred kratkim pobral. Noben kamenček ni reagiral na solno kislino, kar pomeni, da niso bili iz apnenca.

Kamenčki iz želodca divjega petelina, ki pa ga je B. Komac uplenil pri Gornjem gradu, prav tako niso reagirali na solno kislino. Vendar je bilo med njimi le nekaj kremenčevih zrn. Po videzu jih je bilo največ iz dolomita. Medtem ko so bili kamenčki čezsoškega petelina gladki in bleščeči, je imel gornjegrajski oglate in robate.

V svoji knjigi »Hahnenbuch« piše Fuschlberger, da je Henrich preiskal 220 petelinjih želodcev, pa med kamenčki ni našel niti enega apnenčastega. Verjetno se apnenčasti kamenčki hitreje obrabijo in v želodčni solni kislini hitro razkrojijo. Zanimivo bi bilo preiskati želodec kakšnega petelina iz predele, kjer ni silikatov in je geološka podlaga izključno ali pretežno apnenec (Notranjska, Trnovski gozd).

Kremečev pesek je potreben in

privlačen za petelina, to se vidi tudi iz poročila prej omenjenega F. Wagnerja. Če so morali posekati na večji površini gozd, kjer so bila stanišča petelinov, so navozili že precej časa prej v kak miren, odroččen predel kremenčev pesek. Kmalu nato se je tam pojavil tudi petelin.

O potrebi peska za divje peteline najdemo zapise tudi v člankih, ki jih je objavilo glasilo naše organizacije Lovec. Vendar nikjer ni na to močnejšega poudarka. Edino v prej omenjeni Fuschlbergerjevi knjigi piše, da ob pomanjkanju peska petelin hira in pogine. Ko človek tako prebira članke in zapise o petelinih, njihovih življenjskih potrebah in navadah, se mu potem samo po sebi sili vprašanje:

Kaj storiti, da bi petelinu izboljšali življenjske pogoje, morda celo tako, da bi se njegov stalež povečal? Morda so kje pri nas že poskusili krmiti peteline ali jim nasuli kremenčevega peska, morda pa tudi ne. Vsekakor pa bi kazalo nekaj narediti tudi na tem področju. Kjer so silikatne kamenine (granit, tonalit, gnajs), ki vsebujejo obilo kremenca, tak ukrep najbrž niti ni tako nujen, toda v kraškem sredogorju bi bil najbrž koristen. Glede samega krmljenja, kot to delajo ponekod v SZ, pa bi kazalo poizkusiti. Morda bi uspeli. Saj za petelina, ki je tako redka in lepa divjad, v primerjavi s srnjadjo, gamsi, fazani in drugimi prebivalci naših lovišč, doslej nismo naredili in žrtvovali skoraj nič.

Mežiško lovskogojitveno območje v osmem letu delovanja

Mirko Skudnik

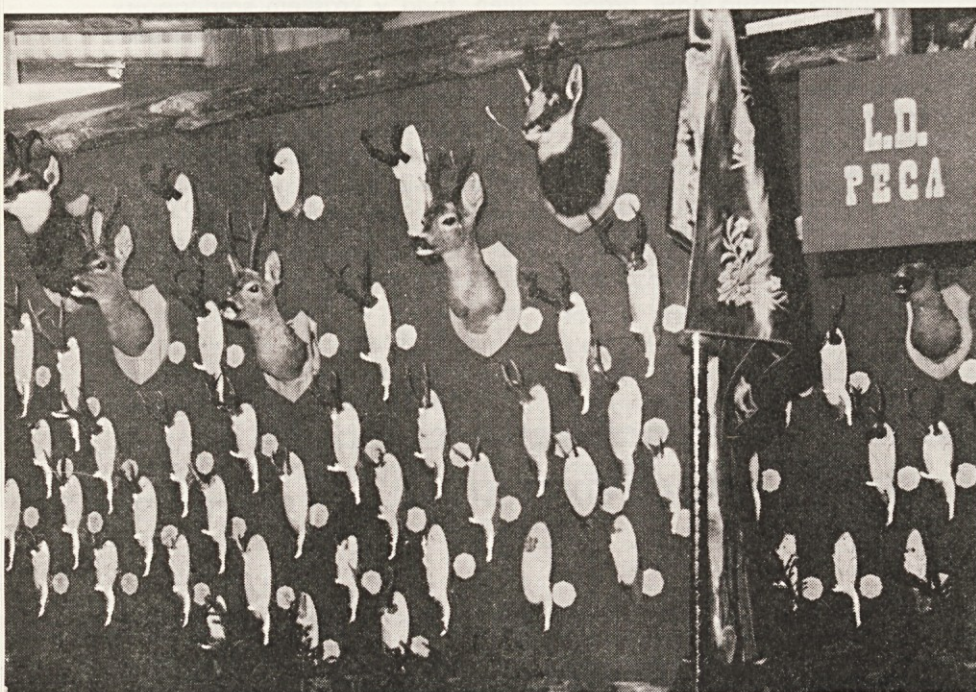
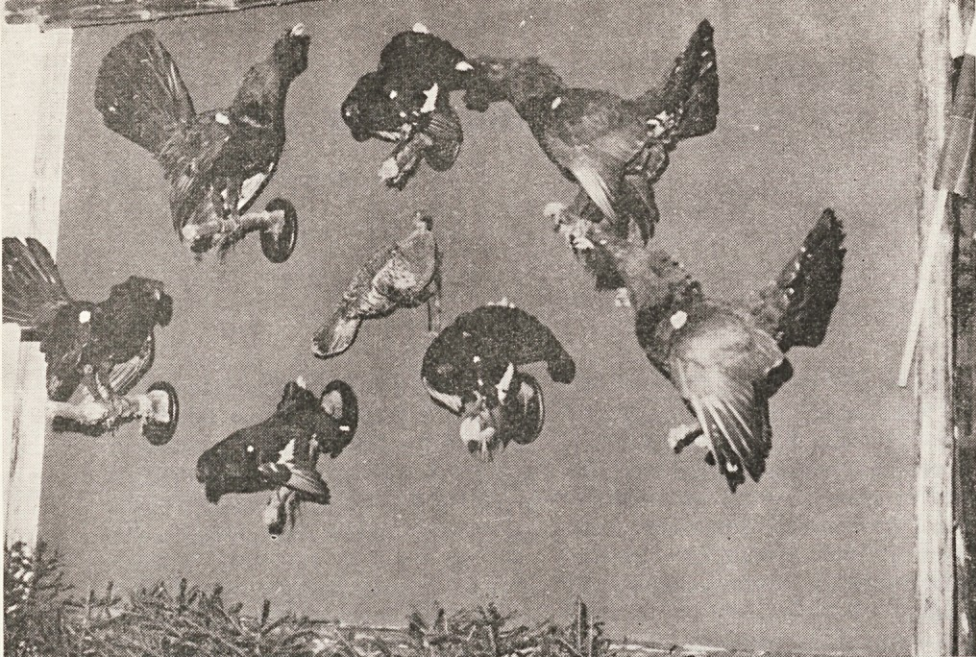
Koroški lovci smo že zdavnaj spoznali, da je pri gojitvi divjadi nujno treba napredovati. Zato smo se že leta 1968 sporazumeli, da ustanovimo »bazen«, v katerega bodo vključene lovske družine: Bistra, Jamnica, Koprivna, Peca, Pogorevc, Prežihovo in Strojna

Delovanje »bazena« pod vodstvom Jožeta Logarja je hitro zaživel. Med ustanovljenimi komisijami je prva pričela z delom gojitvena komisija. Eden njenih sklepov je bil, da ob koncu vsakega lovskega leta priredimo ogled trofej, uplenjenih v minulem lovskem letu.

Za prvega prireditelja je bila določena LD Peca v Mežici. Njen upravni odbor, pod vodstvom starešine Nina Dretnika, se je lotil naloge z vso resnostjo. V marcu 1969 je bil prvi ogled trofej v dvorani hotela Peca v Mežici. Vsaka lovska družina je raz-

stavljala na svojem panoju, posebej dva panoja pa sta bila za vrhunske trofeje, uplenjene na območju bazena oziroma lovskogojitvenega območja. Ob tej priložnosti sta bili tudi dve strokovni predavanji in ogledali smo si film »Jelenji ruk na Pohorju«. Udeležba lovcev iz vseh sedmih LD je bila številna in prireditev je v celoti uspela.

V naslednjih letih se je skladno z dogovorom zvrstilo še vseh šest LD in vse so priredile koristne ogled trofej, skupaj s predavanji o gojitvi divjadi. Veliko koristnih nasvetov in nešteto razgovorov o lovskih doživetjih je bilo v sedmih letih. Vsako leto je bazenski prireditvi prisostvovalo več lovskih strokovnjakov in funkcionarjev. Morda je LZ Maribor prav spričo uspehov našega bazena leta 1973 formirala na celotnem svojem območju lovskogojitvene bazene. Takrat je tudi naše

območje dobilo uraden naziv »Mežiški bazen«.

Po sedmih letih je bila na vrsti zopet LD Peca, ki je hotela na začetku druge runde korak naprej. Z boljšo gojitvijo so se odstrelni plani vseh LD povečali. Raznih trofej je vedno več, zato so panoji postali premajhni. Narejeni so bili novi, večji in lepši, poseben pano tudi za razstavo lovskih fotografij. LD Peca je priredila ogled oziroma razstavo 22. 2. 1976. Bila je zopet v Mežici v hotelu Peca, ki je iz tako rekoč gostilne medtem postal moderen hotel z veliko, lepo dvorano.

V njej je nekaj pred 10. uro lovski rog naznanil začetek prireditve. Ko je pevski zbor LD Podgorje zapel nekaj lovskih in koroških pesmi, je udeležence pozdravil Nino Dretnik, starešina LD Peca. Med udeleženci so bili tudi znani lovci: koroški prvoborec Karel Prušnik-Gašper, narodni heroj in član Sveta federacije Rado Pehaček, Tone Kropušek, Jože Florjančič, in predsednik LZ Maribor Franjo Ledinek.

Ko je starešina LD orisal delovanje lovskogojitvenega območja, sta bili na vrsti predavanja. Mirko Kumer je obravnaval odstrel srnjadi v minulem letu in skozi prizmo statističnih podatkov orisal zadevno problematiko. Mirko Lampreht pa je govoril o gojitvi gamsov po letu 1970.

Referatoma je sledila pestra razprava, v kateri je najprej Vojko Podgornik podal pozitivno oceno o odstrelu v minulem letu. V razpravo se je vključil tudi Rado Pehaček, ki je koroškim lovcem čestital k uspeli prireditvi in poudaril, kakšen naj bo in kaj naj predstavlja slovenski lovec. Zbor je pozdravil tudi Karel Prušnik-Gašper in poudaril pomen povezanosti slovenskih lovcev onstran in tostran državne meje.

Končno je Tone Petrič zavrtel še nekaj kratkometražnih barvnih filmov, posnetih v naših loviščih, ki so bili vsekar lep prispevek k prireditvi.

Del trofej na razstavi mežiškega lovskogojitvenega območja februarja 1976
Foto R. Vončina

50-letnica Kluba ljubiteljev psov jamarjev

Iz zgodovine Kluba ljubiteljev psov jamarjev – KLPJ

Odlomek iz almanaha, ki ga je KLPJ izdal ob 50-letnici svojega obstoja

Prva kinološka pasemska organizacija pri nas, ki je svoj zlati jubilej slavila leta 1971, je Društvo ljubiteljev ptičarjev. Potem je leta 1972 slavila svoj zlati jubilej Zveza klubov za vzrejo športnih in službenih psov. Leta 1974 je slavil 50-letnico obstoja Klub ljubiteljev brakov. Kot četrta pasemska organizacija za lovske pse je bil 22. 6. 1926 ustanovljen v Ljubljani Klub ljubiteljev jamarjev.

Med ustanovnimi člani Kluba so bili: Viktor Meden, dr. Adolf Keiser, dr. Ivan Lovrenčič, Teodor T. Drenig, Bruno-Hugo Stare, ing. Premelč, Vladimir Candolini, Toni Veter, Vladimir Arko, vet. Stanko Arko, Ivan Caf, Alojzij Sekula, Anton Schuster, Peter Žmitek.

Kaj je bil povod in neposreden vzrok za ustanovitev te pasemske organizacije?

Iz razpoložljivega gradiva o lovstvu in kinologiji v Sloveniji je razvidno, da je osnovanju pasemskih organizacij za lovske pse botroval predvsem razvoj lovstva. Prodrla je miselnost naprednih lovcev, da se lov more uspešno in pravično izvajati le s čistopasemskimi psi.

Med takratnimi lovci so bili člani zelene bratovščine, ki jih je veselil lov na lisice, jazbece, divje prašiče. Za lov na to divjad ni bil ustrezen niti ptičar niti gonič, zato so si lovci na dlakaste roparice začeli nabavljati pse takšnih pasem, ki so jih drugje po svetu že uporabljali za ustrezne načine lova. V prvi vrsti je bil to jazbečar, tedaj zlasti kratkodlaki, doma v Nemčiji in psi nekaterih angleških pasem »scotch-terier« (škotski terier), resasti in kratkodlaki foksterier in šele pozneje nemški lovski terier.

Na I. občnem zboru »Kluba ljubiteljev jamarjev«, 22. junija 1926, je bil izvoljen odbor, ki si je na seji 1. julija porazdelil posle takole: predsednik dr. Alojzij Kobal; podpredsednik Viktor Meden; tajnik Peter Žmitek; blagajnik Toni Veter. Vodstvo rodovne knjige je bilo dodeljeno Alojziju Sekuli. Ostali odborniki: Mia Jeršinovič, Vladimir Candolini, Josip Gederer, dr. Igo Janc, Vladimir Knaflič, Alojzij Rihteršič, Franc Sonnbichler. Računska

Sedanje vodstvo Kluba ljubiteljev psov jamarjev – KLPJ

Upravni odbor: predsednik Jože Vester, podpredsednik Ivan Rojc, tajnica Anka Miklavčič, blagajnik Vinko Foršček, gospodar Franc Pipan, člana Ivan Pintar in France Dečman.

Strokovna komisija: predsednik Andrej Tollazzi, člani – Ivan Caf, Jurij Verovšek, Lojze Mlakar, Leo Fabiani.

Nadzorni odbor: predsednik Miloš Kelih, člana Stanko Pleskovič in Tone Štajer.

preglednika: Mate Hafner, A. Jeršinovič.

Svoj prvi umetni rov je Klub ljubiteljev jamarjev napravil na strelišču pod Rožnikom, na zemljišču najstarejšega društva, »Društva ostrostrelcev«, tam, kjer je danes gozdarska fakulteta. Kasneje je Klub imel svoj umetni rov na Rojah ob Savi. Po drugi svetovni vojni pa je Klub prirejal preizkušnje psov v Stožicah, na zemljišču Ornitološkega observatorija. Vsi ti rovi so bili skromno izdelani, z največ dvema kotloma. Vrezani so bili v zemljo, stene obložene z deskami, in pokriti prav tako z deskami, čeznje pa je bila naložena ruša. Življenjska doba takih rovo je bila kratkotrajna. Zato je KLPJ pred

3 leti zgradil v Stožicah umetni rov, ki ustreza mednarodnim predpisom.

Klub je moral svoje ime nekajkrat spremeniti. Ko je bil v Ljubljani ustanovljen Klub jamarjev (raziskovalcev kraških in drugih podzemskih jam) je naš Klub spremenil ime v »Klub ljubiteljev jazbečarjev in terierjev«.

Podobne pasemske organizacije za lastnike in vodnike jamarjev so začeli ustanavljati tudi na Hrvaškem in v Srbiji. Klub v Ljubljani je bil vodilna takšna organizacija za celotno Jugoslavijo, zato se je kmalu preimenoval v »Jugoslovanski klub ljubiteljev jazbečarjev in terierjev«. Med najvidnejšimi in najdelavnejšimi odborniki Kluba so bili tedaj: Viktor Meden, Bruno-Hugo Stare, dr. Adolf Keiser, Ivan Caf, Teodor Drenig, Stanko Arko, Vladimir Arko, Gvido Bakarčič, Peter Žmitek.

Po drugi svetovni vojni se je Klub pridružil delu drugih pasemskih organizacij in začel zbirati podatke o preostalih psih jamarjih.

Po vojni je pri zreji jamarjev prispeval levji delež Ivan Caf iz Maribora, ki je začel gojiti lovske teriere v svoji psarni »Pobreški«. Začel se je prodor lovskega terierja, ki je do danes številčno že skoraj presegel goniče. To doka-

Jože Vester, predsednik KLPJ, odpira mednarodno tekmo jamarjev

zujejo številke v registru mladih in jugoslovanski rodovni knjigi. Tak razmah je terjal, da se strokovno delo Kluba poživijo. Delali so zopet predvsem stari predani kinologi – idealisti: Bruno Stare, Teodor Drenig, Stanko in Vladimir Arko, Ivan Caf. Pridružili so se jim mlajši sodelavci: Tatjana Vončina, Josip Vončina, Gabrijel Zupančič, Jurij Verovšek, ing. Artur Šimeček, ing. Marijan Cvenkel, Adolf Ivanc, dr. Janko Lavrič, Jože Kristen, Albin Korošec, Ivan Rojc, Milan Ivezic, Janez Klemenčič in drugi. Klub je priredil po vojni poleg številnih preizkušenj naravnih zasnov tudi

4 medrepubliške uporabnostne tekme (v Čatežu, Novem mestu, Ljubljani, Staršah), izdelal pravilnike, imel zborre sodnikov v Planici, dvakrat na Bledu, v Ljubljani in Rinki. Klub je sodeloval na vseh prireditvah, zlasti razstavah, ki jih je priredila KZS. Vzgaljal je sodniški kader in ima sedaj kar lepo število verificiranih sodnikov za pse jamarje. Da bi vzgojil pasemsko ustrezne pse in psice, je izdelal pravilnik o ocenjevanju zunanosti ter točno določil, katere napake izključujejo pozitivno oceno.

Leta 1969 se je Klub ponovno preimenoval v »Klub ljubiteljev psov jamar-

Sodniki so ocenjevali po pravilniku o delu psov jamarjev. Na sliki ocenjevanje terierja pri izvlečenju mrtve roparice iz rova

Foto v članku P. Jesenko

jev«. Po nekajletni krizi je Klubu v zadnjem času uspelo pritegniti tudi mlajše kinologe-lovce, ki so se zelo uspešno vključili v delo KLPJ. Tako lahko z zadovoljstvom gledamo na prehojeno pot in z optimizmom v bodočnost.

Jurij Verovšek

Mednarodna tekma jamarjev v Stožicah pri Ljubljani

Letos 22. junija je minilo 50 let od ustanovitve Kluba ljubiteljev psov jamarjev. V počastitev zlatnega jubileja je bila 26. 6. 1976 pri nas prva mednarodna tekma psov jamarjev v umetnem rovu. Požrtvovalni prireditveni odbor, še posebno gospodar Franc Pipan in blagajnik Vinko Foršček, je prireditev dobro organiziral. Obletnica Kluba in tekma sta bili povezani s praznovanjem kinološkega dneva Slovenije.

V soboto, na dan tekme, se je zbralo lepo število članov Kluba, gostov in drugih ljubiteljev psov, ki so z zanimanjem spremljali tekmo vse do konca ob 13. uri.

Pokroviteljstvo je prevzelo podjetje Kompas, ki ga je na prireditvi zastopala Dolores Kocjančič. Kinološko zvezo Slovenije je zastopal njen predsednik Polde Maček.

Prijavljenih je bilo 25 psov, od tega 14 lovskih terierjev in 11 jazbečarjev; tekmovanja pa se je udeležilo 18 psov, od katerih se je 12 pozitivno uvrstilo. Iz Italije sta bila 2 psa, ki sta bila oba uspešna, prav tako iz Hrvaške 2 psa, ki sta se prav tako uspešno uvrstila, drugi psi so bili iz Slovenije.

Za tekmo je bilo pripravljenih 6 živih jazbecev in 2 lisici.

Ocenjevali so sodniki: Milovan Vito-mirov iz Beograda, Ivan Rojc iz Žalca in kot glavni sodnik Andrej Tollazzi iz Logatca. V pomoč so jim bili sodniki pripravniki: Franc Dečman, Franc Svetec, Janez Gliha, Ivica Peharac iz Zagreba. Ocenjevali so po pravilniku JKS o delu psov jamarjev v rovu, ki zajema discipline: ostrnost, vztrajnost, glas v rovu, preiskovanje rova in izvlečenje mrtve roparice iz rova.

Glavni reditelj je bil Vinko Foršček vodja tekme pa podpisani.

Uspehi:

1. Rakers Elk Rach, Lt 2329, 84 točk, ocena I a in CAT, lastnik Giorgio Kappio, Italia.
2. Ben, Lt 8028, 78 točk, ocena I b in Prvak Slovenije, lastnik ing. Aleksander Staneti, Zagreb.
3. Tir Golavški, Lt 5655, 77 točk, ocena II in Prvak Ljubljane, lastnik Tone Savorgani, Prebold.
4. Octavio Dicampologno, Jki 958, 72 točk, ocena III a, lastnik Lamberti Zanati-Vittorio, Italija.
5. Amor, Lt 60162, 68 točk, III b ocena, lastnik Franjo Fučko, Vipava.
6. Vitor, Lt 22, 67 točk, III c ocena, lastnik Simon Holer, Ljubljana.
7. Bes, Lt 60062, 63 točk, III d ocena, lastnik Franc Kravanja, Bovec.
8. Bori, Jki 60043, 61 točk, III e ocena, lastnik Andrej Zemljič, Ajdovščina.
9. Cica, Lt 3377, 57 točk, III f ocena, lastnik Franc Fister, Naklo.
10. Bezi von Perdlabach, Lt 60165, 41 točk, III g ocena, lastnik ing. Franc Pipan, Zbilje.
11. Brigita Robogofalvi, Jki 60041, 35 točk, III h ocena, lastnik Polde Maček, Ljubljana.
12. Brik, Lt 7900, 31 točk, III i ocena, lastnik ing. Aleksander Staneti, Zagreb.

Po tekmovanju so bili vsi tekmovalci in gostje povabljeni na pogostitev, razglasitev rezultatov in podelitev pokalov ter nagrad v motel Medno.

Klub ljubiteljev psov jamarjev se zahvaljuje: Zvezi lovskih družin Celje za pokal, ki je bil podeljen najbolje uvrščenemu jazbečarju oziroma njegovemu vodniku; Zvezi lovskih družin Gorica za pokal, ki je bil podeljen najboljšemu lovskemu terierju oziroma njegovemu vodniku; Društvu ostrodlaških ptičarjev za 3 darila, ki so bila podeljena 3., 4. in 5. uvrščenemu tekmovalcu; italijanskemu klubu jazbečarjev za plakete, ki so jih prejeli uvrščeni od 6. do 12. mesta. Posebna zahvala delovni organizaciji Kompas za lepa darila, ki so jih prejeli vsi tekmovalci! Prav tako Društvu ljubiteljev ptičarjev in španjelov za plaketo, podeljeno Klubu ljubiteljev psov jamarjev ob 50-letnici za dolgoletno tesno sodelovanje!

Posebno slovesna je bila razglasitev

Polde Maček, predsednik KZS, govori o 50-letnici KLPJ in kinološkem dnevu

kinološkega dne Slovenije, ko je predsednik KZS Polde Maček spregovoril o pomenu praznovanja, o 50-letnem delovanju Kluba in o tej mednarodni tekmi jamarjev. Zasluznim članom Kluba, članom upravnega odbora KZS in drugim, ki so bili že objavljeni v revijah Lovec in Kinolog, so podelili kinološka odlikovanja. Slovesno vzdušje so v svojih pozdravnih nagovorih podčrtali še predstavnica Kom-pasa, predstavniki pasemskih organizacij, gostje iz Italije in tekmovalci. Posebej prijetno je bilo kramljanje kinologov po uradnem delu, ko smo organizatorji, vodniki, sodniki in gostje

sedeli za skupno mizo in izmenjavali izkušnje in doživetja s psi.

Klub ljubiteljev psov jamarjev je izdal almanah (zbornik) o 50-letnem delovanju, v katerem so tudi nasveti o vodenju psov jamarjev, razvid prijavljenih psarn jamarjev v Sloveniji itd. Almanah in novo klubsko značko so prejeli vsi vodniki in gostje. Ker je bila naklada nekaj večja, ima Klub še na zalogi almanahe (po 20 din) in značke (po 10 din). Člani in drugi le-te dobijo v pisarni Kinološke zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana.

Jože Vester, vodja tekme

Najboljši lovski terier Rakers in njegov vodnik G. Kappio ter najboljši jazbečar Octavio in njegov vodnik V. Lamberti-Zanati, vsi iz Italije

Pasja kuga jeseni in pozimi najnevarnejša

Dr. Milan Orel

Pasja kuga je zelo nalezljiva bolezen mesojedov. Znaki obolenja na raznih organih so različni, kot kataralno vnetje dihalnih organov in oči, vnetje črevesja in kože ter končno najtežje in dolgotrajne živčne motnje v obliki božjasti (epilepsije), živčnega drgeta in hromosti.

Leta nazaj je bila ta bolezen še malo razširjena, zlasti na deželi je skoraj ni bilo. Sedaj je te bolezni vedno več, ne samo v mestih, ampak tudi na deželi. Celó psi v najoddaljenejši vasi niso več varni pred njo. Povzroča je droben, neviden virus, ki pa je zelo občutljiv za sončno toploto in ga sončni žarki hitro uničijo, mraz mu pa ne pride do živga. Zato se bolezen redko pojavlja v poletnem času, pač pa jeseni in pozimi tja do pomladi, enako kakor druge virusne bolezni, npr. slinavka.

Za kugo so dovzetni vsi kanidi: psi, volkovi, šakali, hijene in tudi nekatere druge zveri, kakor dihurji, minki.

Stare živali so bolj odporne. Domnevajo, da si pridobijo imunost v mladosti, mogoče z blago obliko bolezni, ki jo neopazno prebolijo,

kar se večkrat zgodi pri mladih psih.

Psi se okužijo v neposrednem stiku z bolno živaljo ali tudi posredno, če obližujejo ali ovohavajo tla in predmete, ki so okuženi z blatom, sečem, slino ali nosnim izcedkom bolne živali. Zato je najbolje, da so v času izbruha bolezni zdrave živali čim bolj izolirane. Bolezen lahko prenese na psa tudi lastnik oziroma vsakdo s čevlji, če stopi na izloček bolne živali.

Razvoj bolezni je različen od primera do primera. Možno je, da se bolezen pojavi neopazno in mine v nekaj dneh. Lahko pa nasprotno traja več tednov, celo mesecev. Med obema ekstremoma so različni primeri dolgotrajnosti, od akutnega do kroničnega poteka bolezni.

Tudi oblike bolezni so različne. V najkrajši abortivni obliki se bolezen javi z zvišanjem temperature, prenehanjem apetita, s potrtostjo. Ti znaki večkrat v nekaj dneh prenehajo in žival ozdravi.

Dalj časa traja bolezen, ki se javlja s kožnimi izpuščaji v obliki gnojnih mehurčkov. Ti mehurčki

(pustole) se najraje pojavijo na mehkejših, nežnejših delih kože, to je na notranjem delu stegen in po trebuhu. S časom se mehurčki odprejo, gnoj se razlije in neznosno smrdi. Kasneje nastanejo kraste, ki zapustijo egzantem, tj. rdeče lise na koži, ki pa sčasoma povsem izginejo. Bolezen spremljajo tudi telesna vročina, impotenca in potrtost. V nekaj dneh, če ni komplikacij, žival ozdravi.

Značilna oblika bolezni je katar dihalnih organov in oči s svojimi komplikacijami in posledicami. Pogosti spremljevalci bolezni so nosni izcedek, sprva sluzast potem gnojen, vztrajno smrčanje, neprestan kašelj s komplikacijami bronhitisa in pljučnice. Pridruži se lahko še vnetje očesne sluznice (konjunktive). Očesni izcedek prelepi trepalnice, kar se opazi zlasti v jutranjih urah. Tudi ni redko vnetje očesnih roženic, ki lahko zapusti trajno slepoto. Se razume, da to obliko spremljajo visoka telesna vročina, neješčnost in potrtost. Bolezen mnogokrat konča, v nekaj dneh ali nekaj tednih, s poginom. Če pa žival ozdravi, so dokaj pogoste posledice na njenem vohu, vidu in sluhu.

Črevesna oblika bolezni se rada pridruži drugim oblikam. Pokaže se najprej kot začetno zaprtje, ki se večkrat menjava z drisko. Pozneje se pojavi rjava smrdeča, celo krvava driska. Ob taki obliki bolezni žival zelo oslabi in shira do skrajnosti ter pogine.

Živčna oblika se zelo redko pojavi samostojno. Ponavadi je vedno združena z eno ali več omenjenimi oblikami, nekaj ali več dni po začetku bolezni. Najprej psu začne drgetati mišičevje na vratu, na plečih, na nogah. Drgetanje preide v božjastne napade s krči in izgubljanjem zavesti, medtem pa se psu iz gobca cedi penasta slina. Napadi se pojavljajo večkrat na dan, celo večkrat na uro. Naknadno pride do ohromitve, posebno zad-

Pogosta značilnost kuge je gnojni izcedek iz nosa in oči

Foto dr. V. Simčič

Na brakado v meglenem novembrskem jutru

Foto P. Adamič

njih nog ali vratu. Izid je vedno smrten. Vendar se zgodi, da žival v takem obupnem stanju prebije tedne in tudi mesece.

Necepljeno žival je težko zavarovati pred okužbo, še težje pa jo je zdraviti v bolezni. Zato pride v poštev proti pasji kugi edino preventivno, zaščitno cepljenje. Pred leti še nismo imeli učinkovitega cepiva. Zadnja leta zanesljivo cepivo uvažamo.

Imunost (nesprejemljivost za obolenje) po cepljenju traja najmanj leto dni. Toda če cepimo mladega psa pred 12 tedni starosti, je treba cepljenje ponoviti po 4 tednih. Stare pse je dovolj, če jih cepimo vsako drugo leto.

V katerem delu leta cepljenje opravimo, ni bistveno važno. A ker bolezen zlasti razsaja jeseni, pozimi, in ker na jesenskih lovih pridejo

psi skupaj, je priporočljivo, da jih cepimo zgodaj jeseni. S tem dosežemo, da pes ostane v času največje nevarnosti za okužbo zagotovo popolnoma zaščiteno proti kugi.

Izvedba cepljenja je sicer enostavna in marsikdo lahko sam cepi psa. Vendar se priporoča, da cepljenje poverimo veterinarju. To zato, da bo ugotovil splošno zdravstveno

stanje živali. Parazitoze, posebno glistavost, ki jim je pes podvržen, so lahko vzrok slabi imunosti. Tudi druge skrite bolezni in nepravilna ter nezadostna prehrana so vzrok slabi imunosti.

Vrednost dobrega lovskega psa je velika in pravilno vzdrževanje je drago. Usluge, ki jih nudi tak pes, so navadno v korist vsej lovski družini. Zato menim, da bi morala biti vsaka lovška družina posebno zainteresirana pri vzdrževanju lovske psov svojih članov.

Lovska družina bi morala tudi skrbeti za zdravje lovske psov. Poleg financiranja obveznega cepljenja (proti steklini) naj bi vsako leto organizirala in financirala tudi cepljenje proti pasji kugi. Na ta način bi preprečili izgubo mnogih odličnih psov, ki jih vsako leto zaradi pasje kuge pogine v Sloveniji.

Biserna tančica

Rudi Lenart

Nad ribnikom rahla megla se dviga, temna drevesa se oblačijo z njo.

Luna v snegu kristale nabira... Bodo ti biseri tudi za njo?

Biserov luna ni zase nabrala, zate, prijatelj, če vidiš vse to.

Pomoč divjadi v visokem snegu

Franci Strle

Na pragu je nova zima. Ne vemo, kakšna bo in kaj nam bo prinesla. V tem članku je več koristnih napotkov, pridobljenih iz izkušenj v minuli zimi. Avtor F. Strle nam je sestavek poslal že aprila, vendar ga namenoma objavljamo sedaj, da lovce in lovske družine z njim opozorimo, da za jesenjo vedno pride zima.

Uredništvo

Izredne snežne padavine februarja in marca letos na Notranjskem so povzročile velik pogin divjadi. Najhuje je bila prizadeta srnjad, pa tudi jelenjad.

Posebno hude razmere za divjad je povzročil zlasti sneg, ki je dodatno zapadel 8. in 9. marca in je južno od Ljubljanske kotline in Žirov dosegel najmanj meter višine ali celo meter in dvajset centimetrov. Razmere, ki so nastale ob tako visokem snegu, so bile za divjad podobno pogubne kakor bivanje ljudi v italijanskih in nemških uničevalnih taboriščih med vojno. Tolikšen sneg potemtakem ni povzročil zdrave naravne odbire, zakaj od divjadi je zahteval mnogo več, kolikor je mogla vzdržati, in bil usoden tudi za popolnoma zdrave živali. Nujno je bilo treba divjadi pomagati.

Notranjske lovce je izredno visok sneg presenetil. Lovska zveza Slovenije pa je kar hitro ukrepala. Pozivi in napotki, ki jih je prek Radia Ljubljana naslovila na lovce in prebivalstvo, so bili dobri in so vsaj v zadnjem trenutku zdržali mnoge lovce in lovske družine, da so pohiteli divjadi na pomoč. Vendar je bila pglavitna slabost te akcije v tem, da lovci in lovske družine na to naravno ujmo nismo bili pripravljeni. Zato mnogi naši naporji niso bili zadosti učinkoviti, saj uspehi pri reševanju divjadi niso bili enakovredni vloženemu trudu in žrtvam.

Poglejmo, s kakšnimi težavami so se ob tem srečevali člani Lovske družine Lož-Stari trg!

Skupina za pomoč divjadi pri krmišču na Griču za Ložem

Foto F. Žnidaršič

Na lovskem posvetu v Ložu, 12. marca 1976, se je kljub izredno visokemu snegu zbralo 23 lovcev. Sklenili so, da v soboto prihodnjega dne odrinejo v gozd štiri sku-

pine, ki so jih tudi poimensko sestavili. Prva skupina naj bi odrinila do krmišča proti Pogači in Tablicam. Tu so pričakovali največ divjadi. Zato so sklenili krmišče do-

Dodatno zalaganje krmišča na Pogači, ki je zelo daleč od prevoznih poti

Tudi jaz bi bil rad lovec!

(Kozerija)

Ondan sem na obhodu po lovišču srečal znanca, ki je nekaj peljal s traktorjem. Ko me je zagledal, mi je pomahal v pozdrav in ustavil traktor. Nakar je stekel pogovor.

»Zdravo!« pravim.

»Zdravo, zdravo, Tine! Delam hišo, pa sem vso šaro naložil na traktor in zdaj to peljem v gozd. Saj te svinjarije ne moreš gledati doma in se ob njo spotikati.« (Znanec pa dobro ve, da je odlagališče za smeti v čisto drugi smeri.) »Ti, ali še jemljete kaj k jagrom? Zdaj bi namreč tudi jaz rad postal lovec; veš, bajto sem že dogradil, avto imam, famijilo...

Poslušaj Tine, kak hobby pa človek mora imeti. Streljati tudi znam. Ja, ja, ampak pravijo, da moraš najprej biti kandidat eno leto in potem še pripravnik, pa še izpit... Madona, tri leta! Ali bi se ne dalo kaj skrajšati? Veš, Tine, nekaj zvez že imam, ki se poznajo z vašim starešino. Če bi še ti založil besedo, bi se morda dalo urediti kaj pod roko. Saj ne bo zastoj, saj me poznaš, da v takih rečeh nikoli nisem bil škrt.«

»Že, že, ampak zdaj prvič slišim, da te lov zanima; tega sploh nisem vedel.«

»Tine, ti sploh ne veš, koliko zajcev sem polovil na zanke, ko sem bil pri vojaki v Vojvodini! Pa puško bi si tudi rad kupil. Če morda veš za kakšno 'prešvercano' boroveljsko s papirji. Jaz imam bolj zveze z Italijo. Čudovit 'štof' za lovsko obleko ti lahko preskrbim, pa prima italijanske lovske škornje!«

Obšla me je zadrega, da nisem vedel, kaj bi mu rekel. Menda sem nekaj samo zamomljal. Nadaljeval je:

»Pa še to: pravijo, da je lovski krst še hujši kakor izpit. Menda te namlatijo, da se poznajo klobase po riti. A je to res? Pusti, Tine, te stare trapaste šege! Glavno je, da greš v naravo in da nekaj ustreliš za v lonec, nato povabiš prijatelje in ob pečenki in dobri kapljici kakšno rečeš. Saj divjad ni nikogaršnja last! Redi jo pa kmet.«

Še in še je bilo »pametnih« besed o lovu, pečenki in vinu, le o lovski etiki, o varstvu divjadi in varstvu narave »bodoči lovec« ni nič vprašal.

F. K.

datno oskrbeti s senom in posekati nekaj hojevih dreves. Druga skupina naj bi s Knežje njive prehodila pot do koč Slemenke, kjer je tudi manjše krmišče. Tretja skupina naj bi pregazila sneg do koč v Zajavorjih in do tamkajšnjega krmišča, ki je s senom sicer dobro založeno. Četrta skupina je imela nalogo oditi proti zahodu v predel Lačnika, tja nesti nekaj sena in tamkaj posekati nekaj dreves.

Vse štiri skupine so naloge izvršile.

Ob tej priložnosti in iz drugih virov so lovci do 19. aprila ugotovili, da je poginilo 23 jelenjadi, večinoma telet, srnjadi pa 31, kar je toliko, kolikor je enoletni odstrel. Štiri srne in košuta so se zatekle v vasi. Našle so pribežališče na skednjih in pod kozolci.

Prva težava je nastala glede poseka dreves, primernih za potrebno naravno krmo. Posek mora odkazati strokovno usposobljena in pooblaščen oseba, se pravi gozdarski tehnik. Teh ljudi pa ni bilo dovolj, da bi se lahko vsaki skupini priključil po eden, marveč sta gozdarja lahko spremljala samo prvo in četrto skupino. To kaže na potrebo, da bi za prihodnje že v jeseni predvideli in odkazali za posek primerna drevesa v gozdnih predelih, kjer se divjad ob visokem snegu najpogostejše zadržuje. Že v jeseni bi se bilo treba tudi dogovoriti z lastniki gozdov, da bi lovci za primer nenadnih, izrednih snežnih padavin takoj lahko odšli v gozd in drevesa posekali.

Ti obhodi po lovišču LD Lož-Stari trg so pokazali, da se je divjad zatekla v predele, kjer je prvotni sneg že prekopal in kjer je veliko grmovja. Izkušnje in opazovanja kažejo, da se divjad začinja množično seliti v take predele že ob začetku snežnega meteža. Potemtakem velja to upoštevati in predvsem v takih predelih graditi krmišča, ki naj jih bo več, da se divjad ne zbira v večjih tropih.

Napori, ki so jih vložili lovci pri dostopu v posamezne predele lovišča, niso bili v ustreznem razmerju z uspehi, zato bi tudi tu kazalo delati bolj z glavo. Najvažnejše je napraviti gazi do krmišč. Tega pa v razmerah, ko odpovedo celo stroji, tudi ljudje brez ustreznega orodja ne zmorejo, ker opešajo. Tu bi kazalo povzeti izkušnje iz časov, ko stroji še niso imeli poglavitne besede. Na primer: podjetnik Žagar, lastnik žag in velikih gozdnih posesti do zadnje vojne, je uporabljal posebne snežne pluge za izdelavo gazi. Ti plugi so delali le do pol metra široko gaz, ki je bila namenjena za vleko hlodov. Podobni so bili navadnim starim plugom za izkopavanje krompirja z deskama (»lopatama«) na obeh straneh in seveda z ročicama zadaj. Bili so leseni in okovani ter so sneg razmikali ustrezno široko. Pred tako drevo so vpregli le po enega konja. Prav bi bilo, če bi si tak plug oskrbela vsaka lovška družina na Notranjskem in sploh

povsod, kjer zapade lahko veliko snega. S takim plugom bi bilo mogoče hitro narediti gazi do krmišč povsod tam, kjer je zemljišče ravno ali ne preveč nagnjeno in seveda brez skalovja. Razmerje med vloženim trudom in uspehi bi bilo tako močno v prid le-tem, predvsem pa bi lovci lahko ukrepali pravočasno, ne da bi čakali na soboto ali nedeljo, saj vemo, da so zlasti mlajši lovci večinoma zaposleni.

Še eno splošno izkušnjo je treba upoštevati. Lovci naj bi se oskrbeli s smučmi za turno smuko, da bi v visokem snegu lahko hitro obhodili vse lovišče in da bi ugotovili, kaj se v njem dogaja ter kje je človekova pomoč nujno potrebna. Prav tako bi morali lovci skrbeti, da bi bili sami fizično vsekdar zmožni naporov in pohodov v gozd. Le tako bodo namreč kos vsem nepredvidenim pripetljajem, ko je treba priskočiti na pomoč živalim ali soljudem.

Srebrni gams

Janko Perat

Odlomek iz romana Golo upanje, ki je letos izšel kot knjiga pri založbi Lipa v Kopru

Janko je naslanjal glavo na skalni okrešelj in počival. Bil je utrujen, kajti za njim je bilo že več kot tri ure naporne poti navkreber. Vse-naokrog je bilo tiho, le veter je rahlo šumel med ruševjem. Skoraj bi zaspal, saj je moral vstati kmalu po polnoči, da je o pravem času prispel sem gor; a ptičji glasovi so ga opominjali, da se bo kmalu zdani. Budno je torej čakal, da se mu razgledi odprejo in bo lahko videl, kje se pase njegov srebrni gams.

Že večkrat sta se srečala. Videval ga je, kadar je prihajal in se vračal s svoje opazovalnice v steni Rdečega roba, kjer je opazoval, kako Italijanom napredujejo dela okrog izvira Tolminke in ob vznožju Bogatina. Vedel je, da je gams že star in da bi bil v prsku, ki se je začel, v večjo škodo kot v korist. Saj bi samo odganjal in podil mlajše in dobre gamse, medtem ko bi na svoj račun prišli slabi ali mladi kozli.

Janko je upal, da bo prekanjenemu starcu v tem času previdnost popustila in da se bo lažje približal na strel. Zato je bil tako zgođen. Še v objemu teme se je

povzpel skozi čistino nad gozdom, kjer bi ga premeteni starec utegnil mnogo prezgodaj opaziti s kakšnega kuclja in bi s svojim opozorilnim žvižgom odpodil še vso drugo gamsarijo. Računal je s tem, da se bodo gamsi ob zori začeli zbirati v visoki dolini, ki se je razprostirala za veliko skalo, kjer je bil skrit.

Janko je bil domala srečen in miren. Le bežno se mu je prikazala Natašina podoba, da je za hip občutil bolečino neizpolnjene ljubezni. A vse to je bilo kot daljni, neresničen spomin. Resnične so bile samo veje ruševnega grma pred njim, ki so se tiho pozibavale v vetru, resnična je bila tudi siva tišina porajajočega se dneva.

Dan je postajal vse svetlejši. Sive koprene neba so se z nočjo umikale severnemu vetru in vrhovi gorá so kmalu zažareli. Obetal se je jasen jesenski dan.

Daleč na strmih pobočju se je utrgal kamen, za njim še drugi, manjši. Komaj jih je slišal. Gamsi so vstajali in polagoma prihajali na pasišče.

Janko se je zganil. Iz nahrbtnika je vzel kratko, debelo črno kovin-

ske cev, podobno konzervni škatli, in jo pritrdil na ustje cevi svoje puške. To je bil dušilec zvoka, ki si ga je sam izdelal in ki je precéj ublažil pok, da je postal nedolochen, neizrazit. Tistemu, ki bi ga slučajno slišal, bi bilo težko določiti kraj strela, še težje pa pogoditi vrsto orožja, s katerim je bil strel oddan. Ta naprava je bila Janku pri divjem lovu nadvse koristna.

Ko je pričvrstil dušilec, je iz nahrbtnika vzel daljnogled, skrbno zavil v krpo blaga. Obrisal je leče in si ga s trakom obesil okrog vratu.

Začel se je lov.

V skalovju na levi se je nekaj premikalo. Razločno je slišal skok. Najbrž je kak gams skočil z višine. Janko je napenjal oči v jutranjo sivino, ki ni bila ne noč ne dan, vendar ni ničesar uzrl. A sluh ga ni varal. Vnovič je razločno slišal skok.

Prislonil je daljnogled k očem. V lečah se je nabralo več svetlobe in stvari so dobivale svoje prave obrise. Vendar je moral nekaj časa preiskovati razdrapano pobočje, preden ga je uzrl. Zagledal ga je šele, ko se je premaknil. Gams se je z dvignjeno glavo in z naostrenimi ušesi prav počasi in previdno premikal po pobočju, v smeri, koder se je poprej usipalo kamenje. »Mlad je še,« ga je ocenil Janko, ko ga je opazoval skozi leče daljnogleda. »Letos spomladi se je prvič ločil od tropa in šel med samotarje. Zato je tudi tako previden. Ne upa si k tropu in še vedno se boji srečanja s starejšimi kozli.«

Potem je daljnogled odmaknil in poskusil, ali bi ga lahko videl s prostim očesom. Res ga je zagledal.

Svetloba je vidno naraščala, veter pa je z vrhov prinesel svež duh po snegu in ruševi smoli. Janko se je previdno premaknil, da bi pogledal izza desne strani bolvana, ki mu je dajal kritje, in videl, kaj se dogaja v dolini za njim. Toda v do-

Janko Perat, avtor romana Golo upanje, odhaja s plenom izpred lovske koč LD Podbrdo

ZAKON

**o varstvu, gojitvi in lovu divjadi
ter o upravljanju lovišč**

Dne 20. oktobra 1976 — ob zaključku redakcije novembrske številke LOVCA — je Skupščina SRS sprejela Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč.

V želji, da bi bili lovci čimprej seznanjeni z zakonom, je skupščina Lovske zveze Slovenije sklenila, da se zakon takoj objavi v posebni prilogi LOVCA.

V naslednjih številkah LOVCA pa bodo pojasnjene najpomembnejše določbe zakona. Prav tako bo LOVEC tudi spremljal uresničevanje novega zakona.

Ko bodo sprejeti izvršilni predpisi na podlagi tega zakona, bosta Lovska zveza Slovenije in ČZ Uradni list SRS izdala posebno brošuro celotne lovske zakonodaje z ustreznim komentarjem in pojasnili.

ZAKON

o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja varstvo, gojitev, lov in uporabo divjadi (lovstvo) ter urejanje in vzdrževanje lovišč z namenom, da se v okviru varstva narave ohranja ravnovesje divjadi in rastlinskega sveta v prostoru kot enega od temeljnih pogojev za ohranitev naravnega človekovega okolja in da se zagotovi poseben družbeni interes na področju lovstva.

2. člen

Z lovstvom se ukvarjajo občani, združeni v lovskih družinah ter delavci, združeni v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, katerih poslovni predmet je lovstvo ter v drugih organizacijah, ki izpolnjujejo s tem zakonom določene pogoje (v nadaljnjem besedilu: lovske organizacije).

3. člen

(1) Za divjad se štejejo s tem zakonom določene prosto živeče divje živali, ki so bile, ki so ali ki lahko postanejo predmet lovstva. Divjad, kot del živalskega sveta, je družbena lastnina in kot dobrina splošnega pomena uživa posebno, s tem zakonom določeno varstvo.

(2) Določbe tega zakona glede varstva in gojitve se ne uporabljajo za divjad, ki se nahaja v ograjenem prostoru.

4. člen

(1) Za varstvo, gojitev in lov divjadi se ustanavlja lovišča.

(2) Lovišča se izročajo v upravljanje lovskim organizacijam, ki izpolnjujejo s tem zakonom določene pogoje.

(3) Zaradi skladnejšega varstva, gojitve in lova divjadi v širšem prostoru ter zaradi zagotovitve posebnega družbenega interesa, se oblikujejo lovskogojitvena območja.

5. člen

(1) Lovišče upravlja lovska organizacija na podlagi lovskogospodarskega načrta.

(2) Upravljanje lovišča obsega: varstvo in gojitev divjadi, lov in uporabo divjadi ter urejanje in vzdrževanje lovišča.

(3) Za varstvo in gojitev divjadi se po tem zakonu šteje:

— ohranjanje, vzdrževanje in izboljševanje življenjskih pogojev za divjad (urejanje pasišč, krmljenje divjadi, napajališča ipd.);

— ohranjanje in vzdrževanje strukture in ustreznega števila divjadi;

— čuvanje divjadi;

— ukrepi za preprečevanje in za povračilo škode po divjadi v lovišču;

— vnašanje divjadi v lovišče;

— graditev lovskogojitvenih in lovskotehničnih objektov (krmišča, krmilnice, seniki, solnice, preže, lovske steze ipd.) in drugih naprav, ki neposredno služijo varstvu, gojitvi in lovu divjadi;

— znanstveno-raziskovalno, strokovno ter vzgojno-izobraževalno delo na področju varstva, gojitve in lova divjadi.

6. člen

Na področju dejavnosti varstva in gojitve divjadi se za zadeve posebnega družbenega pomena štejejo:

— ohranjanje, vzdrževanje in izboljševanje življenjskih pogojev za divjad;

— izbira vrst divjadi;

— ohranjanje in vzdrževanje ustrezne strukture in števila divjadi;

— vnašanje novih vrst divjadi v lovišče.

7. člen

(1) Divjad je dovoljeno loviti le na način in s sredstvi, kot to določa ta zakon.

(2) Uplenjena, odlovljena, pokončana ali poginula divjad ter trofeje divjadi pripadajo lovski organizaciji, ki upravlja lovišče, na zemljišču izven lovišča pa organizaciji, ki skrbi za divjad.

(3) Lastninska pravica na divjadi iz prejšnjega odstavka, razen na trofeji, se pridobi s plačilom po tržni ceni.

(4) Lovska organizacija ureja s splošnim aktom kdaj in kako postane trofeja last posameznika.

8. člen

Pravico do lova divjadi, ima občan, ki izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in s samoupravnimi splošnimi akti lovske organizacije.

9. člen

Za evidenco o lovskih, o številu, vrsti, strukturi in površinah lovišč, o divjadi na njih in o organizacijah, ki upravljajo z lovišči ter o drugih podatkih o loviščih vodi za lovstvo pristojni občinski upravni organ kataster lovišč.

II. DIVJAD IN NJENO VARSTVO

10. člen

Za divjad se po tem zakonu štejejo naslednje prosto živeče divje živali:

Od sesalcev (Mammalia):

- Zajci (Leporidae): poljski zajec (*Lepus europaeus*)
planinski zajec (*Lepus timidus*)
divji kunec (*Oryctologus cuniculus*)
- Veverice (Sciuridae): navadna veverica (*Sciurus vulgaris*)
svizec (*Marmota marmota*)
- Polhi (Gliridae): navadni polh (*Glis glis*)
- Voluharice (Microtidae): pižmovka (*Ondatra zibethica*)
- Psi (Canidae): volk (*Canis lupus*)
šakal (*Canis aureus*)
lisica (*Vulpes vulpes*)
- Medvedi (Ursidae): rjavi medved (*Ursus arctos*)
- Kune (Mustelidae): hermelin ali kepen (*Mustela erminea*)
mala podlasica (*Mustela nivalis*)
mink (*Mustela vison*)
dihur (*Mustela putorius*)
kuna zlatica (*Martes martes*)
kuna belica (*Martes foina*)
jazbec (*Meles meles*)
vidra (*Lutra lutra*)
- Mačke (Felidae): divja mačka (*Felis silvestris*)
ris (*Lynx lynx*)
- Svinje (Suidae): divji prašič (*Sus scrofa*)
- Jeleni (Cervidae): navadni jelen (*Cervus elaphus*)
damjak (*Dama dama*)
jelen (*Axis axis*)
srna (*Capreolus capreolus*)
- Roglarji (Bovidae): gams (*Rupicapra rupicapra*)
kozorog (*Capra ibex*)
muflon (*Ovis musimon*)

Od ptičev (Aves):

Veslonožci — Pelecaniformes:

- Pelikani (Pelecanidae): navadni ali rožnati pelikan (*Pelecanus onocrotalus*)
koderoglavi pelikan (*Pelecanus crispus*)

Močvirniki — Ciconiiformes:

- Čaplje (Ardeidae): velika bobnarica (*Botaurus stellaris*)
mala bobnarica (*Ixobrychus minutus*)
nočna čaplja (*Nycticorax nycticorax*)
čopasta čaplja (*Ardeola ralloides*)
velika bela čaplja (*Egretta alba*)
mala bela čaplja (*Egretta garzetta*)
siva čaplja (*Ardea cinerea*)
rjava čaplja (*Ardea purpurea*)
- Plevice in žličarke (Threskiornithidae): navadna žličarka (*Platalea leucorodia*)
navadna plevica (*Plegadis falcinellus*)

- Storklje (Ciconiidae): bela štokrlja (*Ciconia ciconia*)
črna štokrlja (*Ciconia nigra*)

Plojkokljuni — Anseriformes:

- Gosi, labodi, race in žagarice (Anatidae): divja ali siva gos (*Anser anser*)
beločela ali pisana gos (*Anser albifrons*)
njivska gos ali ligarica (*Anser fabalis*)
labod grbec (*Cygnus olor*)
labod pevec (*Cygnus cygnus*)
votlinska gos (*Tadorna tadorna*)
velika rasa ali mlakarica (*Anas platyrhynchos*)
kreheljc (*Anas crecca*)
konopnica (*Anas strepera*)
navadna žvižgavka (*Anas penelope*)
dolgozepka (*Anas acuta*)
regeljc (*Anas querquedula*)
žličarica (*Anas clypeata*)
tatarska žvižgavka (*Nettion rufina*)
sivka (*Aythya ferina*)
belooka rasa (*Aythya nyroca*)
čopasta črnica (*Aythya fuligula*)
rjavka (*Aythya marila*)
gaga (*Somateria mollissima*)
žametna rasa (*Melanitta fusca*)
zimsko rasa (*Clangula hyemalis*)
navadni zvonec (*Bucephala clangula*)
mala žagarica (*Mergus albellus*)
srednja žagarica (*Mergus serrator*)
velika žagarica (*Mergus mergamser*)

Ujede — Falconiformes:

- Ribji orli (Pandionidae): ribji orel (*Pandion haliaetus*)
- Kragulji, kanje, orli, jastrebi, lunji (Accipitridae): sršenar (*Pernis apivorus*)
rjavi škarnik (*Milvus milvus*)
črni škarnik (*Milvus migrans*)
belorepec ali postojna (*Haliaeetus albicilla*)
kragulj (*Accipiter gentilis*)
skobec (*Accipiter nisus*)
koconoga kanja (*Buteo lagopus*)
stepska kanja (*Buteo rufinus*)
navadna kanja (*Buteo buteo*)
mali orel (*Hieraetus pennatus*)
veliki klinkač (*Aquila clanga*)
mali klinkač (*Aquila pomarina*)
planinski orel (*Aquila chrysaetos*)
beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*)
orel kačar (*Circus gallicus*)
pepelasti lunj ali splevec (*Circus cyaneus*)
stepski lunj (*Circus macrourus*)
močvirski lunj (*Circus pygargus*)
rjavi lunj (*Circus aeruginosus*)

Sokoli (Falconidae): sokol morilec (Falco cherrurg)
sokol selec (Falco peregrinus)
škrjančar ali ostriz (Falco sub-buteo)
mali sokol ali merlin (Falco columbarius)
rdečenoga postovka (Falco vespertinus)
južna postovka (Falco naumanni)
navadna postovka (Falco tinnunculus)

Kure — Galliformes:

Gozdne kure (Tetraonidae): belka ali snežni jereb (Lagopus mutus)
gozdni jereb ali leščevka (Tetrastes bonasia)
ruševac ali škarjavec (Lyrurus tetrix)
veliki ali divji petelin (Tetrao urogallus)

Poljske kure (Phasianidae): navadna kotorna ali skalna jerebica (Alectoris graeca)
poljska jerebica (Perdix perdix)
prepelica (Coturnix coturnix)
navadni fazan (Phasianus colchicus)
rdečenoga jerebica ali rdečenoga kotorna (Alectoris ruffa)

Žerjavovci — Gruiformes:

Žerjavi (Gruidae) žerjav (Grus grus)
Droplje (Otididae): velika droplja (Otis tarda)
mala droplja (Otis tetrax)

Vodne kokoške (Rallidae): črna liska (Fulica atra)

Pobrežniki — Charadriiformes:

Deževniki (Charadriidae): priba ali vivek (Vanellus vanellus)
priba ali vivek (Vanellus vanellus)
Kljunači (Scolopacidae): veliki kljunač ali sloka (Scolopax rusticola)
kozica ali bekasina (Gallinago gallinago)

Golobi — Columbiformes:

Golobi (Columbidae): golob grivar (Columba palumbus)
golob duplar (Columbaenas)
skalni golob (Columba livia)
turška grlica (Streptopelia decaocto)
divja grlica (Streptopelia turtur)

Sove — Strigiformes:

Sove (Strigidae): velika uharica (Bubo bubo) in vse druge sove

Pevci — Passeriformes:

Vrani (Corvidae): šoja (Garrulus glandarius)
sraka (Pica pica)
krekovt ali lešnikar (Nucifraga caryocatactes)
planinska vrana (Pyrrhocorax pyrrhocorax)
planinska kavka (Pyrrhocorax graculus)

navadna kavka (Coloeus monedula)
poljska vrana (Corvus frugilegus)
črna vrana (Corvus corone)
siva vrana (Corvus cornix)
krokar (Corvus corax)

11. člen

(1) V prosti naravi ni dovoljeno znižati števila nobene vrste divjadi do take mere, ki bi predstavljala nevarnost za njen obstoj.

(2) Zaradi varstva divjadi se določijo popolni ali delni lovopust ter časna in trajna prepoved lova.

(3) V primerih, ki jih določa ta zakon se lahko odredi znižanje števila divjadi tudi med lovopustom.

(4) Pri lovu divjadi, za katero ni omejitev po drugem in tretjem odstavku tega člena, ni dovoljeno namenoma vznemirjati vrst divjadi, za katere te omejitve veljajo.

12. člen

(1) Vse leto ni dovoljeno loviti naslednje divjadi: vseh vrst pelikanov, čapelj, plevic, žličark, štokelj, gosi (razen njivske gosi), labodov, rac (razen velike race ali mlakarice, krehelca in regelca), žagaric, ribjega orla, orlov (razen planinskega orla), jastrebov, kanj, lunjev, sokolov, žerjavov, dropelj, vodnih kokošk (razen črne liske), deževnikov, goloba duplarja, sov, planinske vrane, planinske kavke, poljske vrane, črne vrane in krokarja.

(2) Naravovarstveni ukrepi glede divjadi iz prejšnjega odstavka se urejajo s posebnim predpisom na podlagi zakona o varstvu narave (Uradni list SRS, št. 7-21/70).

(3) Zaradi redkosti tudi ni dovoljeno loviti vse leto: hermelina ali kepena, male podlasice, veverice, vidre, risa, planinskega zajca, planinskega orla, belke, samice gozdnega jereba, samice ruševca, samice velikega petelina, kotorne ali skalne jerebice, prepelice, skalnega goloba, krekovta ali lešnikarja in navadne kavke.

(4) Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano lahko izjemoma dovoli odstrel določenega števila divjadi iz prejšnjega odstavka.

13. člen

(1) Vrste divjadi, za katere se s tem zakonom določa delni lovopust, se smejo loviti v naslednjih dobah:

kozorog	od 1. avgusta do 15. januarja
muflon — samec	od 1. avgusta do 1. januarja
muflon — ovca ali jagnje	od 1. septembra do 1. januarja
navadni jelen — samec	od 1. avgusta do 31. decembra
košuta, tele	od 1. septembra do 31. decembra
damjak — samec	od 1. septembra do 31. decembra
košuta, tele	od 16. septembra do 31. decembra
divji prašič	od 1. aprila do 15. februarja
gams — kozel	od 1. avgusta do 31. decembra
gams — koza, kozliči	od 1. avgusta do 31. decembra

srnjak — samec	od 16. maja do 31. oktobra
srna,	
mladiči	od 1. septembra do 15. januarja
svizec	od 1. septembra do 30. novembra
poljski zajec	od 1. oktobra do 1. januarja
kune	od 1. novembra do 15. februarja
dihur	od 1. novembra do 15. februarja
jazbec	od 1. avgusta do 31. januarja
divja mačka	od 1. novembra do 15. februarja
volk	od 1. oktobra do 28. februarja
polh	od 25. septembra do 15. novembra
njivska gos	od 1. septembra do 15. januarja
velika rasa, črna lisica	
regeljci in kreheljci	od 15. avgusta do 15. januarja
veliki petelin	od 10. maja do 31. maja
ruševac	od 1. maja do 15. junija
fazan	od 1. septembra do 15. januarja
rdečenoga jerebica	od 1. septembra do 30. novembra
poljska jerebica	od 1. septembra do 30. novembra
gozdni jereb	od 1. septembra do 30. novembra
golob grivar in grlice	od 1. avgusta do 31. decembra
veliki kljunač ali sloka	od 1. avgusta do 15. januarja
kozica	od 1. avgusta do 15. januarja
kragulj in skobec	od 1. septembra do 28. februarja

(2) Medveda je dovoljeno loviti od 1. oktobra do 30. aprila na območju, ki ga določi republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, izven tega območja je dovoljeno loviti medveda vse leto.

(3) Vse leto je dovoljeno loviti mladiče in lanščake divjega prašiča, lisico, pižmovko, minka, šoja, srako in sivo vrano.

14. člen

(1) Zaradi redkosti divjadi, koristi za gospodarstvo ali iz drugih utemeljenih razlogov lahko za lovstvo pristojni občinski upravni organ za območje občine, republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa za širše območje, trajno ali začasno prepove lov posameznih vrst divjadi.

(2) Zaradi zatiranja nalezljivih bolezni, preprečitve škode, za raziskovalne namene ali zaradi drugih splošnih potreb, lahko republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dovoli ali odredi lov divjadi med popolnim oziroma delnim lovopustom.

15. člen

Če nastane nevarnost za zdravje ali življenje ljudi, ali za premoženje delovnih in drugih organizacij oziroma občanov, je nevarno divjad dovoljeno pokončati tudi izven lovne dobe z dovoljenjem za lovstvo pristojnega občinskega upravnega organa.

16. člen

(1) Nove vrste divjadi sme lovska organizacija vnašati v lovišča le, če ne ogrožajo varnosti in življenja ljudi ali naravnega biološkega ravnovesja v tem okolju.

(2) V lovišče se lahko izpusti le tista divjad, za katero ugotovi pristojna veterinarska služba, da ne ogroža zdravja prostoživeče divjadi in če je to v skladu z lovskogospodarskim načrtom.

(3) Za vnašanje nove vrste divjadi v lovišče je potrebno dovoljenje republiškega sekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki ga izda potem, ko si pridobi mnenje ustrezne strokovne organizacije.

17. člen

(1) Brez nadzorstva se ne sme spuščati psa v lovišče.

(2) Psa, ki se giblje v lovišču brez nadzorstva in je oddaljen več kakor 200 metrov od hiš ali več kakor 50 metrov od gospodarja, sme pokončati lovski čuvaj, član lovske organizacije oziroma strokovni delavec organizacije, ki upravlja lovišče.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek pa je dovoljeno pokončati psa ali mačko, če neposredno preganjata oziroma uničujeta divjad v lovišču. Za lovskega psa pri šolanju ali pri lovu to ne velja.

(4) Za lovstvo pristojni občinski upravni organ lahko na predlog lovske organizacije ali po lastni pobudi odredi, da morajo lastniki imeti pse zaprte ali privezane, kadar je to v interesu varstva divjadi, zlasti v času poleganja, valjenja in vodenja mladičev.

18. člen

(1) Kemična sredstva, ki se uporabljajo za varstvo kmetijskih ali gozdnih kultur in so nevarna za življenje divjadi, se smejo uporabljati v skladu s predpisi o uporabi teh sredstev in na način, ki divjad najmanj ogroža.

(2) Kdor uporablja ali odredi uporabo kemičnih sredstev iz prejšnjega odstavka v lovišču in na okoliških zemljiščih, mora vnaprej opozoriti prizadeto lovsko organizacijo, ki upravlja lovišče, o kraju, času in načinu uporabe teh sredstev.

19. člen

Za postavitev nad 50 hektarjev razsežne obore je potrebno posebno dovoljenje republiškega sekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki ga izda potem, ko dobi mnenja ustrezne strokovne organizacije, krajevnih skupnosti in sosednjih lovskih organizacij.

III. LOVIŠČA

20. člen

Lovišče se ustanovi na zemljiški ali vodni površini, ki tvori naravno in zaokroženo lovskogojitveno in gospodarsko celoto ter ima ekološke in druge pogoje za uspešno lovstvo.

21. člen

(1) Iz lovišča so izvzeti: mesta, naselja, javni parki, kopališča, športna in otroška igrišča, pokopališča in javne ceste ter sadovnjaki, drevesnice in druge površine za intenzivno gojitev kmetijskih kultur, če so ograjene z ograjo, ki preprečuje prehod parkljaste divjadi in zajca.

(2) Iz lovišča lahko ustanovitelj lovišča izloči zemljišča oziroma vodne površine, ki se uporabljajo za

komunalne ali vojaške potrebe, za znanstvene, vzgojne ali za druge posebne namene.

(3) V aktu, s katerim se zemljišče oziroma vodna površina izloči iz lovišča, se določi tudi način gospodarjenja z divjadjo na izločenih površinah.

22. člen

(1) Lovišča lahko ustanavljajo:

1. občinska skupščina;

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, kadar imajo širši pomen za ohranitev in gojitev divjadi ter za napredek lovstva;

3. organ, ki je določeno zemljiško ali vodno površino proglasil za površino s posebnim namenom, oziroma organ, ki ga ta pooblasti.

(2) Če se površina lovišča razteza na območje dveh ali več občin, ustanovijo lovišče te občinske skupščine sporazumno. Če se ne sporazumejo, odloči o ustanovitvi lovišča Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

23. člen

(1) Ustanovitelj izroči lovišče v upravljanje eni lovski organizaciji brez odškodnine. Lovski organizaciji se lahko izroči v upravljanje tudi več lovišč.

(2) Lovišče se izroči v upravljanje za nedoločen čas.

24. člen

Lovišče se izroči v upravljanje lovski organizaciji, ki zagotavlja pogoje za varstvo in gojitev divjadi in za pospeševanje lovstva (objekti, naprave in druga sredstva za varstvo in gojitev divjadi, strokovni kadri in drugo).

25. člen

(1) Z lovsko organizacijo, ki dobi lovišče v upravljanje, sklene ustanovitelj lovišča pismeni sporazum.

(2) S sporazumom iz prejšnjega odstavka se zlasti določijo pogoji in ukrepi, ki jih mora lovska organizacija izpolnjevati oziroma izvajati pri upravljanju lovišča ter način opravljanja lovskočuvalske službe. V sporazumu morata biti navedeni tudi ocena številčnosti in struktura divjadi v lovišču ob času sklenitve sporazuma.

26. člen

Lovska organizacija ne sme izročiti v zakup lovišča ali njegovega dela, ki ga upravlja.

27. člen

(1) Ustanovitelj lovišča sme lovski organizaciji, ki upravlja lovišče, vzeti lovišče ali njegov del:

1. če ne izpolnjuje s tem zakonom in s sporazumom določenih pogojev;

2. če ne izvaja ukrepov, ki jih določa lovskogospodarski načrt;

3. če je potrebno, da se zemljišče ali voda uporablja v namene, ki izključujejo možnost ukvarjanja z lovstvom;

4. če ne sklene oziroma ne pristopi k družbenemu dogovoru iz 33. člena tega zakona;

5. v drugih primerih, ki jih določa ta zakon.

(2) Ustanovitelj lovišča dodeli odvzeto lovišče ali njegov del v skladu s tem zakonom drugi lovski organizaciji v upravljanje razen v primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena.

28. člen

Sredstva, ki jih lovška družina pridobi pri upravljanju lovišča, sme uporabiti le za varstvo, ohranitev in gojitev divjadi (tretji odstavek 5. člena tega zakona), za stroške upravljanja lovišča ter za pospeševanje lovske kinologije.

29. člen

Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, lahko za izvajanje svoje dejavnosti kupi ali vzame v zakup kmetijsko zemljišče po predpisih, po katerih kupujejo oziroma jemljejo taka zemljišča v zakup kmetijske organizacije, vendar tako, da ima prednostno pravico šele za kmetom, katerega zemljišče meji na zemljišče, ki se prodaja oziroma daje v zakup.

30. člen

Spore o izročitvi ali odvzemu lovišča lovski organizaciji rešuje Sodišče združenega dela SR Slovenije.

IV. LOVSKOGOJITVENA OBMOČJA

31. člen

Zaradi skladnejšega razvoja gospodarjenja z divjadjo in zagotovitve družbenega vpliva na gospodarjenje z divjadjo, se za več lovišč oblikuje lovskogojitveno območje. Lovskogojitveno območje se oblikuje ob upoštevanju velikosti življenjskega prostora glavnih vrst divjadi, ki je potreben za nemoten razvoj populacije teh vrst divjadi, zaradi ustreznega uravnoteženja strukture in številnosti divjadi z drugim živalstvom in rastlinstvom v območju, kakor tudi zaradi usklajevanja interesov kmetijstva, gozdarstva in drugih zainteresiranih dejavnosti.

32. člen

Lovskogojitvena območja določa in spreminja Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na predlog Lovske zveze Slovenije in poslovne skupnosti organizacij združenega dela iz 62. člena tega zakona ter na podlagi mnenja pristojnih občinskih skupščin.

V. URESNIČEVANJE POSEBNEGA DRUŽBENEGA INTERESA PRI GOSPODARJENJU Z DIVJADJO

33. člen

Vzpostavljanje in ohranjanje biološkega ravnesja ob upoštevanju ekoloških razmer na določenih površinah ter usklajevanje različnih interesov v zvezi z divjadjo se v okviru lovskogojitvenih območij uresničuje z družbenim dogovorom o določenih skupnih zadevah pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju lovišč.

34. člen

Družbeni dogovor iz prejšnjega člena sklenejo lovške organizacije, ki upravlja lovišča, gozdnogospodarske organizacije združenega dela, kmetijske organizacije združenega dela, kmetijske zemljiške skupnosti, krajevne skupnosti, samoupravne organizacije in skupnosti s področja vodnega gospodarstva, varstva okolja, druge zainteresirane samoupravne organizacije in skupnosti ter občinske skupščine.

35. člen

Z družbenim dogovorom urejajo udeleženci medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti zlasti o zadevah posebnega družbenega pomena iz 6. člena tega zakona, ter o naslednjih zadevah širšega skupnega pomena:

— določitev vrste, števila in strukture staleža divjadi,

— skupni ukrepi za preprečevanje škode po divjadi in na divjadi,

— pravice in obveznosti gozdnogospodarskih in kmetijskih organizacij združenega dela ter drugih udeležencev družbenega dogovora,

— način nadzorstva nad izvajanjem družbenega dogovora,

— način reševanja sporov med udeleženci glede ureditve skupnih vprašanj.

36. člen

(1) Za spremljanje izvajanja družbenega dogovora iz prejšnjega člena, izvolijo udeleženci koordinacijski odbor udeležencev družbenega dogovora.

(2) Delovno področje koordinacijskega odbora, število in sestavo njegovih članov in način izvolitve določijo udeleženci z družbenim dogovorom.

37. člen

Lovske organizacije in druge zainteresirane organizacije in skupnosti, prizadete občinske skupščine in Socialistična republika Slovenija z družbenim dogovorom zagotavljajo sredstva za varstvo, ohranitev in gojitev določenih vrst avtohtone divjadi skladno s predpisi, ki urejajo varstvo narave. Dogovor se sklepa za plansko obdobje.

VI. LOVSKOGOSPODARSKI NAČRT

38. člen

(1) Lovskogospodarski načrt je petletni načrt varstvenih, gojitvenih in tehničnih rešitev za optimalni način upravljanja lovišča in je sestavni del prostorskega načrta. Izdelan mora biti za vsako lovišče.

(2) Lovskogospodarski načrt sprejme lovška organizacija, ki upravlja lovišče.

(3) Na podlagi lovskogospodarskega načrta se sestavljajo letni načrti gospodarjenja z divjadjo.

(4) Določbe lovskogospodarskega načrta in letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo so obvezne za lovsko organizacijo, ki upravlja lovišče.

39. člen

(1) Lovskogospodarski načrt vsebuje zlasti opis stanja v lovišču, program razvoja gospodarjenja z divjadjo z določitvijo vrst, oceno števila in strukture divjadi, upravljanja lovišča ter evidenco gospodarjenja.

(2) Program razvoja gospodarjenja z divjadjo se sestavi na podlagi lovskega katastra, ki ga vodi za lovstvo pristojen občinski upravni organ, bonitete in kapacitete lovišča ter drugih, za divjad pomembnih razmer v lovišču. Program razvoja mora vsebovati zlasti ukrepe glede varstva in prehrane divjadi, graditve in vzdrževanja lovskih objektov in naprav ter ekonomsko-finančno podlago za upravljanje lovišča.

(3) Z letnimi načrti gospodarjenja z divjadjo se določijo vrste in obseg del za varstvo in gojitev divjadi, obseg odstrela po količini in strukturi za posamezno vrsto divjadi v posameznem letu ter ekonomsko-finančni načrt poslovanja lovske organizacije.

40. člen

Lovskogospodarski načrti, gozdnogospodarski načrti in načrti o razvoju kmetijstva v občini morajo biti medsebojno usklajeni glede števila in strukture posameznih vrst divjadi in ne smejo biti v nasprotju z določbami družbenega dogovora iz 33. člena.

41. člen

(1) Lovskogospodarski načrt lovske organizacije potrjuje občinska skupščina, na območju katere je lovišče oziroma njegov pretežni del. Če je lovišče na območju več občin, potrjuje lovskogospodarski načrt občinska skupščina, na katere območju je pretežni del lovišča, potem ko je dobila mnenje drugih občinskih skupščin.

(2) Občinska skupščina lahko začne postopek za spremembo potrjenega lovskogospodarskega načrta na zahtevo krajevne skupnosti, na območju katere je lovišče oziroma njegov del, če ugotovi, da gospodarjenje z divjadjo zaradi njenega prevelikega števila povzroča znatno škodo na kmetijskih ali gozdniških kulturah.

42. člen

(1) Lastnik, uporabnik oziroma imetnik zemljišča, na katerem je lovišče, je dolžan dovoliti lovsko običajna dejanja in ukrepe upravljanja lovišča, ki jih določa lovskogospodarski načrt.

(2) Brez soglasja lastnika, uporabnika oziroma imetnika zemljišča iz prejšnjega odstavka lovška organizacija ne sme postaviti na kmetijskem zemljišču lovskih objektov ali naprav.

43. člen

Lovska organizacija mora voditi evidenco o izvršenih delih in izvedenih ukrepih, predvidenih z letnim načrtom oziroma z lovskogospodarskim načrtom.

VII. LOV

44. člen

Lov divjadi obsega iskanje, zasledovanje, odstrel in odlov divjadi, pobiranje poginule divjadi in njenih delov (rogovje, koža in drugo).

45. člen

Divjad smejo loviti člani lovskih organizacij, strokovni delavci organizacij, ki upravlja lovišče ter drugi domači in tuji lovci — turisti pod pogoji, določenimi v samoupravnem sporazumu iz 63. člena tega zakona in v splošnem aktu organizacije, ki upravlja lovišče.

46. člen

(1) Oseba, ki lovi, mora imeti lovski izpit.

(2) Oseba, ki lovskega izpita nima, sme loviti le v spremstvu lovca, ki ima lovski izpit.

(3) S splošnim aktom lovske organizacije se določijo primeri drugih izpitov, ki se lahko štejejo kot lovski izpit.

47. člen

(1) Za določene vrste uplenjene divjadi mora biti izdan trofejni list.

(2) Trofeja divjadi z območja SR Slovenije se sme nositi iz SFR Jugoslavije s predpisanim trofejnim listom; trofejni list izda lovska organizacija, ki upravlja lovišče.

(3) Vrhunske oziroma posebno pomembne trofeje z območja SR Slovenije se ne smejo nositi iz SFR Jugoslavije.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek lahko republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izjemoma dovoli, da se sme takšna trofeja nesti iz SFR Jugoslavije.

(5) Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano določi obliko, način, postopek za izdajanje trofejnega lista ter vrhunske oziroma posebno pomembne trofeje.

48. člen

(1) Prepovedano je loviti divjad na način ali s sredstvom, s katerim se divjad množično pokončuje.

(2) Divjad je dovoljeno loviti samo z lovskim orožjem in za posamezno vrsto divjadi ustreznimi lovskimi naboji.

(3) Vrsto in moč lovskega orožja ter moč nabojev, s katerimi se sme loviti posamezna vrsta divjadi, določi republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

(4) Na brakadah in pogonih je prepovedano streljati medveda in parkljasto divjad, razen divjega prašiča. Dovoljen je pritisk, razen na medveda, brez psov, z največ tremi gonjači.

(5) S pastmi, ki divjad v trenutku usmrtijo, je dovoljeno loviti lisico, pižmovko, kuno zlatico in belico, dihurja, minka in polha.

(6) Ne glede na določbi 45. in 46. člena tega zakona je lov na polha dovoljen vsem občanom pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

(7) Strup se sme v skladu s predpisi o strupih in z dovoljenjem za lovstvo pristojnega občinskega upravnega organa nastavljati lisicam, sivim vranam in srakam.

(8) Uporaba cianovodika je prepovedana. Izjemo se sme uporabiti cianovodik z dovoljenjem republiškega sekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

(9) Pri lovu se smejo uporabljati samo lovski in preizkušeni psi čiste pasme.

49. člen

(1) Prepovedano je:

— loviti divjad z zankami, pastmi, mrežami, limanicami, omamnimi sredstvi in strupi, razen v primerih določenih s tem zakonom;

— loviti parkljasto divjad ponoči, razen divjega prašiča;

— loviti divjad s pomočjo žarometov ali iz motornih vozil;

— loviti divjad ob velikih poplavah ali v visokem snegu;

— loviti divjad s pomočjo uporabe gramofonov, magnetofonov in podobnih naprav, živih in umetnih vabnikov ali s pomočjo naprav, ki delujejo na principu infražarkov in podobno;

— loviti divjad z avtomatskimi ali s polavtomatskimi puškami na kroglo ali šibre, če vsebujejo več kakor dva naboja;

— hoditi ali voziti se po tujem lovišču ter po javnih poteh in stezah s puško, če ta ni prazna in spravljena v toku oziroma v prtljažniku, ali z drugimi lovnimi sredstvi, če ta niso zavarovana oziroma spravljena;

— poškodovati ali uničevati lovnotehnične objekte ter druge lovne in gojitvene naprave;

— spomladansko zažiganje suhih trav, grmišč, živih meja in podobnih površin, ki nudijo zavetišče divjadi, če z drugimi predpisi ni določeno drugače.

(2) Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano lahko dovoli odlov divjadi ne glede na lovopust ali na prepoved iz prejšnjega odstavka, če je to potrebno za prezimovanje in reševanje divjadi ob naravnih nesrečah, za potrebe živalskih vrtov in za raziskovalne namene v skladu z lovskogospodarskim načrtom pa tudi za razplod divjadi.

50. člen

(1) Prepovedano je uničevanje in razdiranje legel ter uničevanja gnezd in pobiranje jajc pernate divjadi. Prepovedano je prijemanje in prilaščanje mladičev divjadi.

(2) Izjeme od prepovedi iz prejšnjega odstavka lahko dovoli republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, če je to potrebno za raziskovalne namene, pouk, živalske vrtove, muzeje ali za zatiranje in preprečevanje živalskih kužnih bolezni.

51. člen

Brez sporazuma z lastnikom, uporabnikom oziroma imetnikom zemljišča se po njivah, vinogradih, vrtovih in intenzivnih kmetijskih nasadih ne sme loviti v skupinah od 1. marca dalje, dokler niso pospravljene pridełki.

52. člen

Lov divjadi na zemljiščih in vodnih površinah v obmejnem pasu se ureja s posebnimi predpisi.

53. člen

(1) Iz sadovnjakov, drevesnic ter drugih površin za intenzivno gojitev kmetijskih kultur, če so ograjena z ograjo, ki preprečuje prehod parkljaste divjadi in zajca, sme lastnik, uporabnik ali imetnik takega zemljišča divjad pregnati, zajca pa upleniti ob vsakem času.

(2) Na zahtevo lastnika, uporabnika ali imetnika ograjenega kmetijskega zemljišča je lovska organizacija dolžna sodelovati pri pregonu divjadi.

54. člen

Lastnik uporabnik oziroma imetnik zemljišča sme pokončati v svojem poslopju ali na dvorišču vsako divjad, ki se sme loviti vse leto.

55. člen

Lovske organizacije so:

- lovske družine in njihove zveze,
- organizacije združenega dela, ki upravljajo lovišča in narodne parke zaradi ohranitve in gojitve avtohtone divjadi in njihove skupnosti.

56. člen

Za izvajanje skupnih nalog in ukrepov pri upravljanju lovišč in pospeševanju lovstva lahko lovske organizacije sklepajo pogodbe o poslovnem sodelovanju ter skladno z zakonom ustanavljajo poslovne skupnosti.

57. člen

(1) Lovska družina je samoupravna organizacija občanov, ki se prostovoljno združujejo zaradi varstva, gojitve in lova divjadi, upravljanja lovišč ter zaradi drugih, z lovstvom povezanih rekreativnih dejavnosti.

(2) Za poslovanje in združevanje lovskih družin se uporabljajo predpisi o društvih, kolikor ta zakon ne določa drugače.

(3) Lovske družine in njihove zveze so družbene organizacije in lahko pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in razpolagajo z njimi v skladu z zakonom in s svojim statutom.

58. člen

(1) Vsak občan lahko postane ob enakih pogojih član lovske družine po predpisih o članstvu v društvih in po splošnem aktu lovske družine.

(2) Najpozneje v dveh letih po sprejemu v članstvo lovske družine mora član opraviti lovski izpit; če izpita v tem roku ne opravi, mu članstvo v lovski družini preneha.

(3) S splošnim aktom lovske družine ne sme biti omejeno število članov.

(4) Nihče ne sme biti hkrati član dveh lovskih družin.

(5) Kdor nima jugoslovanskega državljanstva in nima stalnega prebivališča v Jugoslaviji, ne more biti član lovske družine.

59. člen

Občan, ki mu je lovska družina zavrnila sprejem v članstvo, ali mu v treh mesecih ni odgovorila na zahtevo za sprejem, ali je bil s sklepom lovske organizacije izključen iz lovske družine, lahko vloži v 30 dneh po prejemu sklepa o zavrnitvi ali izključitvi oziroma po izteku trimesečnega roka zahtevo, da o tem odloči pristojno samoupravno sodišče pri zvezi lovskih družin.

60. člen

(1) Lovska družina je pravna oseba.

(2) Lovska družina se vpiše v register lovskih družin tiste občine, ki je dala lovski družini lovišče v upravljanje.

(3) Če se lovišče lovski družini odvzame, se lovska družina izbriše iz registra in preneha obstajati.

(4) Sredstva, pravice in obveznosti take lovske organizacije prenese ustanovitelj na tisto lovsko organizacijo, kateri dodeli lovišče v upravljanje.

61. člen

(1) Vsaka lovska organizacija mora imeti zagotovljena sredstva za poravnavo škode po divjadi.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka ne smejo biti manjša, kot so bili v povprečju zadnjih treh let priznani odškodninski zahtevki, ovrednoteni po vrednosti zadnjega leta.

(3) Del sredstev za poravnavo škode po divjadi združujejo lovske organizacije v lovskogojitvenem območju in v območju republike. S samoupravnim sporazumom določijo lovske organizacije višino prispevka ter kriterije in način uporabe združenih sredstev.

62. člen

(1) Lovske družine se zaradi uresničevanja posebnega družbenega interesa na področju lovstva in svojih skupnih interesov združujejo v zveze lovskih družin, prek njih pa v Lovsko zvezo Slovenije.

(2) Organizacije združenega dela, ki upravljajo lovišča, se s samoupravnim sporazumom združujejo v poslovno skupnost.

63. člen

Za zagotavljanje posebnega družbenega interesa in za uresničevanje skupnih interesov na področju varstva in gojitve divjadi v SR Sloveniji ter enotne politike lovstva urejajo člani lovskih družin, združeni v Lovski zvezi Slovenije, ter delavci organizacij združenega dela s področja lovstva, združeni v poslovni skupnosti, s samoupravnim sporazumom:

— sofinanciranje varstva in gojitve avtohtonih vrst divjadi;

— združevanje sredstev za poravnavo škode po divjadi;

— pogoje, pod katerimi lahko občani, ki niso člani lovskih družin, in tuji državljani, lovijo v SR Sloveniji;

— pogoje, s katerimi se zagotavlja varnost ljudi in premoženja pri izvajanju lova;

— vzdrževanje stikov in povezovanja z lovskimi in s sorodnimi organizacijami v SFR Jugoslaviji in v tujini;

— obseg in način znanstveno-raziskovalnega dela na področju lovstva;

— založniško dejavnost;

— strokovno izobraževanje delavcev in občanov, vključenih v lovske organizacije;

— sodelovanje v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti;

— druge zadeve skupnega pomena.

IX. GOJITVENO-ČUVAJSKA SLUŽBA

64. člen

(1) Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, mora organizirati gojitveno-čuvajsko službo tako, da je vse lovišče nadzorovano.

(2) Gojitveno-čuvajsko službo opravljajo lovski čuvaji.

(3) Lovski čuvaj je uradna oseba, kadar opravlja gojitveno-čuvajsko službo.

(4) Lovski čuvaj ima službeni znak in izkaznico.

65. člen

(1) Pri opravljanju službe je lovski čuvaj pooblaščen:

— legitimirati vsakogar, ki lovi ali se mudi s pripravi za lov ali z očitnim namenom, da bo lovil;

— začasno odvzeti priprave za lov ali lovski plen osebam, ki love ali se mude v lovišču, če nimajo pravice lova.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je vsakdo dolžan na zahtevo lovskega čuvaja pokazati lovsko izkaznico ter osebno ali drugo izkaznico, s katero dokazuje svojo istovetnost, kakor tudi omogočiti pregled plena in lovskih priprav.

66. člen

Lovski čuvaj je lahko vsak polnoletni jugoslovanski državljan, ki ima orožni list in izpit za lovskega čuvaja.

67. člen

Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano določi načela organizacije gojitveno-čuvajske službe ter program in način opravljanja izpitov za lovске čuvaje.

X. PREPREČEVANJE IN POVRAČILO ŠKODE

68. člen

Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, mora skladno z določbami lovskogospodarskih načrtov preprečevati škodo, ki jo divjad lahko napravi premoženju ali ljudem na zemljišču ali vodi, na kateri je lovišče.

69. člen

(1) Lovska organizacija mora sodelovati z lastniki, uporabniki oziroma imetniki zemljišč pri zaščiti kmetijskih in gozdnih kultur pred škodo po divjadi.

(2) Lastnik, uporabnik oziroma imetnik kmetijskega zemljišča, na katerem je lovišče, je dolžan uporabljati ustrezna zaščitna sredstva (kemična sredstva, akustična sredstva, strašila, električnega pastirja in podobno), ki mu jih preskrbi in kupi lovska organizacija, in izvajati druge predpisane ukrepe za preprečevanje škode po divjadi.

(3) Lovske organizacije, krajevne skupnosti, kmetijske organizacije združenega dela ter gozdnogospodarske organizacije združenega dela določajo s samoupravnim sporazumom v skladu z družbenim dogovorom iz 33. člena tega zakona medsebojne pravice in obveznosti v zvezi z uporabljanjem zaščitnih sredstev ter preprečevanjem škode po divjadi in na divjadi.

70. člen

Če se z dejanji oziroma ukrepi (graditev lovskih objektov in podobno), ki jih določa lovskogospodarski načrt, povzroči škoda na zemljišču, gozdnih in kmetijskih kulturah ter pridelkih, mora lovska organizacija, ki upravlja lovišče, to škodo povrniti lastniku, uporabniku ali imetniku zemljišča, na katerem je lovišče.

71. člen

(1) Škodo, ki jo povzroči na premoženju divjad, za katero je določen popolni ali delni lovopust in škodo, ki jo povzroči divji prašič iz tretjega odstavka in medved izven določenega območja iz drugega odstavka 13. člena

tega zakona, mora povrniti lovska organizacija, ki upravlja lovišče, na območju katerega je škoda nastala.

(2) Škodo, ki jo povzroči na premoženju divjad, za katero je predpisana trajna ali začasna prepoved lova, mora povrniti družbenopolitična skupnost, katere organ je odredil prepoved.

(3) Škoda se ne povrne, če oškodovanec ni storil vsega, kar je bil po tem zakonu in na njegovi podlagi izdanih predpisov in samoupravnega sporazuma iz 69. člena tega zakona dolžan storiti, da bi bil škodo preprečil.

(4) Za odgovornost za drugo škodo, ki jo povzroči divjad veljajo splošna pravila o odškodninski odgovornosti.

(5) Za škodo, ki jo pri lovu napravijo lovci, drugi udeleženci lova ter lovski psi, je odgovorna lovska organizacija, ki upravlja lovišče. Lovska organizacija ima pravico zahtevati od lovcev oziroma od drugih udeležencev lova povračilo škode po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti.

(6) Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, mora na krajevno običajen način objaviti imena in naslove oseb, ki so pooblašcene sprejemati zahtevke za povračilo škode po divjadi.

72. člen

(1) Višino škode iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena in plačilo odškodnine določita oškodovanec in lovska organizacija oziroma pooblaščen organ družbenopolitične skupnosti s pisnim sporazumom.

(2) Če do sporazuma ne pride v 15 dneh od dneva, ko je oškodovanec vložil zahtevo, lahko vloži oškodovanec v nadaljnjih 30 dneh od dneva, ko je zvedel za škodo, vendar najkasneje v šestih mesecih od dneva, ko je škoda nastala, prijavo povzročene škode z navedbo višine odškodnine, ki jo zahteva. Prijavo z odškodninskim zahtevkom je treba vložiti pri za lovstvo pristojnem občinskem upravnem organu tiste občine, kjer je lovska družina vpisana v register oziroma kjer ima druga lovska organizacija svoj sedež.

73. člen

(1) Pristojen občinski upravni organ imenuje v 15 dneh po prejemu oškodovančeve prijave škode z odškodninskim zahtevkom posebno komisijo za ugotovitev višine škode, da se ugotovijo odločilna dejstva ter zavarujejo dokazi.

(2) Komisijo iz prejšnjega odstavka sestavljajo: predstavnik občinskega upravnega organa, ki je predsednik komisije, kmetijski izvedenec za ocenitev škode na kmetijskih kulturah oziroma izvedenec za druge škode ter lovski izvedenec. Čas in kraj ogleda mora komisija sporočiti oškodovancu in lovski organizaciji.

(3) Komisija ugotovi takoj, najpozneje pa v 15 dneh od imenovanja: način, kako je bila škoda povzročena, obseg škode, znake, iz katerih je sklepati, da je škodo povzročila divjad in kakšna divjad, ali in kako je lastnik, uporabnik oziroma imetnik zemljišča poskrbel za zavarovanje pred škodo po divjadi ter ali je lovska organizacija izvedla ukrepe iz 69. člena tega zakona in predlaga poravnavo škode.

(4) Kolikor gre za škodo na kulturah, ki se morajo pospraviti takoj, mora komisija podatke iz prejšnjega odstavka ugotoviti čimprej, to je v času, ko je še možno ugotoviti škodo.

74. člen

(1) Občani in pravne osebe, ki povzročijo škodo na divjadi z brezpravnim lovom ali na kakšen drug način, ki nasprotuje zakonu, morajo lovski organizaciji, v ka-

tere lovišču divjad stalno živi, povrniti škodo po predpisanem odškodninskem ceniku.

(2) Lastnik odgovarja lovski organizaciji za škodo, ki jo na divjadi v lovišču povzroči njegov pes ali mačka.

(3) Odškodninska odgovornost za škodo na divjadi, zaradi uporabe agrokemičnih sredstev, se ugotavlja na podlagi splošnih pravil o odškodninski odgovornosti.

75. člen

(1) Spore o povračilu škode po divjadi in škode na divjadi rešuje pristojno redno sodišče.

(2) Odškodninsko tožbo za škodo po divjadi je treba vložiti najkasneje v šestih mesecih od dneva, ko je bila škoda prijavljena za lovstvo pristojnemu občinskemu upravnemu organu.

(3) Odškodninsko tožbo za škodo na divjadi je treba vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

(4) Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec predhodno ni vložil prijave pristojnemu organu po 72. členu tega zakona.

XI. LOVSKA INŠPEKCIJA

76. člen

(1) Lovska inšpekcija obsega nadzorstvo nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

(2) V občinah opravljajo zadeve lovske inšpekcije občinski lovski inšpektorji, v republiki pa republiški lovski inšpektor v Republiškem sekretariatu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

(3) Občinske skupščine lahko organizirajo medobčinsko lovsko inšpekcijo.

77. člen

Pri izvrševanju inšpekcijskega nadzorstva je občinski lovski inšpektor upravičen:

1. pregledovati vsa dela v lovišču in objekte za gojitev, varstvo in uporabo divjadi;

2. pregledovati lovskogospodarske načrte, poslovne knjige in druge listine, kako se uporabljajo predpisi in ukrepi, ki se nanašajo na divjad in na lovišče;

3. začasno ustaviti lov ali odrediti lov divjadi in začasno ustaviti druga dejanja, ki niso v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi — do dokončne odločitve pristojnega organa;

4. zaseči protipravno ulovljeno ali brezpravno prilaščeno poginulo divjad ali njene dele in druge brezpravno prilaščene proizvode iz lovišča ter predmete, s katerimi so bila storjena ta brezpravna dejanja;

5. odrediti v nujnih primerih, ko bi sicer nastala škoda za splošni interes, začasne ukrepe, da se ta škoda prepreči;

6. obveščati pristojne organe o opaženih nepravilnostih in zahtevati njihovo intervencijo, če nima sam te pravice;

7. zahtevati potrebna obvestila od odgovornih oseb, prič, izvedencev, preparatorjev živali in drugih, kadar je to potrebno;

8. storiti, kar je upravičen po zakonu o varstvu narave in drugih predpisih.

XII. KAZENSKE DOLOČBE

78. člen

(1) Lovska organizacija se kaznuje za gospodarski prestopok z denarno kaznijo od 10.000 do 200.000 dinarjev:

1. če zniža število posamezne vrste ali vrst divjadi do take mere, ki bi predstavljala nevarnost za njihov obstoj (prvi odstavek 11. člena);

2. če lovi ali dovoli loviti divjad, ki je vse leto ni dovoljeno loviti (12. člen);

3. če lovi ali dovoli loviti divjad v času, ko to ni dovoljeno (prvi odstavek 13. člena);

4. če lovi ali dovoli loviti divjad kljub prepovedi upravnega organa, pristojnega za lovstvo (prvi odstavek 14. člena);

5. če iz ograjenih prostorov ali iz umetnih vzrejališč izpusti divjad brez ugotovitve pristojne veterinarske službe, da ta divjad ne ogroža zdravja prosto živeče divjadi (drugi odstavek 16. člena);

6. če vnese v lovišče novo vrsto divjadi brez dovoljenja pristojnega organa (tretji odstavek 16. člena);

7. če izroči v zakup lovišče ali njegov del (26. člen);

8. če nima lovskogospodarskega načrta ali letnega načrta (prvi ter tretji odstavek 38. člena) oziroma, če ne spoštuje njegovih določb (četrti odstavek 38. člena);

9. če lovskogospodarski načrt ne vsebuje vseh predpisanih sestavin (39. člen).

(2) Z denarno kaznijo od 1.000 do 10.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba lovske organizacije, ki stori gospodarski prestopok iz prejšnjega odstavka.

79. člen

(1) Organizacija združenega dela se kaznuje za gospodarski prestopok z denarno kaznijo od 10.000 do 200.000 dinarjev:

če uporabi kemična sredstva na zemljišču v lovišču in okoliških zemljiščih v nasprotju s predpisi o njihovi uporabi (prvi odstavek 18. člena) oziroma če pred uporabo kemičnih sredstev na teh zemljiščih ne opozori prizadete lovske organizacije.

(2) Z denarno kaznijo od 1.000 do 10.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, ki stori gospodarski prestopok iz prejšnjega odstavka.

80. člen

Lovska organizacija se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo od 5.000 do 20.000 dinarjev:

1. če postavi oboro brez dovoljenja pristojnega organa (19. člen);

2. če uporabi sredstva, ki jih pridobi pri gospodarjenju, za druge namene kot so določeni z zakonom (28. člen);

3. če postavi brez soglasja oziroma pristanka lastnika, uporabnika oziroma imetnika na kmetijskem zemljišču, na katerem je lovišče, lovski objekt ali napravo (drugi odstavek 42. člena);

4. če ne vodi evidence o izvršenih delih in izvedenih ukrepih (43. člen);

5. če dovoli osebi, ki nima lovskega izpita, loviti brez spremstva lovca, ki ima lovski izpit (drugi odstavek 46. člena);

6. če spravi iz države trofejo divjad brez trofejnega lista (drugi odstavek 47. člena), ali če spravi iz SFR Jugoslavije vrhunsko oziroma posebno pomembno trofejo brez ustreznega dovoljenja (četrti odstavek 47. člena);

7. če lovi ali dovolj loviti divjad na prepovedan način ali s prepovedanim sredstvom (48. člen in 49. člen);

8. če organizira ali dovoli lov v skupinah brez sporazuma z lastnikom, uporabnikom oziroma imetnikom določenih zemljišč v času, ko to ni dovoljeno (51. člen);

9. če ne organizira gojitvene čuvske službe, ali je ne organizira na predpisan način (prvi odstavek 64. člena);

10. če ovira lovskega inšpektorja ali mu onemogoča opravljanje inšpekcijskega nadzorstva (77. člen).

Z denarno kaznijo od 500 do 5.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

81. člen

Organizacija združenega dela se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo od 500 do 1.000 dinarjev:

1. če na zemljišču, ki ga upravlja in na katerem je lovišče, ne dovoli lovsko običajnih dejanj in ukrepov gospodarjenja z loviščem, ki jih določa lovskogospodarski načrt (prvi odstavek 42. člena),

2. če poškoduje ali uničuje lovnotehnične objekte ter druge lovne in gojitvene naprave (8. alineja prvega odstavka 49. člena) ali če kljub prepovedi zažiga suhe trave, grmišča, žive meje in podobne površine, ki nudijo zavetišče divjadi (9. alineja prvega odstavka 49. člena),

4. če uničuje in razdira legla ali gnezda ali pobira jajca pernate divjadi, ali prijema in si prilašča mladiče divjadi — kadar to ni dovoljeno (prvi odstavek 50. člena),

4. če ovira lovskega inšpektorja ali mu onemogoča opravljanje inšpekcijskega nadzorstva (77. člen).

Z denarno kaznijo od 300 do 2.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

82. člen

Z denarno kaznijo od 100 do 2.000 dinarjev se za prekršek kaznuje posameznik:

1. če med lovopustom ali prepovedjo lova name-noma vznemirja divjad (četrti odstavek 11. člena);

2. če lovi divjad, ki je vse leto ni dovoljeno loviti (12. člen);

3. če lovi divjad v času, ko to ni dovoljeno (prvi odstavek 13. člena);

4. če pokonča psa, ki se giblje v lovišču brez nadzorstva in je oddaljen manj kot 200 metrov od hiše ali manj kakor 50 metrov od gospodarja (drugi odstavek 17. člena);

5. če nima zaprtega ali privezanega psa, kadar je to odredil pristojni občinski upravni organ (četrti odstavek 17. člena);

6. če kot lastnik, uporabnik oziroma imetnik zemljišča v lovišču ali okoliških zemljiščih uporabi kemična sredstva v nasprotju s predpisi o njihovi uporabi (prvi odstavek 18. člena), oziroma če pred uporabo kemičnih sredstev na teh zemljiščih ne opozori prizadete lovske organizacije (drugi odstavek 18. člena);

7. če kot lastnik, uporabnik oziroma imetnik zemljišča na katerem je lovišče, ne dovoli lovsko običajnih dejanj in ukrepov upravljanja lovišča, ki jih določa lovsko-gospodarski načrt (prvi odstavek 42. člena);

8. če kot član lovske organizacije, strokovni delavec organizacije, ki upravlja lovišče ali kot domači oziroma tuji lovec — turist lovi divjad v nasprotju s pogoji, določenimi s samoupravnim sporazumom in splošnim aktom (45. člen);

9. če spravi iz države trofejo divjadi brez trofejnega lista (drugi odstavek 47. člena) ali če spravi iz SFR Jugoslavije vrhunsko oziroma posebno pomembno trofejo brez ustreznega dovoljenja (četrti odstavek 47. člena);

10. če lovi divjad na prepovedan način ali s prepovedanim sredstvom; ali če hodi ali se vozi po tujem lovišču ter po javnih poteh ali stezah s puško, če ta ni spravljen v toku oziroma v prtljažniku, ali z drugimi lovniimi sredstvi, če ta niso zavarovana ali spravljen; če poškoduje ali uničuje lovnotehnične objekte ter druge lovne in gojitvene naprave ali če kljub prepovedi zažiga suhe trave, grmišča, žive meje in podobne površine, ki nudijo zavetišče divjadi (48. in 49. člen);

11. če uničuje in razdira legla ali gnezda ali pobira jajca pernate divjadi, ali prijema in si prilašča mladiče divjadi — kadar to ni dovoljeno (prvi odstavek 50. člena);

12. če je hkrati član dveh ali več lovskih družin (četrti odstavek 58. člena);

13. če ovira lovskega čuvaja ali se mu upira pri izvrševanju njegovih pooblastil (65. člen);

14. če ovira lovskega inšpektorja ali mu onemogoča opravljanje inšpekcijskega nadzorstva (77. člen).

83. člen

Za gospodarske prestopke iz 1. do 7. točke prvega odstavka 78. člena tega zakona se lahko poleg predpisane denarne kazni izreče tudi varstvena ukrepa odvzema predmetov ter odvzema premoženjske koristi; za prekrške iz 5. do 7. točke prvega odstavka 80. člena ter 2., 3., 8., 9., 10. in 11. točke 82. člena tega zakona se lahko poleg predpisane denarne kazni izreče tudi varnostna ukrepa odvzema predmetov ter odvzema premoženjske koristi; posamezniku pa se lahko za prekršek iz 2., 3., 8., 9., 10. in 11. točke 82. člena izreče tudi varnostni ukrep prepovedi rabe lovskega orožja za dobo do enega leta.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

84. člen

Lovske organizacije, katerim so bila dana lovišča v upravljanje po dosedanjih predpisih, upravlja lovišča še naprej, morajo pa prilagoditi svoje poslovanje določbam tega zakona najpozneje v enem letu od njegove uveljavitve.

85. člen

Pogodbe o upravljanju lovišč, ki so bile sklenjene do uveljavitve tega zakona, morajo biti usklajene s tem zakonom najpozneje v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

86. člen

(1) Postopek za sklenitev družbenega dogovora iz 33. člena tega zakona se mora začeti najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona. Začne ga občinska

skupščina, ki ima največje površine v lovskogojitvenem območju, ali pa lovška organizacija, ki upravlja lovišče v tem območju.

(2) Administrativne in tehnične posle v zvezi s sklenitvijo in izvajanjem družbenega dogovora opravlja lovška organizacija iz lovskogojitvenega območja, za katero se sklepa družbeni dogovor.

87. člen

Občani, ki so člani dveh ali več lovskih družin, morajo do 31. decembra 1977 prilagoditi svoje članstvo določbi četrtega odstavka 58. člena tega zakona.

88. člen

Dokler ne bodo ustanovljena samoupravna sodišča iz 59. člena tega zakona, odloča o pritožbah glede sprejema v članstvo oziroma o izključitvi razsodišče pri Lovski zvezi Slovenije.

89. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o lovstvu (Uradni list SRS, št. 22/66).

Z dnem, iz prejšnjega odstavka se na območju SR Slovenije preneha uporabljati temeljni zakon o lovstvu (Uradni list SFRJ, št. 16/65).

Dokler ne bodo izdani izvršilni predpisi na podlagi določb tega zakona, veljajo dosednji izvršilni predpisi:

1. pravilnik o lovskih čuvajih (Uradni list LRS, št. 16/56);

2. odločba o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi (Uradni list SRS, št. 5/73);

3. odredba o varstvu koristnih ptic in koristnih sesalcev (Uradni list SRS, št. 29/66);

4. odredba o območju v SR Sloveniji, na katerem je medved zaščiten (Uradni list SRS, št. 29/66);

5. pravilnik o izdajanju trofejnega lista za trofeje divjadi (Uradni list SFRJ, št. 39/66).

Predpisi iz prejšnjega odstavka bodo usklajeni s tem zakonom v roku šestih mesecev od njegove uveljavitve.

90. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.*

Beleške:

ZAKON O VARSTVU, GOJITVI IN LOVU DIVJADI TER O UPRAVLJANJU LOVIŠČ

Izdala Lovska zveza Slovenije kot prilogo glasila LOVEC, št. 8 — november 1976 — Založil ČZ Uradni list SRS (zanj odgovarja Milan Biber) — Oproščeno prometnega davka po mnenju sekretariata za informacije v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, št. 421-2/72

lini se ni nič zganilo. Ne, tam ni bilo gamsov. Čudno! A v pobočju nad dolino se je spet utrgal kamen. Jankov pogled je bliskovito šinil v smer, od koder je prihajal šum ruščega se kamenja.

In tedaj jih je zagledal. Cel trop se je pasel na pobočju. Dobro jih je razložil med kamenjem in redki-mi otočki ruševja. Skoraj vsi so se pasli, kajti noč je bila dolga in bili so lačni. Le zdaj pa zdaj je kateri izmed njih dvignil glavo, nekaj časa motril okolico, in ko je drugi gams prevzel stražo, spet sklonil glavo, da bi se napasel uvele trave, že večkrat ožgane od jesenske slane.

Janko je spet pogledal skozi daljnogled, da bi jih bolje ocenil.

»Kozarija, sama kozarija! Štiri koze, trije mladiči in štirje smrkavci,« je ugotavljal. »Zanimivo bi bilo vedeti, katera koza je brez mladiča in zakaj. Po videzu sodeč ni nobena toliko stara, da bi bila že jalova. Ena izmed njih je, kdove iz kakšnega vzroka, izgubila svojega mladiča.«

Janko je bil še mlad. Šele naslednje leto bi moral k vojakom. Toda divje živali in ptice je poznal bolje kot najstarejši divji lovci, ki so mu bili učitelji. Svoje učitelje pa je prekosil zato, ker je poleg nazornega pouka še bral. Po Fedorju si je preskrbel slovenske lovske revije in knjige o lovu. Tu in tam pa je prelistal tudi italijanske revije, če so mu prišle pod roko. Tako si je pridobil strokovno znanje ter si izoblikoval čisto osebni lovski nazor in etični odnos do divjadi in vsega živega v naravi.

Italijane je še bolj zaničeval prav zaradi njihovega brezdušnega odnosa do narave in zaradi njihovih surovih lovskih navad. Šlo jim je namreč za streljanje vsega, kar se premika v naravi. Janko pa je opustil marsikatero navado, ki jo je bil prevzel od svojih starejših učiteljev. Biti lovec pod Italijani je bilo namreč zelo težko, včasih skoraj

nemogoče, in prav zato so se nekdanji lovci umaknili. Nekateri od njih so popolnoma prenehali loviti, mnogi pa so postali divji lovci.

To so bili posebne vrste divji lovci. Lov jim je pomenil predvsem varovanje divjadi pred iztrebitvijo po italijanskih lovcih-streljачih. Obenem pa jim je bil oblika upiranja fašističnim zakonom, krepil jim je občutek neodvisnosti in svobode. Zase so streljali bolj malo, strogo so izbirali le divjad, ki je bila po gojitvenih načelih primerna za odstrel. Bili so drzni možje in fantje in mednje je že zgodaj zašel tudi Janko. Uvedel ga je njegov stric, očetov brat Hanza.

»Kje pa so kozli? Mar se prsk še ni začel, da jih ni blizu?« je premišljeval in z daljnogledom opazoval okolico, kjer se je pasel trop. Hipoma pa ga je zagledal. Gams je stal na vzpetini, skoraj streljaj daleč od tropa, in se z visoko dvignjeno glavo pazljivo oziral naokrog.

»To pa je kozel!« ga je z odobravanjem ocenil Janko, ko ga je nekaj časa gledal skozi daljnogled. Gams se je še naprej oziral naokrog, a očitno še ni opazil mladeniča, ki se je previdno bližal tropu. Potem pa je sunkovito okrenil glavo v smer, od koder je

prihajal mladi kozel. V tem trenutku ga Janko ni videl, zato se je ves osredotočil na velikega gamsa. Ta je nekaj trenutkov stal nepremično, kot kip, in gledal kozla, ki mu je prihajal naproti. Nato pa se je z nekakšnim omalovaževanjem obrnil od njega ter jo mirno in počasi mahnil proti tropu, ki se je pasel spodaj.

Janko je videl, kako se je ves trop skoraj hkrati dvignil in obrnil glave v smer, od koder je začutil, da prihaja kozel. Večina pa se je začela takoj spet pasti in se ni več zmenila zanj. Samo dve vitki kozi sta ga pričakovali z dvignjenima glavama.

Gams ju je pogledal in, kot bi slutil vabilo v njunem pogledu, prešel v lahek drnec in nato v skok. Ustavil se je tik pred njima in jel stopicati okrog njiju. Pri tem je ne navadno visoko dvigal sprednji nogi, kot razborit žrebec, ki komaj čaka, da ga jezdec zajaše. Gams bi se rad približal kozama od zadaj, a njima se trenutek najbrž še ni zdel primeren, zato sta se vrteli v krogu, ki ga je označeval kozel s svojim vrtenjem. Bil je to svatovski ples ali ljubezenska predigra, ki je vzburila kozlov nagon. Začel se je neučakano oglašati s strastnim »mr-mrr-mrrr« ter bolj ognjevito in živahno poskušal priti kozi

za hrbet. Izbral si je večjo, starejšo. Drugo, mlajšo, v žametno črni obleki, pa je pustil pri miru.

Ves trop je opazoval to igro. Noben gams se ni več pasel. »Mrr, mrr!« se je kar naprej kozel vsiljivo oglašal, nazadnje pa se ji je s skokom le postavil za hrbet in se s prednjimi nogami pognal nanjo. A vnovič se mu je izmaknila, tedaj pa se je spet pognal. Zdaj je obmirovala, kozel pa se je v strastnem zagonu zlepil z njo. Za trenutek je zatrepetal z vsem telesom, potem pa je kot mrtev obvisel na kozi, dokler se mu ni izmaknila. Obstal je na mestu, še ves prevzet in omotičen, medtem ko je koza grbančila hrbet, se čezenj ozirala nazaj in strmela v kozla, ki jo je pravkar oplodil. Druge koze so postale nemirne, se vrtele in tudi grbančile. Tropu se je približal tudi mladi kozel, vendar se še ni upal spustiti v ljubezensko igro.

Jankó še dolgo ni odmaknil daljnogleda z oči. Prizor ga je vsega prevzel.

»Pogum pa ima ta žival! Mnogo poguma. S svatovanjem začne, ko se napoveduje zima. Ne straši se ne mrazov ne viharjev. Izziva prepade in ostenja in vztraja tam, kjer lahko obstanejo le drzni in močni.« Potem se je spomnil svojega srebrnega gamsa.

»Kako, da ga še ni na spregled? Se je morda pridružil kakšnemu drugemu tropu? Toda to je malo verjetno, kajti njegovo domovanje je tu gori.«

Začel je preiskovati vso pokrajino okrog sebe. Zelo natančno je z daljnogledom pregledoval ves svet naokoli: vse robove, vzpetine in kotanje, vse otoke ruševja, vsako osamljeno smreko, macesen in viharjik. Opazil je še nekaj gamsov, ki so se z razglednih vzpetin ozirali za tropi, toda starega ni bilo na spregled.

Sonce je medtem že prisijalo z vrhov v doline. Sence so se naglo umikale vse niže in niže ter se nazadnje skrile v prepade. Iz temnih prepadov pa so se dvignile kavke in visoko nad robovi zaplesale svoj jutranji pozdrav soncu.

Janka je začelo pošteno mraziti, kajti jutranja senca je bila že zelo hladna. Z olajšanjem je pričakal sonce, ki je prineslo blago toplino, da ga je obšla nekakšna lenobnost. Niti gamsi na rebri ga niso več zanimali. V njem je bilo občutje sreče, prevzeli sta ga sinjina neba in tišina. Njegovi čuti so se uglasili v popolni ubranosti z naravo.

Misli so mu poletele nazaj v dolino. Potrkale so pri Nataši.

»Ko bi le mogel vedeti, kaj zdaj počne. Prav gotovo je že dolgo pokonci. Bog ve, ali se ji je utrnila vsaj bežna misel name.«

Za njegovim hrbtom, nedaleč stran na rebri, se je utrgalo kamenje. Nato je zaslišal skoke, in že je mimo njega prihrumela divja gonja. Star kozel je podil mlajšega, ki se je predrznil približati kozam v tropu.

V Janku se je spet predramil lovec. Ozrl se je za bežečima kozloma in ju nekaj trenutkov opazoval, preden sta izginila za zatrep skalnega ostenja.

»Naj me hudič, če ni bil stari!« je vzkliknil sam pri sebi. Vendar ni bil popolnoma prepričan.

»Nič drugega ni treba kot samo čakati,« je pomislil. Iz izkušenj je vedel, da se bo gams skoraj gotovo vračal k tropu po isti poti,

po kateri je podil svojega tekmeca, ali pa se bo pojavil vrh police, visoko nad njegovim zakloniščem. Toda minute so tekle in spodaj se ni zgodilo nič. Zato se je premaknil in pogledal, kaj se dogaja pri tropu. Videl je, da so se gamsi premaknili niže, na ravnico, in da so nekateri polegali na soncu, medtem ko so se drugi mirno pasli. Le koze so bile nekoliko bolj pozorne in nenehno je bila katera na straži. K tropu se je približal tudi mladi kozel, ki ga je bil zjutraj prvega opazil. Vendar si ni upal, da bi poskusil svojo srečo pri kozah. Le mirno se je pasel in jih samo opazoval. Tudi samice se zanj niso zmenile. Še pogleda mu niso privoščile. Očitno se prsk šele začela, je pomislil Janko, sicer bi koze sprejemale tudi dvorjenje mlajših kozlov, ti pa bi bili bolj razdraženi in vsiljivi.

Hipoma se mu je zazdelo, da se je mladi kozel zdrznil. Potem je videl, kako je z naglim obratom glave pogledal navzdol proti blodnjaku kamenja in skal. Tudi koze so se ozrle v tisto smer. Vendar niso pokazale nobenega vznemirjenja. Mirno so se pasle naprej. Kozel pa je odskočil, se umaknil nekaj korakov v breg in spet jel oprezati navzdol med nakopičene skale.

Iz vedenja gamsov je Janko sklepal, da se tropu bliža močnejši gams, ki se ga je mladi kozel ustrašil. Če bi namreč tropu pretila nevarnost, bi jo že zdavnaj pobrisal. In če bi se prikazala lisica, bi jo zaradi mladičev držali na očeh. Torej je lahko samo gams. Vendar ni Janko še ničesar videl, ne slišal. Le napetost je naraščala v njem, za vsak primer pa si je pripravil tudi puško. In res: čez nekaj trenutkov je za obronkom, ki mu je zastiral razgled, zagledal gamsa. Imel je sivo glavo in rjav kozuh, s srebrnimi dlakami. Ni bil črn ali rjav, kot kozuh drugih gamsov, temveč se je zdel, kakor bi bil posut s srebrom.

»Kdo mi moti gorski mir?«

Foto D. Knaflič

»Da, pravi je! To je moj stari srebrni gams. Že dve poletji sem te pasel, danes pa te bom utrgal.«

Prav počasi je dvigal puško k licu, ne da bi pogled odmaknil od gamsa, ki se je ves upehan in zadihlan, z odprtim gobčkom pogajal navkreber k svojemu tropu. Za trenutek se je ustavil, še enkrat pogledal trop, ježno dvignil glavo, ko je blizu svojega tropa opazil že drugega vsiljivca in omahnil. Morda je ta hip občutil le silen sunek v prsi, prav pri srcu, in se mu je šele potem zazdelo, da je nekaj močno zagrmelo. A že ga je obšla večna tema.

Ko je Janko videl, da je gams dobro zadet, je obmiroval na mestu in se je celó še bolj pritisnil med ruševje. Za to je imel več vzrokov. Tako je namreč ostal skrit nepoklicanim očem, ki bi po strelu

opazovale okolico, od koder je bilo slišati strel, pa tudi lovska pravičnost mu je nalagala dolžnost, da zadeto žival pusti vsaj še četrtr ure po strelu, da se sama umiri, brez strahu pred človekom. In nikamor se mu ni mudilo. Predajal se je zadnjim toplim žarkom sonca v pozni jeseni, ležal in gledal bele oblake, ki jih je severni veter podil proti jugu. Vendar ni bil srečen, kakor noben lovec ne občuti sreče po strelu, ki pomeni izpolnitev, konec pričakovanj.

Vstal je, pogledal okrog sebe, potem pa pohitel čez grič ter skočil v ledeniško strugo, med razbitine skal in kamenja. Kmalu ga je zagledal. Ležal je na gladki skoraj beli skali, na kateri je rdeče žarela kri. Že ko se mu je bližal, je spotoma utrgal rušev vršiček in mu ga zdaj dal v gobček za poslednji grizljaj. Še nekaj trenutkov je po

stari lovski navadi spoštljivo stal ob njem. Nato se je usedel h gamsu. Ni ga iztrebil, kajti to bo storil spodaj, v gozdu, kjer bo drobovino nastavil kunam za vabo.

Sedel je in čakal.

Potem se je izza vrha privlekla lahna, prozorna meglica. Njene krpe so kot tenčica prekrile steno in jo vso opredle ter objele tudi vrh. Prav to meglo je čakal. Vedel je, da mora priti še pred poldnevom, kajti v tem letnem času in ob jasnem vremenu prekrije vrhove nad Sočo kmalu potem, ko sonce pregreje doline. Zdaj bo lahko neopazno ponesel svojega gamsa po izpostavljenih čistinah, se umaknil v varen objem gozda in potem prinesel svoj plen skoraj vse do vasi.

Zgodaj je še. Pravočasno bo doma. Potem se bo spočil in se napravil za ples, za srečanje z Natašo.

Zmagoviti kojot

Iz ameriškega časopisa »Natural History«, 85/1975
priredila Ranka Vodanović

S svojim nepopustljivim preganjanjem teh bistrih živali so jim ljudje nehote pomagali k selekciji in razvijanju takih lastnosti, ki so jim ne samo omogočile obstanek, temveč da celo vedno bolj širijo svoje življenjsko območje.

Že več kakor sto let vodi Amerika neusmiljen boj proti kojotu s puško, pastmi in strupi. Tem učinkovitim sredstvom uničevanja se je kojot mogel upreti samo s svojim nagonom, z inteligenco, veliko vzdržljivostjo in izredno sposobnostjo prilagajanja. Vse kaže, da so bile te živali le bolj opremljene za ta boj kot pa ljudje, kajti do danes še niso bile poražene, ampak so celo razširile svoj življenjski prostor, kar drugim vrstam grabežljivcem ni uspelo. Volk, najbližji kojotov sorodnik, je v ZDA že gotovo iztrebljen. V neposrednem spopadu med kojotom in volkom bi bil volk, zaradi svoje moči in teže, prav gotovo zmagovalec. Toda v borbi s človekom je zmagal kojot, medtem ko je volk to bitko izgubil. Ne samo da kojot ni podlegel, temveč si je v tem dramatičnem boju prisvojil tudi področja, v katerih je nekdaj vladal samo volk.

Čeprav so si kojoti in volkovi v marsičem podobni, imajo različno socialno obnašanje. Volkovi so znani po svoji medsebojni strpnosti in socialni navadi, da se zelo pogosto združujejo v krdela ali trope. Volčji trop sprejme medse vsakega prišleka že kmalu po prvem srečanju in mu ni mar, četudi ne pripada istemu rodu. Združevanje in razdruževanje volčjih krdel je razmeroma dinamično, brez velikih zapletov. Volčji trop prav tako hitro medsebojno uredi hierarhična vprašanja, ki mu omogočajo obstoj in hkrati večjo varnost.

Nasprotno pa kojoti zelo neradi in zelo poredko sprejemajo družbo drugih svojih vrstnikov. Večinoma žive samotarsko ali v parih. Zgodi se, posebno če so vznemirjeni, da se začasno tudi združijo v trop in se nato v tropu odselijo. Vendar so socialni stiki v takšnem tropu dokaj neznatni in zgolj slučajni. Trajajo le toliko časa, dokler traja nevarnost.

So pa primeri, da ostajajo legla kojotov dlje časa skupaj, tudi še potem, ko mladiči porastejo. V takih skupinah se potem tudi razvijejo socialni in hierarhični odnosi, podobni onim v volčjem tropu. Urejeni socialni in hierarhični odnosi so namreč nujno potrebni, ne samo da se izognejo medsebojnim spopadom, temveč sploh za obstoj tropa. Vendar kojoti niso nikoli tako socialni kot volkovi. Tako na primer, kadar počivajo, se kojoti le redko spuščajo v fizične stike. Čeprav mladiči še vedno spijo drug ob drugem, začnejo to navado kmalu opuščati, čim nekoliko dorastejo. Celo igra mladih kojotov se pogosto sprevrže v pravi, resničen spopad. Tako pride do večine telesnih stikov med kojoti prav v medsebojnih bojih in pri parjenju ter v odnosih med materjo in mladiči.

Vendar je veliko znakov za domnevo, da kojoti niso bili vedno tako asocialni. Izrazit samotar medved

npr. nima razvite sposobnosti izražanja svojih razpoloženj do drugih svojih vrstnikov, ker se mu ta lastnost, kot nepotrebna, sploh ni razvila. Medtem pa imajo kojoti, kakor volkovi, zelo širok spektrum izraznih sposobnosti z glasom, izrazom obraza, držo telesa, repa itd., kar dokazuje, da so bili kojoti nekoč medsebojno veliko bolj družabni kakor dandanes. Morala je pač priti zelo huda stiska, da so opustili svoje socialne navade in postali samotarji. To je pa povzročil človek. Opazno je namreč, da še vedno obstajajo dovolj čvrste rodovne skupine kojotov, podobne tropom, samo v krajih, ki so daleč od civilizacije, koder imajo kojoti vsaj relativen mir. Sicer so samotarji tudi v takih področjih pogosti, veliko bolj kakor pri volkovi.

Kadar in koder pa je kojot preganjan in vznemirjan, ne ohranja skupinskih navad, temveč se zateka v osamljenost. Celo legla mladičev se v takih pogojih razidejo že po nekaj mesecih skupnega življenja. Čim bolj je kojot ogrožen, tem bolj se zateka v samoto. Izkušnje so ga naučile, da lažje preživi sam, da so skupine ali tropi bolj opazni, da jih je lažje slediti in so sploh veliko bolj izpostavljeni nevarnosti pokončevanja. Kojot je potemtakem mogel preživeti prav zato, ker se je zatekel v osamljenost.

Ne glede na to, ali živi kojot v rodovni skupini ali posamezno, je njegova številčnost odvisna od možnosti prehranjevanja. Če v tem pogledu ne čuti stiske, je kojot bolj toleranten do bližine svojih vrstnikov. V obratnem pa je bolj napadalen. Kojot je namreč navezan na svoje stanišče in ni tako nomadski kakor volk. Vendar je pri iskanju hrane zelo premičen, lakota ga tudi prisili, da se odseli v nov okoliš, sicer se pa rad drži določenega prostora in ga tudi brani, če je treba. Velikost njegovega okoliša je odvisna od prehrabnih pogojev. Svoj okoliš ponavadi sezonsko

razširja ali celo menja, a se navadno vsako pomlad vrne.

Kojoti so zelo skrbni starši, svoje leglo branijo pred vsakim napadalcem. Če je treba, ga tudi prenesejo na varnejše mesto. Če eden od staršev pogine, prevzame drugi vso skrb za leglo. Samec je zelo skrben oče in zaščitnik legla.

Eden izmed razlogov za kojotovo zmagovanje v boju za obstanek je tudi njegova velika razmnoževalna sposobnost. Volk spolno dozori komaj v drugem letu, medtem ko ima lahko kojot mlade že v prvem letu življenja. Prav tako zavira razmnoževalno zmogljivost volkov njihova hierarhična organizacija tropa, ki močno ovira samce, nižje po položaju, pri možnostih oplojevanja, zato je razmnoževalna zmogljivost volčjega tropa malokdaj uresničena. Nasprotno pa par kojotov zaseda, brani določen prostor in se lahko razmnožuje po nagonu brez hierarhičnih ovir, ki vladajo v tropu. Samica enkrat letno skoti 5 do 6 mladičev, a tudi številnejša legla niso tako redka. Zabeležen je celo primer, da je imela kojotka 19 mladičev.

Kar na splošno velja za vse Canidae, ima tudi kojot razmeroma dolgo življenjsko dobo. V ujetništvu živi 10 do 15 let. Računajo, da je v prostosti njegova povprečna življenjska doba 8 let. Največja smrtnost nastopa v prvem letu. Naravna mortalnost nastopa zaradi bolezni, parazitov, pomanjkanja hrane ali zaradi bojov v lastnih vrstah.

Naslednji razlog kojotovega zmagovanja v boju za obstanek je njegova prilagodljivost glede prehranjevanja. Znano je, da volkovi najraje jedo meso večjih živali. Približno 60 do 90 % njihove hrane sestavlja meso večjih rastlinojedov. Prav zato so pri lovu za hrano odvisni drug od drugega. Volk samotar je prisiljen zadovoljevati se z drugimi izvori hrane. Tudi kojot seveda ne odklanja mesa velikih rastlinojedov – ovc

in jelenov, vendar pretežni del njegove hrane sestavljajo živali manjših vrst, predvsem zajci in drugi glodalci. Zaradi takega načina prehranjevanja jih na mnogih farmar niti več ne preganjajo, ker jih smatrajo za koristne.

Kojoti, podobno kakor volkovi, jedo sveže meso pa tudi mrhovino. Ob pomanjkanju hrane ne zavračajo niti žuželk niti rastlin posebno ne sadežev. Opazili so celo, da se nekateri kojoti v sezoni popolnoma prilagodijo prehrani z raznimi sadeži. Kojoti sicer znajo v skupini loviti koordinirano. Vendar je tak način lova za hrano bolj izjemen kakor pa pravilo, saj je lovljenje malih živali uspešnejše, če kojot lovi sam, kakor pa v skupini.

Dobra lastnost v boju za obstanek je tudi njegova velika prilagodljivost različnim temperaturam in podnebjem, saj se počuti dobro na Aljaski kakor v prerijah jugozahodnih predelov ZDA ali na jugu. Kojot se počuti doma prav tako v neposredni bližini človeških bivališč in celo velikih mest ter v mestih samih. Tako npr. v Los Angelesu kojoti niso redek pojav. Res je, da se včasih približajo mestom tudi druge zveri, na primer puma, a to se zgodi bolj slučajno. Popolnoma pa se je prilagodil življenju v predmestjih samo kojot. Od vseh divjih živali se je samo kojot naučil iskati hrano po posodah za smeti v predmestnih dvoriščih. Pri tem početju kaže kojot nenavadno veliko iznajdljivost, v stiski pa tudi veliko drznost in napadalnost do človeka in psa.

Kojotu pomaga tudi njegova izjemna telesna vzdržljivost. Enako kakor volk lahko neprenehoma teče ure in ure, ne da bi pokazal znake utrujenosti. Ugotovili so, da more prepotovati tudi več kakor po sto milj na mesec. Dejansko celo več, kajti razdalje ob proučevanjih, ki so jih opravili z ujetimi, zaznamovanimi in potem izpuščenimi kojoti, so bile merjene v zračnih miljah. Takemu zelo gib-

Kojot napada ovco (iz lovske revije Hunting, Los Angeles, ZDA)

ljivemu življenju je prilagojeno vse kojotovo telo, ki mu omogoča hiter tek, plavanje in, če je potrebno, skakanje in preskakovanje vseh mogočih ovir ter vztrajnost brez primere.

Kojotova sposobnost, da prenaša bolečine, je legendarna. Dolga lista telesnih okvar, ki jih kojot lahko preživi, pa žal ne prikazuje samo njegove bajne vzdržljivosti, temveč predvsem nečlovečnost ljudi, ki so take eksperimente delali. Ugotovljeno je, da so kojoti preživeli in živeli naprej, če so jim razbili čeljust, če so jih obstrelili, če so jih po več skupaj zvezali z žico in potem izpustili, če so jih skalpirali in spet izpustili. Kajti ti prerijski volkovi se znajo boriti tudi popolnoma slepi. Samice, ki so prestale takšno trpinčenje, so bile še vedno sposobne roditi in vzređiti zdrave mladiče.

Kojotu pride prav tudi njegova telesna majhnost, saj je manjša žival manj opazna. Ogroženi kojot pa se zna tudi odlično prikriti. Mogoče je celo najvažnejše to, da manjša žival tudi nikoli ne vzbudi v človeku toliko strahu kakor večja. Na žalost pa je še mnogo ljudi, ki pripisujejo kojotu vse mogoče slabe lastnosti, govorijo o »hudičevem« kojotu, ga sovražijo in se jim gabi. Nekateri ta svoj odnos opravičujejo s škodo, ki jo menda povzročajo kojoti na perjadi in drobnici.

Vendar je vsak dan več ljudi, ki občudujejo te lepe in inteligentne živali. Kojotova inteligenca pride

do izraza tudi v ujetništvu, ko razrešuje še tako zapletene situacije. Mnogo je lovskih zgodb, ki opisujejo kojotovo iznajdljivost. Pripovedujejo, kako kojoti znajo pojesti včbo na nastavljeni pasti, ne da bi se past sprožila, kako znajo razlikovati zastrupljene vabe in se jim izogibati. Ponekod so kojoti sploh prenehali jesti mrhovino jelenov in ovc ter se ji izogibati, celo če so živali poginile naravne smrti, to zato, ker so živinorejci taka trupla zastrupljali.

Kojotovo inteligenco še posebej označuje njegovo veliko veselje do igre. Praviloma je igra lastnost mladih, nedoraslih živali. Kolikor pa ta lastnost traja še dlje, kakor na primer pri delfinih, to pomeni, da so živali te vrste inteligentnejše od drugih. Pri kojotih je to nagnjenje zelo razvito. Posebno radi se igrájo mladiči, a tudi starejši se igrivo poženejo za nečem, kar se premika, npr. za drevesnim listom, ki ga podi veter. Kojot ima tudi nadpovprečno razvito sposobnost kombinirati instinktivno in priučeno reagiranje ter obnašanje v posameznih situacijah. Kot vsaka zver ima nagonsko razvite sposobnosti napadati, npr. glodalca tako, da skoči kvišku in zviška potem natančno na plen. Izkušnje pa so kojote na primer naučile previdnosti pri izbiri nežive hrane, mrhovine in drugih ostankov. Na splošno pa velja tudi pri kojotih pravilo, kot pri večini zveri, da lovijo vse, kar beži pred njimi in da sami zbeže pred večjim napadalcem.

Danes so kojoti tako rekoč edini grabežljivci, ki živé širom po vsem prostranstvu ZDA in so sposobni napadati tudi večje živali od zajca. Odkar so bili volkovi iztrebljeni v velikih predelih ZDA, je to praznino delno izpopolnil samo kojot. Večno pa ne gre tako! Vsako iztrebljenje zverjadi se je naposled še vedno maščevalo z upadanjem števila drugih, rastlinojedih živali.

V ZDA so na primer ugotovili medsebojno vzročnost pri upadanju staleža losov in jelenov z iztrebljenjem volka. Končno je pa vsako iztrebljenje posamezne vrste korak naprej k iztrebljenju živali vseh vrst.

Čeprav je do danes kojot zavzel kar največ teritorija Združenih držav Amerike in se je njegova gostota povečala v mnogih predelih ZDA, njegov bodoči obstoj nikakor še ni zajamčen – zaradi naglo rastoče urbanizacije, zaradi novih načinov obdelovanja zemlje, zaradi novih sredstev za lov in pokončevanje. Tudi ta vrsta je kljub vsemu navedenemu ranljiva, čeprav je danes še zastopana v milijonih, morda celo v bilijonih. Orjaška njorka in golob selec sta temu dokaz. Obe vrsti sta bili iztrebljeni, čeprav sta bili zastopani v milijonih. Zato vizija Amerike brez kojota niti ni nerealna.

RAKUN V NEMČIJI

Med sesalce (Mammalia) spadajo tudi zveri. Med temi pa je v družini malih medvedov (Procyonidae) kot vrsta zastopan rakun (Procyon lotor). Rakun je sicer severno-ameriška divjad, vendar se že od leta 1934 pojavlja tudi v Nemčiji. Kako je prišel rakun v Nemčijo in kako se je v Nemčiji razmnožil, je podrobneje poročal Lovec, št. 4 – julij 1973.

Rakun doseže prsno višino 30 do 35 cm in dolžino 65 cm, z repom 90 cm. Je zlato rumene-rjave barve, na daleč prevladujejo sivkasti toni. Oči so skrite v temni podolžni progi, košat rep krasi temni obroči. Težak je od 5 do 8 kg. Rakun je dober plezalec in plavalec. Hrani se z vsem, je pravi vsejed. Tekneta mu sadje in zelenjava, a najraje stika za gnezdi. Tudi hroščem in ribam se ne odreče. Ima

prirojeno lastnost, da si hrano namaka v vodi in jo pri tem drgne s prednjima šapama. Če ni vode, hrano drgne ob travo. Nemci so mu zato dali ime »Waschbär« in Čehi »myval«, kar bi lahko prevedli v »umivalni medved« oziroma »umivalec«. Rakun je oprezna nočna žival, lovi pa podobno kakor lisica. Ob slabem vremenu, dežju, megli, vetru, ne lovi in ostane v bivališču, v votlem štoru ali korenini. Čas paritve je februar, marec. Po 9 tednih rakunica skoti do 4 slepe mladiče, ki zapuste bivališče po treh mesecih, po letu so pa povsem samostojni.

V vlažnih in zaraslih nemških gozdovih je našel rakun idealne življenjske pogoje. Nima naravnih sovražnikov, kot nočna žival ga je težko loviti, legla imajo dobre možnosti, da prežive. Rakunji stalež cenijo v Nemčiji že na več kakor 40 000. V Hessenu, Niedersachsenu in na Bavarskem ga love skozi vse leto. Lani so v Hessenu uplenili 2366 rakunov, kar pa je veliko premalo, ker je škoda v loviščih od rakunov vse večja. Na gozdnih področjih ponovno poskušajo naseliti veliko uharico, da bi imel rakun v tej veliki sovi svojega naravnega sovražnika.

A. Pajtler

BOJEVITA KANJA

V lokalnem časopisu »Münchner Merkur« je bila junija letos tale zanimiva novica:

V okraju Mühlendorf blizu Münchna imajo poštarji težave pri dostavljanju pošte. Na neki gozdni bližnjici jih namreč pri vožnji z mopedom že nekaj časa napada velika kanja. Blizu osamljene steze, katero uporabljajo samo domačini in poštarji, so odkrili kanje gnezdo z mladiči, kar je bil menda vzrok za napadalnost te ptice.

P. A.

Lovski oprtnik

Smernice za gojitev divjadi na Gorenjskem v lovskem letu 1976/77

V roko mi je prišla brošurica na 15 straneh z naslovom, navedenim zgoraj. Izdala jo je Lovska zveza za Gorenjsko v Kranju aprila letos. Uvod je napisal predsednik gorenjske LZ ing. Bruno Skumavc. V uvodu so mi posebno všeč tile stavki: »Gorenjskim lovcem tudi priporočamo lovsko pravičen odnos do naše mesojede divjadi, ki je edini živi regulator naravnega ravnotežja v lovišču. Zavedajmo se, da nam ustrezna številčnost te divjadi popravlja napake, ki sta jih zagrešili puška in civilizacija.«

Nadaljnja vsebina knjižice je razdeljena v dva dela: Cilji gojitve divjadi in Planiranje odstrela divjadi. Drugi del ima deset jedrnatih poglavij: odstrel gamsov, odstrel srnjadi, odstrel jelenjadi, odstrel divjih prašičev, odstrel velikih petelinov, odstrel ruševcev in gozdnih jerebov, odstrel male divjadi, odstrel muflonov, odstrel medveda, lovne dobe.

Baje brošurico Smernice za gojitev in odstrel divjadi dobijo člani gorenjskih lovskih družin vsako leto. Vsekakor je to nadvse hvalevredno.

V celotni vsebini se zrcali skrb za divjad, za njen obstoj in spremenjenih pogojih civilizacije, ki je zajela zlasti Gorenjsko. Kljub temu, da na Gorenjskem doslej niso uspeli skleniti samoupravnega sporazuma o skupni gojitvi divjih prašičev in o ustanovitvi sklada za plačevanje škode od divjih prašičev, je vendar razveseljav napredek, da so vodečo svinjo zaščitili skozi vse leto. Obvezno je enotno tehtanje iztrebljene uplenjene velike divjadi (gamsov in srnjadi) z glavo vred.

Ne razumem pa, zakaj smernice ne priporočajo vlaganja rac mlakaric.

Ne morem tudi mimo kategoriziranja srnjakov. K pripombi strokovnega sekretariata LZS (Lovec, št. 3/76, stran 81) naj dodam, da tudi na Gorenjskem kategorizirajo po svoje. Poleg enoletnega srnjaka (lanščaka) uvrščajo v kategorijo II tudi dveletnega srnjaka, to je srnjaka v 3. letu starosti. Le kdo in po čem zna ugotoviti, da je srnjak v tretjem letu?! Posebej tudi obravnavajo triletnega srnjaka, torej srnjaka v 4. letu. Zopet vprašam, kako da znajo ugotoviti njegovo starost tako natančno?

Naj ponovim in poudarim besede v omenjeni pripombi strokovnega sekretariata LZ Slovenije: »Zakaj torej nekateri dveletnega srnjaka oz. srnjaka v 3. letu starosti »tlačijo« v kategorijo II, ko pa je tako imenovani dveletni srnjak lahko že v 4., 5. itd. letu starosti!« Isto velja za srnjaka v 4. letu!

Prepričan sem, da bo gorenjska LZ v prihodnjih smernicah popravila ta spodrsrlaj in kategoriziranje uskladila z novimi navodili, ki jih obljublja strokovni sekretariat LZS v omenjeni pripombi. Sicer so pa smernice gorenjske LZ vredne vse pohvale. Želeti je, da bi to zvezo posnemale tudi druge zveze lovskih družin, o katerih nisem slišal ali bral, da bi izdale kaj takšnega.

Jože Rakoše

Vredno pohvale in posnemanja!

Proti koncu julija letos je naša Lovska družina Zabukovje dobila pismeno obvestilo od Lovske družine Handil, naj ji sporočimo številko žiro računa, da nam bodo nakazali denar za srnjaka, najdenega v našem lovišču.

Neki voznik, ki je vozil skozi naše lovišče, je našel ob cesti srnjaka, ki je podlegel poškodbam zaradi trčenja z neznanim avtomobilom. Voznik je mrtvega srnjaka naložil, z njim prevozil sosednje lovišče Lovske družine Bohor in ga oddal lovcu v tretji Lovski družini Handil. Neznani voznik je lovcu po-

vedal, kje je srnjaka našel, in lovca prosil, naj s srnjakom stori, kar zahtevajo predpisi. Lovska družina Handil je ugotovila, da »plen« pripada naši lovski družini. Zaradi vročine je bilo treba hitro ukrepati. Srnjaka so iztrebili in ga poslali poslovalnici Lovske zadruge Lovec v Celju.

Lovska družina Zabukovje se javno zahvaljuje neznanemu vozniku, ki je našel in oddal mrtvega srnjaka, še prav posebno pa Lovski družini Handil za tovariški odnos in pomoč.

UO LD Zabukovje

Tri leta opazovani srnjak

Nisem več zelenec, kakor pravijo starejši lovci mlademu, neizkušenemu lovcu. V 12 letih svojega staža v zeleni bratovščini sem doživel in se naučil marsikaj. Hodim z odprtimi očmi po lovišču, čeprav z očali na nosu. Do podrobnosti sem prebral zelo zanimivo knjigo »Srnjak«, toda nisem še razrešil uganke o srnjaku, ki sem ga lani uplenil.

Prvo leto se je hodil past na jaso srnjak, ki je imel na glavi samo en rog razmeroma močnega šilarja. Drugo leto sem na isti jasi opazoval zopet tega srnjaka, prav tako le z enim rogom. Nisem se mogel odločiti za strel, saj je bil srnjak telesno močan.

Tretje leto se je na isti jasi pojavil srnjak, ki je imel na glavi močan desni rog s tremi lepimi odrastki ali parožki. Levi rog je nosil na čelnem nastavku nekaj centimetrov niže proti nosu, kakor je to normalno. Levi rog je bil vilast, z dvema paroškoma in zelo šibak, brez grbic ter skoraj brez rože. Kako sem ga uplenil?

Ko sem že tretje leto opazoval tega srnjaka, smo šli trije lovci vsak na svojo prežo. Tovarišema sem skoraj do minute točno napovedal strel, kajti odločil sem se, da tega srnjaka uplenim. Po lovu mi je eden izmed tovarišev dejal: »Kako si vendar mogel tako točno določiti čas, kdaj ga boš pobral?«

Seveda, tovariša nista vedela, da sem srnjaka »pasel« in opazoval že tri leta.

Ob mojem plenu so bila mnjenja lovcev deljena: nekateri so rekli, da je bil odstrel gojitveno pravilen, nekateri pa so trdili, da sem naredil napako. Osebnostno menim, da sem ravnal pravilno. Kdo ima torej prav?

Rudi Kuder, LD Trbovlje

Pripomba: Premalo ste povedali o levem čelnem nastavku, zato ni mogoče za trdno reči, da je vzrok slabemu levemu rogu mehanska okvara. Z ozirom na današnje poglede na srnjad ter z ozirom na številčnost te divjadi je bil odstrel upravičen.

Urednik

Jesenska megla v dolini

Foto J. Meglič

Brakada

Spet trobi lovski rog,
daljava čuje ga in log.
Zajec iz loža prožno skoči,
strel tam daleč v dobri
poči.

Naj zbudi se vsa divjad,
naj teče prek jesenskih trat,
da vidi moje jo oko!

Srce drhti mi in poje:

»Narava, čudovite so lepote
tvoje!«

M. Blažič

Lovski krst

»Ukoreninjena je navada, da se po skupnem lovu lovška družba poda v gostilno na okrepčilo, kjer se pri kupici vina povese in razgovori o poteku lova. Tak sestanek imenujemo zadnji pogon. Tam se navadno opravi tudi lovski krst, to je sprejem novince v lovsko družino. Praviloma krstijo novince, ki je uplenil prvo veliko divjad.« Tako piše v Slovenskem lovskem priročniku.

Pred leti sem prisostvoval lovskemu krstu na Brezjah pri Trziču, v lovišču LD Kovor. Krst so izvedli: izbrano sodišče, lovec Jože, tožilec in branilec.

Tožilec je obtožil Jožeta pred sodiščem, ker je uple-

nil gamsa. Tožilčeve besede so bile izbrane, polne duhovitosti. Branilec pa je lovca v nadvse šaljivih stavkih tako odlično zagovarjal, da je sodišče že pristalo Jožeta oprostiti vsake kazni, če bo pravilno odgovoril na zastavljena vprašanja. Ta so zopet izzvala veliko smeha, saj so bila »tempirana« na smeh. Obtoženi je odgovarjal spretno, duhovito in kar se da smešno. Seveda je bilo vse vnaprej pripravljeno, da so besede tekle gladko.

Obtoženi pa na vsa vprašanja ni prav odgovoril, zato ga je sodišče obsodilo in kazen izvršilo na kraju samem. Obsojeni je moral leči na pogrnjeno in s smrekovimi vejicami pokrito daljšo klop, z glavo čez gamsa, ki ga je predstavljala glava te gorske divjadi.

Krstila sta predsednik sodišča in podpredsednik. Predsednik, stoječ krščencu pri glavi, je slovesno izrekel:

»Krstim te v imenu boginje Diane za lovsko čast in poštenje; krstim te v imenu zelene bratovščine za lovske družine složno življenje; krstim te v imenu lovske družbe za puške pravično nošenje.« Ob vsakem stavku mu je skozi sito vlil na vrat nekaj kapljic vina, podpred-

sednik pa ga je trikrat udaril po zadnji plati.

Preden je krščencu po prestani kazni vstal, je spoštljivo poljubil uplenjenega gamsa. Predsednik pa je razglasil, da je krščencu postal polnovreden član lovske bratovščine, in ga opomnil, naj nikoli ne zataji lovske časti in na lovu nikoli pravičnosti. Udarci pa naj mu bodo v opomin za zvesto izvrševanje lovskih dolžnosti. Krščencu je še izročil krstno palico, na katero so se podpisali člani sodišča, tožilec in branilec. Jože je poljubil palico, ko da že vnaprej soglašal z vsako kaznijo, ki bi ga doletela, če ne bi izvrševal svojih lovskih dolžnosti pravično in pošteno. Vsem se je zahvalil za sprejeto čast in obljubil, da se bo izkazal vrednega in pravičnega lovca. Predsednik je krščencu stisnil desnico, mu nalil kozarec vina, enako sebi. Prijel je kupico – po lovski šegi z levico – in nazdravil novemu enakovrednemu lovcu. Nato sta oba izpila kozarec do dna. Vsi navzoči so navdušeno ploskali in nekdo je predlagal, da ta slovesni dogodek počastijo še z lovskim ropotom, kar je bilo z navdušenjem sprejeto.

B. Blenkuš

Jubilanti

Ing. Alojz Jureš, starešina LD Križevci pri Ljutomeru, je 18. junija 1976 dopolnil 50 let.

Že kot mlad fant je ob svojem očetu, vestnem lovcu, vzljubil naravo in lov. V lovski organizaciji deluje že polnih 28 let. Medtem je bil predsednik pomurske lovske zveze 4 leta, član upravnega odbora ljubotemske LZ pa 26 let. Sedaj je predsednik skupščine ZLD Ljutomer in je že 20. leto starešina naše LD.

Opravlja še vrsto drugih funkcij, v društvi in krajevni skupnosti. Posebej pri srcu pa mu je lov, ki ga združuje z ribolovom. Rad je v družbi prijateljev, še posebno tam, kjer se čuje domača pesem, ki jo tudi sam tako rad zapoje.

Odlikovan je z znakom za lovske zasluge in z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Ob jubileju mu iz srca čestitamo z željo, da naj bo še dolgo tako nesebično, pošteno in tovariško na čelu naše lovske družine.

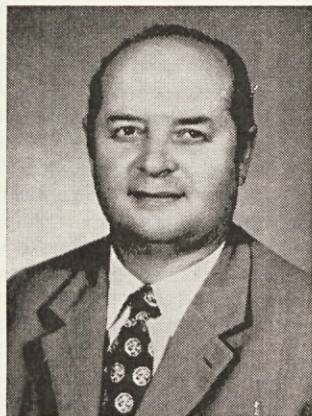
LD Križevci pri Ljutomeru

Prizor z lovskega krsta

Foto B. Blenkuš

Gvido Kostevc je 12. septembra 1976 praznoval svojo 50-letnico. Rojen je bil kot tretji sin graščinskega gozdarja in lovca v Pišecah pri Brežicah. Izučil se je v trgovski stroki. Njegov oče, on in vseh njegovih šest bratov je aktivno sodelovalo v NOB; dva brata sta padla kot borca Kozjanskega odreda. Vsa leta po vojni Gvido aktivno deluje v družbenopolitičnih organizacijah. On, njegov oče v visokih letih in vsi bratje so aktivni lovci. V LD Pišce in LD Globoko je ves čas po osvoboditvi opravljal razne dolžnosti v upravnih ali nadzornih odborih. Od leta 1969 je vsekozi tudi blagajnik Lovske zveze Krško oziroma Zveze lovskih družin Posavje. Lovske družine so mu za uspešno in požrtvovalno delo podelile več pismenih priznanj, Lovska zveza Slovenije pa

Ing. Alojz Jureš

Gvido Kostevc

Ivan Matko

Ivan Širnik

ga je za vzorno delo na celotnem območju ZLD Posavje odlikovala z znakom za zasluge in z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Lovci Posavja čestitamo tovarišu Gvidu k jubileju in mu želimo, da bi še veliko let zdrav in zadovoljen uspešno deloval za napredek lovstva.

Zveza lov. družin Posavje

Ivan Matko iz Podkrajja pri Hrastniku je 29. 4. 1976 praznoval svoj 70. rojstni dan. Rojen je bil v Mariboru in tam preživel svojo mladost. Pozneje se je preselil v Hrastnik in bil zaposlen v tukajšnji steklarni do upokojitve. Že kot 20-letni mladenič je začel hoditi na lov, torej ravno pred 50 leti. Član naše LD pa je vse od njene ustanovitve in polnih 8 let je bil njen tajnik. Kljub

rahlemu zdravju mu ni bila nobena naloga pretežka, vedno je bil pripravljen delati v lovišču, dajati dobre nasvete in vzgajati mlajše tovariše v poštene lovce in gojitelje divjadi.

Ob dvojnem jubileju iskreno čestitamo in ti želimo predvsem zdravja ter da bi se še veliko let srečevali na lovskih stezah našega lepega lovišča.

Člani LD Dol pri Hrastniku

Ivan Širnik je 15. 5. 1976 dopolnil 60 let. Rojen je bil v Otiškem vrhu kot kmečki sin. Leta 1933 se je zaposlil v tekstilni tovarni v Otiškem vrhu in leta 1936 sodeloval v stavki tekstilcev in gradbincev. Kot zaveden Slovenec je bil že 4. julija 1941 aretiran in izseljen v Srbijo, od koder pa je moral v Hitlerjevo Nemčijo na prisilno delo. Iz Nemčije je pobegnil in

se leta 1943 pridružil partizanom.

Bil je partizanski oficir in je nosilec več borčevskih odlikovanj. Po osvoboditvi je sodeloval v raznih političnih organizacijah.

Leta 1946 je sodeloval pri ustanovitvi LD Otiški vrh in nato LD Bukovje. V prvi LD je bil ves čas gospodar, v drugi LD pa nad 20 let tajnik. Leta 1955 je bil v Ponovičah opravil lovskočuvajski izpit. Je tudi priznan kinolog in zlasti ljubitelj lovskih terierjev. Kinološka zveza Slovenije ga je odlikovala z zlatim kinološkim znakom, Lovska zveza Slovenije pa z znakom za zasluge in z redom za zasluge II. stopnje.

Jubilantu želimo še mnogo lepih lovskih doživljajev in veliko let – dober pogled!

Člani LD Bukovje

Vprašanja - odgovori

Raztrgana srnjad

Vprašanje:

En sam pes je februarja letos v globokem snegu v eni noči raztrgal dobrih 100 m od hiše dva srnjaka in srno.

Morda bi se pred izdajo novega zakona o varstvu in gojitvi divjadi ter upravljanju lovišč veljalo zamisliti, saj smo lovci nemočni, kadar gre za taka dejanja.

Psa, ki je uničil srnjad, ne smeš pokončati pri hiši ali pri naselju, čeprav so dokazi na dlani. Nasprotno, še v brk se ti smejejo in na žaljiv način takšna dejanja odobravajo. Res je, da imamo možnost sodnega pregona, toda zakaj v takih primerih ovinkariti in dopuščati, da se podobni primeri še ponavljajo.

Pri takojšnji intervenciji ob tem primeru smo bili pri lastniku tega psa grobo opsovani s komandirjem milice

vred, pes pa je na verigi renčal na nas, ko da bi vedel za našo nemoč.

Kaj torej storiti?

Janko Zabukovec,
tajnik LD Sovodenj

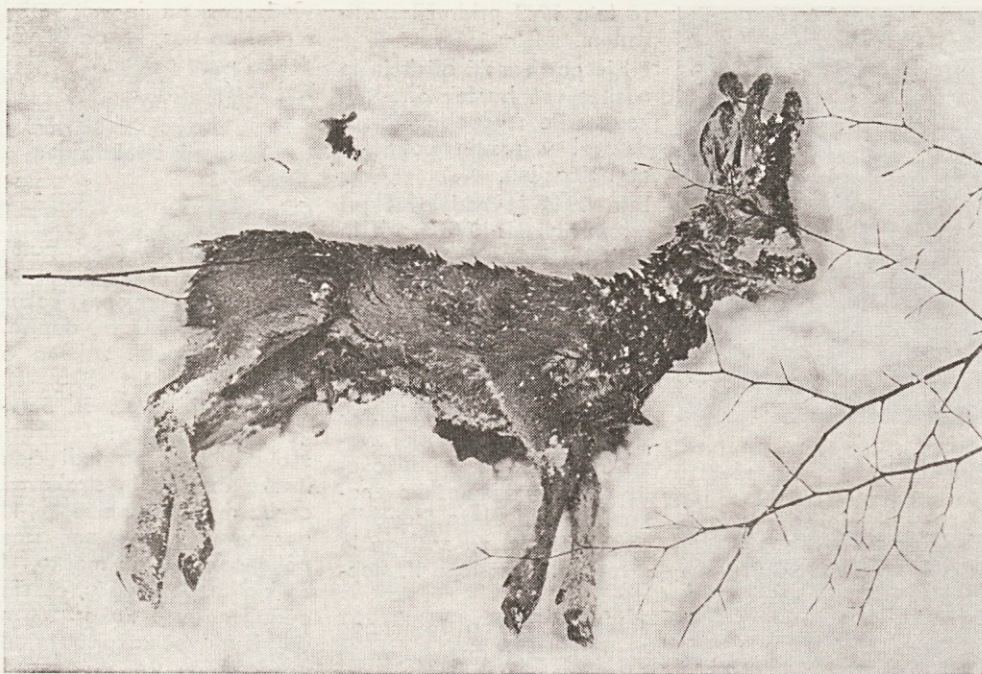
Odgovor:

Zaščita divjadi pred potepuški psi in mačkami ni tako slabo urejena, kakor izhaja iz vašega dopisa. Člen 23. republ. zakona o lovstvu (Ur. list SRS, št. 22/1966 ali Lovec, št. 5-avgust 1966) določa:

»Lovski čuvaj pa tudi član lovske družine in strokovna oseba druge organizacije, ki gospodari z loviščem, sme pokončati psa ali mačko, ki se klatita po lovišču, če sta oddaljena več kakor 200 m od hiš ali več kakor 50 m od gospodarja. Če pa zasači psa ali mačko pri preganjanju ali uničevanju divjadi ali jajc, ju sme pokončati v vsakem primeru. To ne velja za lovskega psa pri lovu ali šolanju.« – To se pravi, da je dovoljeno pokončati psa ali mačko tudi, če sta oddaljena od hiše oziroma gospodarja manj, kakor določa zakon, če sta zasačena pri preganjanju ali uničevanju divjadi. Samo sum na enega ali drugega psa ne zadostuje in bi se sodni postopek za odškodnino končal brez zelenega uspeha. Kazenski postopek pa sploh ne pride v poštev.

Lovske družine ne smejo pozabiti na 38. člen temeljnega zakona o lovstvu (Ur. list SFRJ, št. 16/1965 ali Lovec, št. 3 – junij 1965), ki pravi: »Občani in pravne osebe, ki prizadenejo škodo divjadi z nezakonitim lovom ali na kakšen drug protizakonit način, morajo organizaciji, v katere lovišču divjad stalno živi, povrniti škodo po predpisanem odškodninskem ceniku.«

Menimo, da je uničevanje srnjadi ali druge divjadi z vašimi psi, ki jih gospodarji spuščajo z verige, tudi nezakonito povzročanje škode na divjadi. V takem primeru mora gospodar plačati lovski družini odškodnino, ki jo LD lahko zahteva po odškodninskem ceniku, konkretno za kos srnjadi 3000 din (Uradni list SRS, št. 5/1973 ali Lovec, št. 1 – april 1973).

Eden izmed treh raztrganih v lovišču LD Sovodenj

Foto J. Z.

Ob morebitnem dvomu, ali je pravna osnova za odškodnino v tem primeru citirani 38. člen tem. zak. o lovstvu, pa pridejo v poštev splošna načela civilne odškodninske odgovornosti. Po teh načelih odgovarja gospodar za škodo, ki jo povzroči njegov pes/drugemu, npr. če ugrizne človeka, uniči domačo perjad ali divjad ipd. V obeh primerih odloča o odškodnini redno sodišče na odškodninsko tožbo, v obravnavanem primeru na tožbo oškodovane lovske družine, kolikor zakonski rok ni zastaran. Tožnik mora dokazati, čigav pes je raztrgal srnjad in da je gospodar svojega psa malomarno čuval oziroma ga celo namerno spuščal z verige, morda kljub opozorilu lovske družine. Če pes povzroči škodo sosedu, ni nobenega pomisleka glede odgovornosti, zato tudi ne more biti drugače, če uniči divjad.

Predlog bodočega zakona o varstvu in gojitvi divjadi, upravljanju lovišč in lovu pa vsebuje jasno določilo, da »lastnik odgovarja lov. organizaciji za škodo, ki jo na divjadi v lovišču povzroči njegov pes ali mačka«.

F. S.,
član pravno-statutarne
komisije LZS

Lovska organizacija

Aktivnost lovcev Zveze lovskih družin Gornja Radgona

Zveza lovskih družin Gornja Radgona, ki združuje 5 lovskih družin s skupno 220 lovci, je med najmanjšimi lovske zvezami v SR Sloveniji. Lovske družine imajo lovišča na območju občine Gornja Radgona s skupno ca. 18 000 hektari lovnih površin. Z gradnjo industrijskih objektov in s prodorom urbanizacije se lovne površine iz leta v leto manjšajo. Največ površin sta izgubili in bosta še izgubili LD Gornja Radgona in LD Radenci, ker se mesto Gornja Radgona in zdravilišče Radenska vse bolj širita. Tako se je tudi prostor v neposredni bližini mesta Gornja Radgona, kjer so bila še do nedavna zatočišča za divjad, spremenil v asfaltno površino, kjer se že nekaj let uspešno razvija Pomurski sejem. V sklopu Pomurskega sejma smo tudi radgonski lovci dobili svoj prostor, kjer smo zgradili

svoj lovski dom. V okolici doma pa imamo zatočišče za divjad, ki se zadržuje v neposredni bližini.

Lovski dom ima tri večje prostore in služi lovcem za funkcionalno dejavnost, v času Pomurskega sejma pa tudi za lovsko razstavo, ki jo že več let organizira zveza lovskih družin. Letošnja razstava je bila že osma po vrsti; torej toliko razstav, kolikor let obstaja zveza.

Lovci se trudimo, da vsako leto na razstavi prikažemo kaj novega, poučnega in vzgojnega. Tako je bilo letos na razstavi prek 200 trofejev, ki jih je posodilo 21 članov lovskih družin celotne zveze. Razstavljeno je bilo največ rogovja srnjakov in eksponatov pernate ter dlakaste divjadi. Razstavljeni predmeti so bili razvrščeni po posameznih lov. družinah. Na razstavi so bili tudi prapori vseh petih družin. S trofejami je sodelovalo tudi podjetje Kompas iz Petrovc. Razstavo si je ogledalo zelo veliko ljudi. V knjigi vtisov je letos izrazilo pohvalo veliko več obiskovalcev kot prejšnja leta. Med obiskovalci so bili tudi najvidnejši republiški predstavniki družbenopolitičnega življenja, ki so pohvalili razstavo.

Z letošnjo razstavo smo morali počakati do začetka šolskega leta, da so si jo lahko pod vodstvom učiteljev organizirano ogledali učenci osnovne šole iz Gornje Radgone. Taka razstava je namreč tudi v veliko pomoč pri učenju.

V času letošnjega Pomurskega sejma je ZLD organizirala srečanje lovcev, ki so se zopet pomerili v streljanju na umetne golobe, ekipno in posamezniki, vsak na 20 golobov. Ekipne so tekmovalce za prehodni pokal Sejma, ki ga je osvojila LD Rankovci, branila pa ga je ekipa LD Radenci. Prehodni pokal prejme v trajno last tista ekipa, ki ga trikrat zapovrstvo osvoji oziroma petkrat v presledkih. Med posamezniki je dosegel prvo mesto Janko Rožmarin iz ZLD Ptuj, ki je tudi letošnji republiški prvak v A kategoriji. Ekipno in posamično je nastopilo 90 strelcev iz bližnje in daljne okolice Radgone. ZLD si bo prizadevala, da bo v bodoče tovrstna prireditve še boljše, saj ima že v načrtu gradnjo primerne strelišča. Prihodnje leto bo tudi uvedla prehodni pokal za posameznike.

Letošnja prireditev je zahtevala veliko angažiranosti posameznih lovcev in tudi dokazala, da smo lovci v ZLD enotni ter sposobni izpeljati še tako zahtevne in odgovorne naloge.

Stane Ribič

Trideset let LD Jelovica in njeno pobratenje z LD Križevci

V soboto popoldne, 28. avgusta 1976, je bila v združenem domu na Lancovem pod mogočno Jelovico lovska slovesnost: LD »Jelovica« je praznovala 30-letnico svojega delovanja, hkrati pa je bilo tudi pobratenje lovske družine »Jelovica« in »Križevci« pri Ljutomeru.

Slovesnosti v veliki dvorani so se udeležili številni lovci in drugi ljubitelji narave; člani LD »Križevci« so se pripeljali iz Prlekije s posebnim avtobusom. Med gosti sta bila tudi Jože Bohinc, sekretar obč. komiteja ZKS

Radovljica, in Franc Jere, predsednik obč. konference SZDL Radovljica.

V pozdravnem govoru je starešina LD Jelovica, narodni heroj Anton Dežman-Tonček, orisal pomen slovesnosti, član prireditvenega odbora Janez Strgovšek pa je v slavnostnem govoru povezal 30-letnico LD s 35-letnico vstaje slovenskega in drugih jugoslovanskih narodov.

Obe LD sta sklep o pobratenu sprejeli na svojih občinskih zborih, slovesno pa sta ga sklenili izvesti na tej prireditvi.

Potem ko je starešina LD Križevci ing. Alojz Jureš izrazil zadovoljstvo nad srečanjem lov. družin in obrazložil sklep o pobratenu, sta starešini obeh LD prebrala in ob navdušenem ploskanju navzočih izročila drug drugemu listino o pobratenu. Prapora obeh LD sta se sklonila drug k drugemu in najstarejša člana obeh LD sta pripela pobrateni lovski družini na prapor spominski trak svoje LD.

V imenu Lovske zveze Slovenije je čestital k jubileju in pobratenu odgovorni urednik Lovca France Cvenkel, v imenu gorenjske LZ pa njen častni predsednik Miloš Kelih.

Moški pevski zbor Antona Tomaža Linharta iz Radovljice, ki je že na začetku slovesnosti zapel nekaj pesmi, je slavnostni del prireditve zaključil z Venturinijevo lovsko himno.

Celotni program, ki ga je spretno povezoval član LD Jelovica Bernard Tonejc, so izvedli na odru, dekoriranem z lovskimi trofejami.

— elf —

Jubilejna brošura o LD Jelovica in LD Križevci

LD Jelovica je ob svojem 30-letnem jubileju in 35-letnici vstaje slovenskega naroda ter ob pobratenu z LD Križevci izdala lično brošuro, ki jo je uredil Janez Strgovšek. V njej so zanimivi podatki o nastanku, razvoju in gospodarjenju LD Jelovica kakor tudi LD Križevci pri Ljutomeru.

Starešini pobratenih LD narodni heroj Anton Dežman-Tonček in ing. Alojz Jureš sprejemata vsak svoj šopek iz prleških gajev in jeloviških gozdov

Foto A. Vengar

Naj iz nje navedemo le nekatere podatke:

Lovišče **LD Jelovica** - Lesce meri 5059 ha in se razprostira na severozahodnem delu področja Jelovice. Četrtna lovišča je nižinski del z nadmorsko višino do 550 m, tri četrtine lovišča so pa pobočja in plato Jelovice do višine 1280 m.

Celotno lovišče je v mejah občine Radovljica in obsega

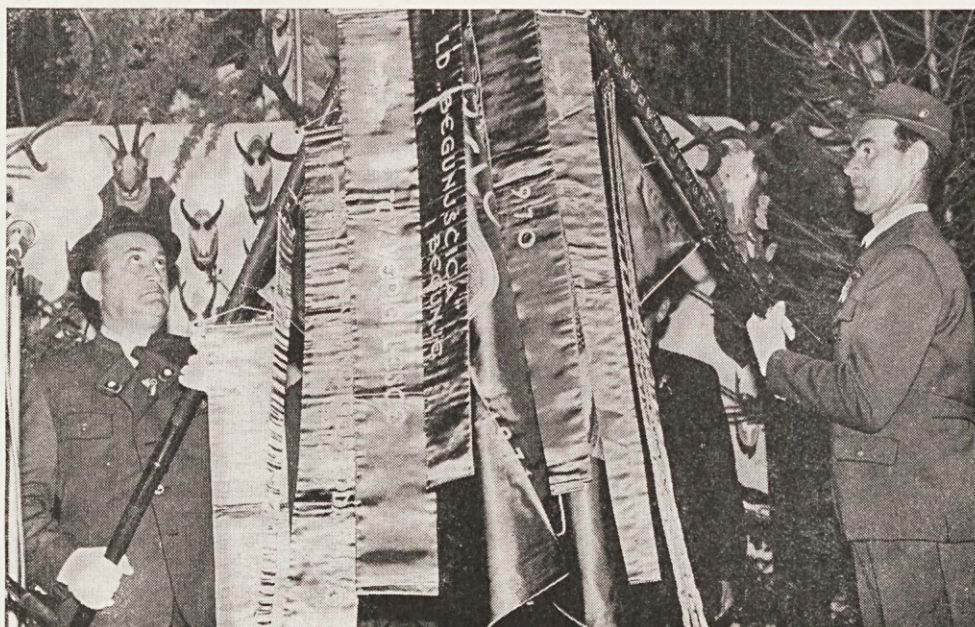
področja: Krajevna skupnost Lancovo (Lancovo, Sp. Lipnica, Zg. Lipnica, Brda, Vošče, Selca, Ravnica); Krajevna skupnost Ribno (Ribno, Koritno, Bodešče, Selo); Krajevna skupnost Boh. Bela (Boh. Bela, Kupljenik, Obrne, Slamniki).

Lovišče meji na lovišča sedmih lovskih družin, s katerimi ima LD Jelovica dobre, tovariške odnose.

Na območju sedanje LD Jelovica sta bili avgusta 1946 ustanovljeni LD Ribno za predel Krajevnega ljudskega odbora (KLO) Selo z 20 člani in LD Lancovo za KLO Lancovo s 14 člani. Prvi starešina LD Ribno je bil Anton Dežman st. iz Lesc, prvi starešina LD Lancovo pa Gabrijel Pesjak. Leta 1949 sta se obe LD združili v LD Ribno. Starešina je ostal Anton

Pobratenje praporov LD Jelovica in LD Križevci pri Ljutomeru

Foto A. Vengar

Letos je imel dovoljenje za odstrel petelina na Jelovici Janez Strgovšek, bivši starešina LD »Jelovica« in zaslužni delavec na družbenopolitičnem ter lovskem področju

Dežman st., gospodar pa Janez Štiherl. Združeno lovišče je merilo ca. 4800 ha in imelo že nad 30 članov. Junija 1954 je LD začela graditi kočo v Lemovci in spomladi 1955 so jo slovesno odprli. Takrat še ni bilo poti oziroma ceste do nje, zato je bilo ves material treba znositi od Taleža dalje na ramenih.

Na izrednem občnem zboru avgusta 1954, po sprejemu novega zakona o lovu, se je LD Ribno preimenovala v LD Jelovica.

Leta 1958 je bilo ukinjeno gojitveno lovišče na Jelovici in razdeljeno med lovske družine tega območja. LD Jelovica je na platu Jelovice pridobila ca. 800 ha.

Maja 1958 je LD prevzela od sindikata tovarne Veriga v Lescah razpadajočo kočo na

Taležu. Člani LD so se tako lotili dela. Kočo so popravili in razširili ter jo slovesno odprli 5. 7. 1959. Pri dograditvi koče in popravilih so člani udarniško delali 2430 ur.

Leta 1961 je LD začela graditi manjšo kočo na Goški ravni. Otvoritev je bila 16. 9. 1962.

V letih 1960–1962 je bil izdelan kataster lovišča in izvedeno tudi bonitiranje. Lovišče je razdeljeno na 5 revirjev, vsak revir ima svojega vodjo.

Glavna divjad je srnjad. Spomladanski stalež srnjadi l. 1957 so ocenili na ca. 140, leta 1974 pa na ca. 300. Od leta 1957 do leta 1971 je bil povprečni letni odstrel 14 srnjakov in 7 srn, skupno torej 21, v spolnem razmerju 1 : 0,5. Od leta 1972 do 1975

pa 20 srnjakov in 19 srn, praktično torej v razmerju 1 : 1.

Leta 1957 so v lovišču našli 37 gamsov obeh spolov, spomladi leta 1975 pa 45. Od leta 1957 do 1975 so skupno odstrelili 53 gamsov, od tega 40 kozlov in le 13 koz. Tak odstrel ustvarja nepravilno spolno razmerje. Začeti bo treba s smotrnejšim odstrelom in doseči spolno razmerje 1 : 1. Divjih petelinov je bilo v lovišču leta 1957 okrog 45. Leta 1962 so ugotovili le 15 pojočih petelinov. Tak stalež je nekako še sedaj. V zadnjih 19 letih je bilo uplenjenih 38 petelinov, to je ca. 2 petelina letno. Največji odstrel je bil v letih od 1957 do 1960, ko je padlo letno po 6 petelinov.

V letih od 1957 do 1961 je bil pomladanski stalež zajcev ocenjen na 170 do 180. Bonitiranje leta 1962 je predvidelo 158 zajcev pomlad. staleža in 217 jesen. staleža. V letih od 1957 do 1971 je stalež delno nihal, potem pa je naglo upadal. Leta 1975 je bil odstrel le še 12 zajcev. Celotni odstrel v zadnjih 19 letih je bil 632 zajcev.

Jelenjad je bila prehodna divjad v lovišču že od leta 1956/57. Leta 1970 je bil prvič planiran odstrel ene jelenjadi. Sedaj je jelenjad že stalna divjad v lovišču.

Redka prehodna divjad so divji prašiči.

V zadnjih 20 letih se v lovišču v poletnih mesecih zadržuje tudi medved. Leta 1962 je napravil v planinah med mlado govejo živino precej škode.

Od skupnega sedanjega števila članov jih je 27 ali 48,20 % delavcev in nameščencev.

Lovišče **LD Križevci** meri 4900 ha, leži v centru Prlekije med Ljutomerom in Radenci. Spada v občino Ljutomer in zavzema področja krajevnih skupnosti: Križevci, Veržej in deloma Logarovci. Lovišče je izrazito nižinsko z nadmorsko višino ca. 200 m. Prevladujejo polja in travniki, gozdov je le 920 ha.

LD je član ZLD Ljutomer, šteje pa 80 članov. Največ je delavcev (40 %) in kmetov (30 %).

Čeprav je bilo kolektivno upravljanje v lovstvu uvedeno šele v novi Jugoslaviji, sega duh takega lovstva na področju LD Križevci daleč nazaj, celo v prejšnje stoletje. Tedaj je skupina domačih lovcev, večinoma kmetov, vzela v zakup del sedanjega lovišča LD Križevci in uredila svoj odnos do lova, lovišča in divjadi tako, da so imeli vsi enake pravice in dolžnosti. V slovenskem lovskem muzeju v Bistri hranijo še pravila, z datumom 7. avgust 1898, ki so skoraj gotovo najstarejši tovrstni dokument na Slovenskem.

LD Križevci je bila ustanovljena l. 1933, s 4000 ha lovišča in z urejeno čuvajsko službo.

Sedanja LD Križevci je bila ustanovljena pred 30 leti, 10. 8. 1946. Najzaslužnejši lovec na tem območju je bil vsekakor že pokojni častni starešina Vekoslav Španger, nekdanji šol. upravitelj v Veržeju.

Glavna divjad so fazani in zajci. Število fazanov se je od leta 1974 nekoliko zmanjšalo zaradi večkratnih hudih poplav reke Mure. Stalež zajcev pa je močno prizadela zajčja kuga; v letu 1975 so našli v lovišču okrog 200 poginulih zajcev. Srnjad se je zaradi ugodnih pogojev in majhnega odstrela razmnožila nad bonitirani stalež. Močno pa je upadlo število jerebic.

Prehodna divjad so divji prašiči in jelenjad, predlanskim pa se je dva dni zadrževal v lovišču celo medved.

LD Križevci je leta 1970 dogradila svoj lovski dom in

Odstrel v lovišču LD Križevci pri Ljutomeru

Divjad	Leta 1965	Leta 1975
Srnjad	49	61
Zajci	230	377
Fazani	493	719
Race	150	44
Golobi	250	135
Jerebice	—	95

razvila svoj prapor. Tri leta kasneje je zgradila še dve lovski zavetišči. Ima remizo za perjad, krmne njive in poklicnega lovskega čuvaja. Značilnost križevskih lovcev je, da se ne zapirajo vase in v meje svojega lovišča ampak v skladu s prleško mentaliteto gojijo družabnost, negujejo lovske šege ter s številnimi lovskimi gosti radi delijo lov in lovske užitke.

— elf —

Tekmujte z nami!

LD Taborska jama pri Grosupljem je 16. 5. 1976 priredila strelsko tekmovanje v počastitev rojstnega dne tovariša Tita in dneva mladosti. Lep dan je privabil lepo število tekmovalcev in gledalcev, ki so bili ob uspešnem streljanju na umetne golobe, »bežečega divjega prašiča« in v tarčo-srnjak zelo zadovoljni. Cilj tekmovanja je bil predvsem medsebojno spoznavanje, zblíževanje lovcev in gledalcev. Pokale so osvojili:

Ekipa —

1. LD Boštanj, 537 točk
 2. LD Cerklje na Gorenjskem, 526
 3. LD Trebnje, 500
 4. LD Taborska jama, 478
- Posamezniki —
1. Mitja Kersnik, 197 točk
 2. Polde Zelič, 196
 3. Ivan Tkalec, 196
 4. Franc Pavlovič, 195

Malo družin je še, ki ne posvečajo pozornosti strelstvu. Streljanje je sprostitev, rekreacija svoje vrste. Namenjeno je predvsem mladim, ki naj ne bodo streljači, ampak dobri strelci in dobri lovski tovariši!

T. I., Taborska jama

Za prehodni pokal na dan borca

V počastitev dneva borca je Lovska družina Šmarje pri Jelšah 4. julija letos priredila strelsko tekmovanje na umetne golobe. Tekmovanja so se udeležile ekipe 9 lovskih družin.

Prvo mesto je dosegla ekipa LD Kozje in osvojila prehodni pokal.

Ekipa LD Kozje so sestavljali: Miha Kostevc, Ferdo Umek, Ivan Ogorevc, Ivan Belina, Dušan Šular. Med posamezniki je bil najboljši Stanko Mavrin, član LD Šmarje pri Jelšah. Prejel je spominsko plaketo in diplomo najboljšega strelca. Po tekmovanju je bilo tovariško srečanje.

A. A.

Lovec ne sme biti intrigant

Lovec se mora poleg svojih pravic zavedati ne le odgovornosti do družbe, narave in LD, temveč tudi do sočlani kot posameznikov. Na seji UO LD je revirni lovec, ki je med drugim tudi mentor, poročal, da je pes ugotovljenega lastnika, s katerim pa si je v odkritem sovraštvu, zadavil zajca. Za pričo je navedel lovca, ki ga ni bilo na seji. Sklep UO je bil, da bodo od prizadetega terjali odškodnino po odškodninskem ceniku, če pa terjatvi ne bo ugodil, ga bodo tožili. Potem pa je z zamudo prišel na sejo lovec, ki je bil naveden kot priča. Ko so le-tega člani UO povprašali o dogodku, se je vse zasukalo v nasprotno smer. Povedal je, da o navedenem ne ve ničesar, ker

sploh ni bil prisoten. Revirni lovec se je pod težo dokazov izmikal, češ da je bil pri dogodku navzoč le lovec-pripravnik, kateremu je on sam mentor, vendar ga ni hotel dati za pričo. Toda, če je neko dejanje resnično, zakaj prisotni ne bi pričali, saj so to dolžni storiti. Zatem je starešina LD ponovno vprašal revirnega lovca, ali ima dokaze, da je pes raztrgal zajca. Tedaj je lovec poblebel in izjavil, da jih nima. Zato je UO spremenil prvotni sklep, da prizadetega lastnika psa ne bo tožil. Tako se je zadeva za LD formalno končala. Menim pa, da bi bil omenjeni lovec vreden vsaj moralne pridige, ne pa samo kratkega, mučnega molka. Zlasti še, ker so kasnejše poizvedbe dokazale, da je tistega dne pes revirnega lovca zašel v lovišče, dvignil zajca in ga gonil. Njegovi gonji se je pridružil še pes prizadetega lastnika, ki je bil z njim na sprehodu. Psa sta družno nadaljevala gonjo in se kmalu upehana vrnila. Treba je pripomniti, da je bil pes prizadetega lastnika takrat star komaj 5 mesecev. Vsak, ki se vsaj malo spozna na kinologijo, ne bi verjel, da bi tako mlad pes lahko ujel in zadavil zajca. Tega tudi ne bi verjelo nobeno sodišče. Toda, ali se sme tudi

lovčev pes klatiti brez nadzorstva po lovišču? Vsekakor ne! Zakaj pa lovec ni ustrelil psa na kraju samem, v skladu s 23. členom zakona o lovstvu, če je bil zraven, ko je raztrgal zajca? Omenjeni člen med drugim pravi, da lovski čuvaj ali vsak član LD sme pokončati psa v primeru, če ga zasači pri preganjanju ali uničevanju divjadi. Najbrž tega ni storil zato, ker je hotel ubiti dve muhi na mah. Če bi psa ustrelil, bi se lastnik psa jezil samo nanj, tako pa mu je hotel s tožbo napraviti sitnosti, stroške pa bi trpela blagajna LD. Hkrati je hotel tudi zaneti sovraštvo med lastnikom psa in domnevno pričo-lovcem, kateremu se je hotel »oddolžiti« na podel način, ker je le-ta nekoč kritiziral njegove nelovske metode.

Lovec mora biti pošten do vsega živega. V trenutku, ko gleda divjad prek puške, se hitro odloči, ali je prav ali ne, da ukrovi prst. Prav tako pravičen lovec ne bo ustrelil mladega psa, ki se je morda izgubil, ali pa ga je morda njegova mladostna razposajenost približala lovskemu psu, s katerim bi se rad igral in tekel z njim, kakor je bilo v opisanem primeru. Črka zakona je eno, praksa pa drugo. Vsekakor moramo pokončevati

A. Anderluh, starešina LD Šmarje, je izročil pokal vodji najboljše ekipe iz LD Kozje

Narisa J. M. (Jurij Mikuletič)

potepuške pse, tudi jaz sem jih precej ustrelil, toda vedno se moramo tudi ob takem odstrelu odločiti po preudarni presoji.

V opisanem primeru gre za podlo dejanje, ki ni vredno pravega lovca. Pri vsakem lovcu računamo tudi na moralno odgovornost in tovarišstvo oziroma na pozitiven odnos do soljudi in narave. Pošten človek upa povedati vsakemu človeku resnico v obraz, ne pa da ga blati v njegovi odsotnosti, drugače pa je z njim hinavsko prijazen. Te vrstice sem napisal še zato, da bi opozoril na nepravilen odnos takega lovca tudi do lovske družine. Vprašamo se tudi lahko, kako se bo obnesel tak lovec kot mentor bodočemu lovcu, saj bi moral biti deležen disciplinskega postopka.

Ivan Drobne

Dve lovski obleki pa že ne!

K pisanju me je spodbudil predlog V. Štefaniča v članku o lovskem kroju v julijskem Lovcu, stran 119, da naj bi bil pogoj za vstop v lovske vrste dve lovski obleki, ena za skupne love, druga pa za razne slovesnosti.

Zelim, da bi ta predlog ostal le predlog, saj bi bilo v nasprotnem primeru še uradno potrjeno, da je lovec lahko le tisti, ki je gmotno dovolj močan. Odločno podpiram

zahtevo, da mora biti lovski kroj v naši republiki enoten in da mora biti tudi barva oblek vseh slovenskih lovcev enaka. Kot bistveni pogoj za vstop v LD pa naj bi bila in vedno tudi ostala velika in nesebična ljubezen do narave, do divjadi, pripravljenost pomagati divjadi v hudih zimah in drugih težkih obdobjih. To vrlino lovskega kandidata bi bilo treba večkrat preizkusiti in pošteno preveriti ter mu šele potem dati prostor med lovci. Danes je za številne, zlasti mlade lovce lov le privlačen šport, moderen način preživljanja prostega časa, kot lovec se je mogoče postavljati pred znanci in prijatelji itd. Vsekakor je prav, da mora imeti lovec takšno opremo, ki mu omogoča zanesljiv strel. Prav je tudi, da mora imeti član lovske organizacije lovsko obleko, vendar danes že velikokrat prihaja tudi med lovci do pravega tekmovanja v oblačenju, v dragi uvoženi opremi, v zbiranju trofejev, uplenjenih za visoke zneske v znanih loviščih itd.

Upravičeno so prizadeti vsi tisti, ki velikih sredstev ne premorejo, ki jih v lovske vrste žene res velika ljubezen do narave in divjadi. Leti se med takšnimi člani, ki z dragim zunanjim videzom kažejo svoj lovski status, počutijo neprijetno. Ti skromni in preprosti lovci, ki si v obrok kupujejo skromno, a zanje še vedno drago lovsko opremo, morejo prav nazadnje misliti še na lovsko obleko in bi bili z dodatnim pogojem — dve lovski obleki — še bolj prizadeti in odrinjeni.

Vključevanje v sleherno društvo v naši socialistični družbi je popolnoma prostovoljno. Obstaja pa nevarnost, da bi pričela nastajati društva premožnih in nepremožnih. Naj mar lovska družina postane društvo samo za premožne, za takšne, ki bi pred vstopom v lovske vrste premogli kar dve lovski obleki? Raje si lovci prizadevajo, da bomo v svojih vrstah krepili ljubezen do žive divjadi naših polj, gozdov in gora, da bomo v svoje vrste sprejemali le takšne, ki to ljubezen premorejo, da bomo ne-

govali in krepili nesebično tovarišstvo ter strnjeni in trdno povezani delali za ohranitev narave.

Imenujemo se tudi »zelena bratovščina«, a ne zaradi zelenih oblek, temveč zaradi nesebičnega bratskega prizadevanja in delovanja v naših zelenih slovenskih gozdovih za dobrobit divjadi.

Marjan Konečnik,
LD Bukovje

Mednarodna lovska razstava v Marseillu

Mednarodna razstava lova in varstva narave ter živalskega sveta bo pod pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi v Marseillu od 27. maja do 6. junija 1977. Razstava bo pod imenom Mediteranska lovska razstava in se je bodo udeležile države ob Sredozemskem in Črnem morju kakor tudi nekatere druge afrike in azijske države. Razstavljene in ocenjene bodo številne trofeje, zelo bo pa poudarjeno tudi varstvo in ohranitev divjadi ter narave sploh.

Jugoslavija bo posvetila posebno pozornost prikazu velikih zveri, zlasti medveda, risa in volka, razstavljeno pa bo tudi večje število vrhunskih trofejev, predvsem tistih, ki doslej še niso bile razstavljene na mednarodnih razstavah.

Mednarodni svet za lov in ohranitev divjadi (CIC) je že imenoval komisijo za ocenjevanje trofejev na tej razstavi, Lovska zveza Jugoslavije pa bo na seji predsedstva imenovala poseben pripravljalni odbor, ki bo skrbel za zbiranje trofejev in drugih eksponatov kakor tudi za pripravo osnutka in postavitev jugoslovanskega dela te razstave. Jugoslavija je že najela 210 m² prostora za naš del razstave.

Hkrati bo na tem velikem razstavišču sejem lovskega orožja, municije in drugega pribora.

Kot sestavni del razstave bodo tudi strelska tekmovanja, razstava lovske fotografije in razstava lovske psov.

Ob tej priložnosti bo v Marseillu imela svoje zasedanje tudi generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi.

V. V.

V spomin

France Primožič — Krvinov ata s Slapa pri Trziču — nas je 18. 6. 1976 za vedno zapustil, v 71. letu starosti. Bil je soustanovitelj naše LD, lovec nad pol stoletja, mentor mlajšim lovcem, šegav tovariš vsem in velik ljubitelj narave. Veliko let je prizadevno deloval v odborih lovske družine in bil za svoje delo odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Dobrega prijatelja in zvestega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Tržiški lovci

Friderik Henigman je 7. maja 1976 za večno zapustil lovske vrste v 68. letu starosti. Pokojnik je bil 25 let lovec, član nadzornega odbora LZ Kočevje in predsednik NO LD ter dolgoletni predsednik izpitne komisije LZ. Odlikovan je bil z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Z zelenimi vejicami so se od njega poslovili lovski prijatelji LD Ribnica, sosednih

France Primožič

lovskih družin in Lovske zveze Kočevje. Pevski zbor LD Sodražica pa mu je ob grobu ganljivo zapel v slovo. Tvoji dolgoletni tovariši, člani LD Ribnica in predstavniki LZ Kočevje, te bomo zelo pogrešali, dragi Friderik, saj si nam bil vzor poštenosti, lovske pravičnosti in delavnosti ter mentor številnim mladim lovcem. Ohranili te bomo v trajnem spominu. Naj ti bo lahka domača zemlja in z vrhov Velike in Male gore naj ti jesenski veter prinaša z naših skupnih lovov pozdrave tvojih tovarišev.

LD Ribnica na Dolenjskem

Ferdinand Praper, član LD Peca-Mežica, je 27. 2. 1976 dokončal svojo življenjsko pot, v 68. letu starosti. Zibel mu je stekla v številni rudarski družini v Mežici. Po dovršeni osnovni šoli si je odšel služiti kruh na kmete. Po vojni se je zaposlil pri Rudniku Mežica in tam ostal do svojega zasluženega pokoja. Kot velik ljubitelj divjadi in narave se je vključil v naše lovske vrste. Veliko let je kot lovski čuvaj vestno in marljivo opravljal svoje dolžnosti, dokler smrt ni končala njegovega dela.

Tu so jesenske brakade, a Nandeta ni več med nami, Nandeta, ki so mu bili takšni lovi med najljubšimi. Zadnjič mu je zadonel lovski rog, ko smo se ob odprtem grobu poslavljali od njega, in odjeknili so strelji po mežiških bregovih, ko smo mu spuščali zelene vejice v zadnji pozdrav. Toda Nande – preprost, veder in pošten lovec – bo še dolgo ostal v naših vrstah in naših srcih.

Mežiški lovci

Jože Hribar iz Zgornjega Tuhinja se je 22. 7. 1976 smrtno ponesrečil, v 66. letu življenja. Od njega smo se poslovili z lovskimi častmi na pokopališču v Zg. Tuhinju. Poleg njegovih sodelavcev v družbenopolitičnih organizacijah, borcev, gasilcev in drugih se je od pokojnika

poslovalo tudi nad 80 lovcev iz 8 lovskih družin.

Jože je bil partizan od leta 1943. Na Dolenjskem je bil ujet, od tam so ga pripeljali v Begunje in nato v Mauthausen. Iz taborišča smrti se je vrnil popolnoma izčrpan šele jeseni leta 1945. V osvojen domovini se je udeleževal družbenopolitično, bil tajnik obnovitvene zadrage, njen predsednik in odbornik SOb Kamnik.

Bil je član LD Tuhinj od leta 1950. Sodeloval je pri vseh njenih akcijah, predvsem pri gradnji vseh treh lovskih koč. Skoraj do smrti je bil vester upravnik lovskih koč, bil je član uprav. odbora, nato član nadzor. odbora naše LD. Ves čas je bil tudi prizadeven vodnik lovskih psov. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Lovci zelo dobro vemo, da sta si smrt in življenje neločljiva sopotnika. Toda razum je eno, srce drugo, zato je bilo slovo od priljubljenega in spoštovanega tovariša težko. Dragi Jože, še dolgo boš v naših spominih in mislih z nami na lovskih stezah.

Tvoji tovariši LD Tuhinj

Lovska kinologija

Zrejna preizkušnja ptičarjev v Gornji Radgoni

Lovska zveza Gor. Radgona je 25. 4. 1976 priredila pomladansko zrejo preizkušnjo psov ptičarjev v lovišču LD Gor. Radgona. Preizkušnja je bila dobro pripravljena. Pri ocenjevanju so mi podpisane pomagali sodniški pripravniki Rudi Črnič iz Beltinca in Mirko Korošec iz Ptuja.

Vreme je bilo dovolj toplo, sončno in vetrovno. Posebno proti poldnevu je bilo sušno, kar je psom otežkočalo delo. Stalež divjadi je bil zadovoljiv.

Na preizkušnjo je bilo prijavljenih 7 psov: 5 nem. kdl. ptičarjev, 2 nem. žimavca. Preizkušnje pa so se udeležili: 4 kdl. ptičarji in 1 žimavec. Dva psa sta dosegla prvi nagradni razred in trije tretji nagradni razred.

Uspehi treh najboljših:

1. Don Prleški (Dik), žimavec, JRPri 60039: 4 + 1, 4, 4, 4, 4, vidoglasen, I. Pes je pokazal odlične lovske zasnove v vseh predmetih, zlasti se je izkazal na sledu zajca.

2. Edis Starosinški (Arno), kratkodlaker, RMPki 5802: 4, 4, 4, 4, 4, vidoglasen, I. Pes je v vseh petih predmetih pokazal zelo dobre lovske zasnove.

3. Cita Šalinska, kratkodlaka ptičarka, JRPki 60249: 2, 4, 4, 4, 3, tiho, III. Psica je sicer pokazala zelo dobre zasnove, vendar tudi nekaj samovolje in za sledenje zajca premalo zanimanja. Z vajami po sledu divjadi bo lahko še dosegla prvi nagradni razred, ker sicer znanje v vseh preostalih predmetih zadostuje za uvrstitev v prvi nagradni razred.

Sicer so pa na preizkušnji vsi psi, tudi navedeni, pokazali zadovoljive zasnove in bi lahko ob pravilnem šolanju postali zelo dobri lovsko uporabni psi.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Zakaj dalmatinec ne bi bil še vedno lovski pes, saj ima odlične lovske zasnove?

Foto T. Svetina

Pripomba:

Stara napaka se ponavlja! Poročilo o preizkušnji v Gor. Radgoni, ki je bila 25. aprila 1976, smo prejeli šele 6. septembra, torej po skoraj 4 mesecih in pol. Ker gradivo za vsako številko oddamo v tiskarno 30 dni pred njenim izidom, to poročilo ni moglo biti objavljeno niti še v oktobrski številki.

Vse kinološke sodnike oziroma poročevalce o kinoloških prireditvah ponovno opozarjamo na sklep, da nam je poročilo treba poslati v 15 dneh po prireditvi (glej Lovca, št. 1/74, stran 30).

Uredništvo

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo. Kratice d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Lovko, pd — Aga, d. Leglo 25. 10. Rejec Mirko Grobelnik, Gmajna 43, Slovenj Gradec.

Bil, odl — Brina, pd. Leglo 12. 10. Rejec Franc Derenčin, Prekomorskih brigad 1, Ilirska Bistrica.

Etos Mehovski, odl — Leda, d. Leglo 1. 10. Rejec Vinko Medved, Srednja Kanomlja 12, Spodnja Idrija.

Lovski terierji (JRLT):

Agič, pd — Rika, pd. Leglo 10. 10. Rejec Franc Živec, Vitovlje 71 a, Šempas.

Foksterierji (JRFos):

Amor z Dobrče, pd — Šaška Podhomska, pd. Leglo 25. 9. Rejec Jakob Piskernik, Koškriški log 20, Kranj.

Kinološka Zveza Slovenije

Šaljive

Medveda

se pogovarjata...

»Veš, kadar vidim tegale lovca, se mi vedno zvrta v glavi.«

»Že mogoče, že mogoče, ima najbrž visok krvni pritisk.«

-Špula-

Zato se pa res ne izplača...

Rafko je slabo zadell in obstrelil fazana. Tekel je za njim, a mu je ušel. Brez plena pride ves upehan in razburjen na zborna mesto:

»Tako sem se utrudil s tekom za fazanom, da sem čisto ob pamet.«

»Če si ob pamet, se pa ja ne boš zato sekiral...« mu odvrne Janez.

-Špula-

Repati despot

K hiši sem dobil novega psa, prav takšnega sicer, kot je večina naših repatih družabnikov, vendar svojkega po lastnostih in navadah.

Dasiravno ga ne bi mogli prištevati ravno med črnuhe, saj je bolj rjav kot črn, mu je nepoučeni rejec iz neznanjih nagibov vzdell ime Muri. Skušal sem ga že prekrstiti v Bobbyja, Kastorja, Flokija in Hektorja, vendar je na vsa ta nova imena ostal popolnoma gluha. Kakor da se je v njegovi preteti pasji glavi že navsezgodaj zakoreninilo prepričanje, da se prizna le prvi »krst«.

Osebo bi ga še najraje klical Hektor, kajti kolikor se spoznam na pasja imena, bi mu to ime za njegovo statusno pripadnost še najbolj ustrezalo.

Svojo pasjo »superiornost« naše pseto izkazuje v slehernem trenutku. Ponavadi je v svojem »elementu« že navsezgodaj, ko me vrže iz postelje z ne ravno pretirano zaspanim laježem, ki bi zdramil še tako krmežljavega zaspaneta, in se zapodi za sosedovo muco, ki je pravkar poškilila na naše dvorišče.

To je sicer deloma tudi koristno, kajti zvonjenje moje stare budilke je v primerjavi z njegovim močnim laježem le lahna selest.

Njegovo lajanje je pa tudi znak, da je pesek lačen in da mu je treba nemudoma

pripraviti kaj za pod zob. Pri jedi se naš jazbečar Muri bolj kot kateri koli razlikuje od svojih vrstnikov.

Mimo dragocenih ribjih konzerv, izbranih, lepo zapečenih zajčjih in piščančjih bedrc, ki bi šla v slast še tako nečimrnemu pasjemu sladokuscu, in strogo garniranih ter serviranih mesnih poslastic mu niso mar druge kulinarčne dobrine. Tako sem spriču njegove nevsakdanje in ne pretirane lovske izbirčnosti primoran posegati po svetovljanskih kulinarčnih receptih »à la cuisine française«, prav tako pa moram seveda tudi budno spremljati vse dosežke na področju kuharske umetnosti za pse.

Pri tem sem, verjemite ali ne, bolj kot kjerkoli drugje v podrejeni vlogi. Pri vseh teh težavah in ponižanjih pa imam včasih še srečo, da mi Muri pusti kakšno kost. Toda obeta se že korenita hišna reforma, ko bova vlogi zamenjala in bom jaz jedel meso, Muri pa kosti.

B. Vrhovec

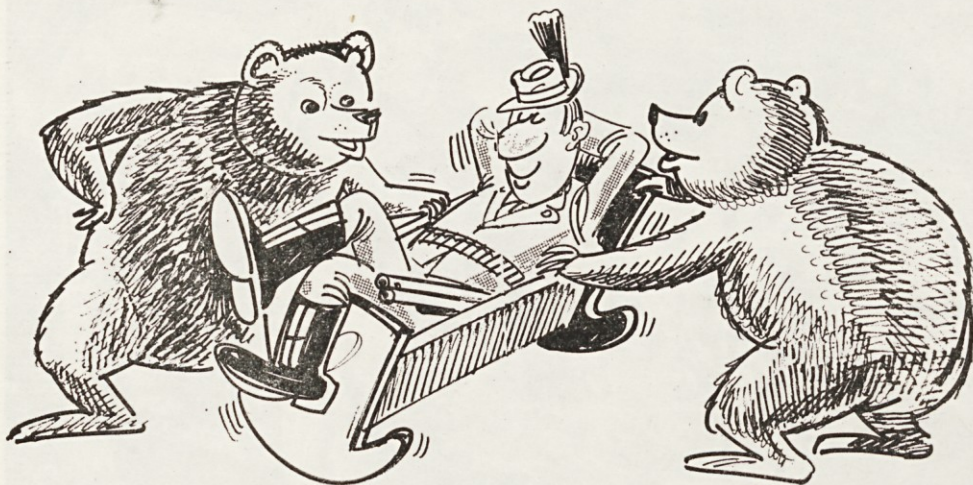
Vabilo na prireditev

Lovska družina Mlajtinci v Prekmurju je imela v soboto, 18. septembra 1976, v Moravskih toplicah tradicionalno zabavno prireditev. Na razposlanih vabilih mlajtinskih lovcev je pisalo:

Nekaj dni pred jeseni pričetkom mlajtinski lovci dan za petkom, ko osemnajsti pisal se bo september, v Moravskih toplicah imajo manever.

Tjakaj pripeljejo vsi naj se lovci, žene, dekleta, odrasli, potomci. Jedil in pijač bo vsega na voljo, s seboj prinesite le dobro voljo.

»Zvezda« in muzika bosta poskrbeli, da vsi se bomo dobro imeli. Pridite torej vsi na zabavo — vsem do takrat pa: lovski zdravo!

Po veselem »zadnjem pogonu«

Narisal Marjan Bregar

NOVEMBER

LISTOPAD

Vsak lovec mora vedeti

Vrste skupnih ali skupinskih lovov pri nas so: brakada, tihi pogon ali pritisk, lov v strelcih ali lov v črti, pogonski lov, češki pogon ali U pogon, viličasti ali vilasti lov, krožni lov, lov na grablje. (Vsi načini so opisani v Lovcu, št. 9/73, stran 287, in št. 1/74, stran 31.) — Po skupnem lovu se lovci zberejo k **počastitvi lovine**. Uplenjeno divjad polože v vrsto tako, da je na desnem krilu najprej največja dlakasta divjad, potem pa pernata divjad, tudi po velikosti. Pri tem divjadi ne ločimo v tako imenovano koristno in škodljivo. Vsa divjad leži na svoji desni strani, z levo stranjo telesa navzgor. Velika divjad (npr. divji prašič) ima na levem plečetu zeleno vejico, imenovano vejica divjadi. Lovec, ki stopa čez položeno uplenjeno divjad, ji ne izkazuje spoštovanja. Vodja lova se skupno z vodjo gonjačev postavi na desnem krilu ob vrsto položene divjadi in pozove udeležence lova: »Tovariši, zbor ob lovini!« Lovci se postavijo v vrsti ali vrstah ob lovini tako, da je divjad z glavami obrnjena od njih. Na desnem krilu je mesto za lovce, na levem za gonjače. Vse puške so na levih ramah, s cevmi spredaj in navzgor, psi pa ob levi nogi gonjačev. Vodja lova v kratkem opiše potek lova, se zahvali za sodelovanje itd. Če je bila na lovu uplenjena tudi velika divjad, lovovodja vzame iz levega prsnega žepa zeleno vejico, jo orosi na rani velike divjadi, stopi k uplenitelju v vrsti, mu čestita lovski blagor ter izroči vejico plena. Potem se vrne na prejšnje mesto in zapove: »Pozdrav lovini!« Vodja gonjačev zatrobi na lovski rog tri znake v primernih presledkih. Udeleženci lova medtem stoje mirno, lovci z levicami držeč puškine cevi tik nad jermenikom. Po odtrobljenju se lovovodja odkrije v spoštljiv pozdrav mrtvi divjadi, rekoč: »Uplenjeni divjadi za lovski blagor — hvala! In se pokrije. Hkrati se z desnicami odkrijejo tudi vsi udeleženci lova in odgovore: »Hvala!« (Več o tem je v Slovenskem lovskem priročniku, v poglavju Lovske šege in navade.)

Lovci! Ali so krmišča za divjad popravljena in hrana pripravljena? Ne pozabimo tudi na drobne ptice pevke!

SS Slovenijašport

Export-Import p. o. LJUBLJANA

vam nudi:

lovsko orožje, naboje in pribor vseh vrst
lovska oblačila in obutev
vse potrebno za lov, ribolov in šport

Obiščite naše prodajalne:

**v LJUBLJANI, MARIBORU, CELJU, MURSKI SOBOTI, KOPRU,
NOVEM MESTU, KAMNIKU, na JESENICAH**

in pred kratkim odprto novo prodajalno
v NOVI GORICI v hotelu Argonavti

Naše prodajalne so tudi v vseh večjih mestih
drugih jugoslovanskih republik!

Vsem lovskim družinam, lovcem in gozdarjem!

Mariborska tekstilna tovarna, DO Merinka, Maribor, izdeluje že vrsto let kvalitetno volneno tkanino iz 100% čiste avstralske runske volne (kamgarn), artikel 21850 — »Lovec«, ki je namenjena samo za lovske in gozdarske uniforme.

Izjave velikega števila kupcev skozi več let potrjujejo, da je bila in je ta tkanina pri lovcih in gozdarjih sprejeta z vsestranskim zadovoljstvom.

Lovce in gozdarje želimo še posebej seznaniti, da smo to blago dali v oceno Lovski zvezi Slovenije. Izvršni odbor LZS je na svoji seji, 17. 2. 1976, ugotovil, da kvaliteta in barva naše tkanine ustrezata za svečane lovske kroje. S tem upamo, da je namen, za katerega izdelujemo to blago, usklajen z željami in potrebami lovcev in gozdarjev.

Cena tkanini, artikel 21850 — »Lovec«, je za lovske družine, ki so oproščene nekaterih davčnih obveznosti, izredno konkurenčna in je le 195 din za tekoči meter. Pri takojšnjem plačilu računa priznavamo še 5% popusta.

Vzorke blaga bomo razposlali na vpogled vsem lovskim družinam.

Vsa naročila sprejemamo prek lovskih družin, lovskih in gozdarskih OZD ter zagotavljamo takojšnjo dobavo.

Ponudbo dajemo v trdnem prepričanju, da se bodo lovci in gozdarji v lovskem kroju iz naše tkanine počutili udobno in da bodo povsem zadovoljni.

Prikazani kroj je iz naše tkanine artikel 21850 — »Lovec« in narejen v specializirani krojaški delavnici za lovske kroje Franja Kraljiča, Borštnikov trg 1, Ljubljana

**Mariborska
tekstilna tovarna
DO Merinka**

Žitna 12

M A R I B O R